

APULZE

ČASOPIS PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

ISSN 1337-9208 (tlačené vydanie)
ISSN 1339-3448 (online vydanie)
Evidenčné číslo: EV 2836/08

Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove,
Ul. 17. novembra 15
080 01 Prešov
IČO 17 070775

Redakcia: Anna Poláčková (šéfredaktorka)
Peter Halík (zástupca šéfredaktorky)
email: redakcia@unipo.sk

Redakčná rada: František Franko, Michal Hospodár,
Viktória Koósová, Peter Kónya, Katarína Mayer,
Jana Mitriková, Iveta Ondriová, Radoslav Rusňák, Peter Sasák,
Ladislav Suhányi, Maroš Šip, Lenka Tlučáková

Jazyková korekcia: Veronika Drábová

Obálka a sadzba: Marek Sedlák

Foto na obálke: Lukáš Molnár, PHOTO 4 YOU

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov, s.r.o

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah
príspevkov nezodpovedá redakcia.
Univerzitný časopis NA PULZE je pokračovaním Časopisu
akademickej obce Prešovskej univerzity v Prešove.

Prispievatelia posielajú svoje príspevky e-mailom na adresu
šéfredaktorky časopisu (ak ide o celouniverzitné témy) alebo
na adresy členov redakčnej rady za jednotlivé fakulty, s tým,
že téma príspevku by mala korešpondovať so zameraním
a prácou danej fakulty, ktorú člen redakčnej rady zastupuje.

Kontakty:

Príspevky o PU a všeobecné témy – Mgr. Anna Poláčková, PhD.
(anna.polackova@unipo.sk)

Príspevky o FF PU – Mgr. Peter Sasák
(peter.sasak@ff.unipo.sk)

Príspevky o GTF PU – doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD.
(michal.hospodar@unipo.sk)

Príspevky o FHPV PU – PhDr. Katarína Mayer, PhD.
(katarina.mayer@unipo.sk)

Príspevky o FM PU – RNDr. Jana Mitriková, PhD.
(jana.mitrikova@unipo.sk)

Príspevky o PF PU – Mgr. Radoslav Rusňák, PhD.
(radoslav.rusnak@unipo.sk)

Príspevky o PBF PU – PhDr. ThDr. Maroš Šip, PhD.
(maros.sip@unipo.sk)

Príspevky o FŠ PU – Mgr. Lenka Tlučáková, PhD.
(lenka.tlucakova@unipo.sk)

Príspevky o FZO PU – PhDr. Iveta Ondriová, PhD.
(iveta.ondriova@unipo.sk)

Príspevky zo života študentov PU – Bc. Viktória Koósová
(koosova.viktoria@gmail.com)

Vážené kolegyně a kolegovia, milí študenti,

po studených týždňoch jari sa nám vonku slnečnými
dňami prihlásil máj, ktorý sa očividne snaží kompenzovať
neskorý odchod zimy. Azda sa v tomto slnečnom po-
časí bude lepšie čítať nielen náš časopis, ale aj učebnice
a skriptá, potrebné pre zvládnutie zápočtových testov. Ako
každý rok, aj teraz nás všetkých v najkrajšom mesiaci roku
čaká väčšie pracovné a študijné vypätie, spojené najmä so
skúškami, zápočtami a ďalšími formami hodnotenia celo-
semestrálnej práce študentov, kde niet priestoru pre jarnú
únavu. V jeho závere čakajú študentov končiacich roční-
kov obhajoby záverečných prác a štátne záverečné skúšky,
ktoré by mali byť čoraz viac zamerané nie na memorovanie
už raz prezentovaných vedomostí zo skúšok, ale najmä na
tvorivú stránku, predstavenú v záverečnej práci a rozprave
k širšiemu kontextu jej problematiky.

V krajších májových dňoch je človek viac náchylný
k optimizmu, k čomu nám dáva dôvod opäť zopakovaný
sľub najvyšších predstaviteľov našej vlády o pridelení už
skôr sľúbených finančných prostriedkov na rekonštrukciu
študentských domovov. Podľa rokovania minulý piatok by
k tomu malo dôjsť už v najbližších dňoch, v našom prípade
aspoň z viac ako 60 % celkovej stanovenej sumy. V duchu
spomínaného optimizmu tak verím, že už v nasledujúcom
septembri budeme môcť väčšine našich študentov poskyt-
núť kvalitnejšie ubytovanie. Pred prílišným optimizmom
nás však varujú dva zákony o vysokých školách, práve
„čítané“ v parlamente, minimálne prinášajúce niekoľko
v súčasnosti ešte nezodpovedateľných otáznikov nad na-
šou budúcnosťou.

V závere svojho krátkeho príhovoru chcem zaželať všet-
kým študentom veľa šťastia pri skúškach a zápočtoch, ako
aj pri obhajobe záverečných prác a záverečných skúškach.
Svojim kolegom prajem úspešné zvládnutie tohto mimo-
riadne náročného obdobia a všetkým príjemné prázdni-
ny, zaslúžený oddych a načerpanie nových síl v letných
mesiacoch.

Dr. h. c. prof. PhDr. Peter KÓNÝA, PhD.
rektor PU

OBSAH

na pulze univerzity

Akademická obec oslávila Deň učiteľov	2
Akademický Prešov opätovne zarezonoval.....	4
Rekordný 7. ročník prešovského majálesu.....	6
Univerzita opravila obslužnú komunikáciu a vytvorila nové parkovacie miesta	8
Univerzitné mestečko v nákupnom centre.....	10

z agendy rektora

S rektorom univerzity nielen o novej prístupovej ceste	12
Univerzita a kraj spoločne obnovia športový areál.....	13
Dejiny Prešova v novej monografii	14
Spolupráca s mestom Vranov nad Topľou.....	15
Nemecký jazyk ako ústredná téma rozhovoru	16
Rector zablahoževal jubilantom.....	17

na fakultách

Najvyššie vyznamenanie Poľskej geografickej spoločnosti pre prof. Matloviča.....	18
Finálové kolo Logickej olympiády v Prešove.....	19
Krajské kolo geografickej olympiády.....	20
Katechéza – výzvy a impulzy.....	21
45. stredisko študentskej praxe, praktickej prípravy a transferu výskumu	22
Jekaterinburské prednášky a tvorivé dielne.....	23
Spolupráca s podnikateľskou praxou z finančnej sféry pokračuje	24
Univerzita ako partner pri výskume banských diel	25
Skúsenosti sú neprenosné	26
14. International Masterclasses	27
Socioterapia už pomáha v praxi.....	28
Geografi na medzinárodnej vedeckej konferencii.....	29
„Zober ma von“ – národná konferencia na Pedagogickej fakulte.....	30
Veľký deň – Deň narcisov	31
Piatok trinásteho – celkom obyčajný deň?	32
Dajme knihám druhú šancu.....	33
Inštitút histórie má nového riaditeľa	34
2. ročník Erasmus day na Fakulte manažmentu	35
Inštitút romanistiky vo Francúzsku.....	36
Akademické mosty.....	37
I ako Island – I ako inšpirácia	38
Skúsenosti pedagógov FZO z mobility v Olomouci.....	40
Environmentalisti z FM diskutovali o odpadoch	41

Terénne praktikum z botaniky a zoológie.....	42
V Prešove zaznela ruská autorská pieseň	43
Ponožkový deň na Pedagogickej fakulte.....	43
Výzva pre mladého človeka	44
Púť spojená s duchovnou obnovou	45
Vitajte na Dni absolventov Pedagogickej fakulty.....	46
Škola hrou, hra školou	47
Valentínske vyznanie SP: študujem, čo milujem, milujem, čo študujem.....	48
Docent Frankovský oslavuje šesťdesiat rokov.....	49
Prezentáciami výsledkov sme oslovovali záujemcov o štúdium geografie	50

veda a výskum

Výskum ocenený na Harvardskej univerzite.....	52
Skúmali sme aj čaj.....	53
Výstava 3D modely artefaktov z doby bronzovej	54
350 rokov vysokého školstva v Prešove	55

umenie a literatúra

Jarný koncert Katedry hudby	56
Výstava projektu Versus 2017 v Šarišskej galérii	57
Výstava Rastislava Kotala v UK PU.....	60
Kaleidoskop Rastislava Kotala	61

osobnosť

Jozef Voskár: Milovník človeka i prírody.....	62
---	----

úspešný absolvent

Rozhovor s úspešným absolventom	65
---------------------------------------	----

očami študentov

INTELCOM 2018	66
Univerzita hostila odborný seminár pre kriminalistov	67
Študentské médiá PU ukázali svoje fungovanie žiakom z Moldavy nad Bodvou.....	68
Iný kraj, iný mrav (?).....	68
Veľká noc po taliansky	69
Môj Erasmus+ pobyt na Cypre	70
Literárna Moskva.....	71
Študijný pobyt v Moskve	72
Spoznávam Škandináviu.....	74
Prešovské PaF-ko privítalo kolegov zo slovenských a českých rádii	76

AKADEMICKÁ OBEC OSLÁVILA DEŇ UČITEĽOV

Na Prešovskej univerzite (PU) v Prešove sa 10. apríla uskutočnilo slávnostné zhromaždenie, na ktorom boli prezentované informácie o činnosti vedenia univerzity a zároveň vzdaný hold pedagogickej a výskumnej práci vysokoškolským pedagógom. Pri príležitosti Dňa učiteľov sa udeľovali aj medaily.

Priblíženie dosiahnutých výsledkov a nové vízie

Na Prešovskej univerzite sa uskutočnilo slávnostné zasadnutie Akademického senátu PU a zhromaždenie členov Akademickkej obce PU, na ktorom rektor PU prof. Peter Kónya informoval o činnosti univerzity za tento akademický rok. „Súčasnité vedenie univerzity má za sebou tri funkčné roky. Predstupuje pred členov akademickkej obce s bilanciou svojej činnosti a zároveň preto, aby nás informovalo o niektorých svojich aktivitách, ktoré sa podarilo zrealizovať, a predstavilo nové vízie,“ zneli úvodné slová predsedníčky Akademického senátu PU PaedDr. Heleny Galdunovej, ktorá následne odovzdala slovo rektorovi PU. Ten v rámci svojej prezentácie priblížil dosiahnuté výsledky v oblastiach, ako je veda a akreditácia, vzdelávanie, vonkajšie vzťahy, informatizácia, rozvoj a investície.

Ocenenie pri príležitosti Dňa učiteľov

Rektor zároveň pri príležitosti sviatku učiteľov odovzdal ocenenie v podobe zlatej, striebornej a bronzovej medaily zamestnancom a priateľom univerzity, a to predovšetkým za významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania PU, mimoriadne zásluhy o rozvoj PU, ale taktiež za vedeckovýskumnú činnosť, dlhodobú pedagogickú, vedeckovýskumnú a publikačnú činnosť či vedenie vedeckovýskumných projektov. „Práca každého pedagóga by mala byť ocenená, lebo odvádzajú veľmi náročnú, dôležitú, ale zároveň veľmi málo ohodnotenú prácu,“ zdôraznil rektor univerzity, z rúk ktorého si prevzali

medailu viac ako štyri desiatky ocenených. „Veľmi si vážim toto ocenenie, lebo na univerzite pôsobím 41 rokov. Snažila som sa dať tejto ustanovizni skutočne všetko, čo vo mne bolo, a beriem to aj ako ocenenie mojej dlhoročnej práce, už teraz, dá sa povedať, na sklonku mojej akademickkej kariéry,“ uviedla prof. Daniela Slančová z Filozofickej fakulty, ktorej bola udelená zlatá medaila. Jej slová následne doplnil aj dekan Fakulty humanitných a prírodných vied prof. René Matlovič: „Dané ocenenie vnímam aj ako ocenenie tímov, s ktorými som mal možnosť pracovať jednak vo vedení univerzity alebo teraz vo vedení fakulty. Zároveň ho beriem ako záväzok do budúcnosti, aby sme aj naďalej dosahovali takéto vynikajúce výsledky, či už vo vedecko-výskumnej, alebo vzdelávacej činnosti,“ poznamenal Matlovič.

Prezentácia publikácie 350 rokov vysokého školstva v Prešove

Prešovská univerzita slávila minulý rok 20. výročie svojho vzniku. No história vysokoškolského vzdelá-

vania v meste Prešov sa traduje už od roku 1667. Túto dejinnú udalosť si pripomenuli na slávnostnom zhromaždení uvedením novej knižnej publikácie pod názvom 350 rokov vysokého školstva v Prešove. „Som rád, jednak za vydavateľstvo PU, v ktorom bola táto kniha vydaná, a zároveň za seba ako recenzenta, že vznikla veľmi zaujímavá a potrebná publikácia, ktorá približuje históriu vzdelávania v našom meste. Pevne verím, že poskytne ucelený obraz, odkiaľ a kam smeruje kultivácia ľudského ducha,“ zhodnotil prorektor pre vedu, umenie, šport a akreditáciu prof. Milan Portik.

Po formálnom programe sa prítomní mohli započúvať do skladieb ženského speváckeho zboru Iuventus paedagogica pod vedením Tatiany Švajkovej. Umelecký súbor, ktorý vznikol v roku 1964, interpretuje skladby všetkých štýlových období a prezentuje tvorbu slovenských skladateľov.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: Marcel MRAVEC, AV CCKV PU

ZLATÉ MEDAILY BOLI UDELENÉ:

Filozofická fakulta:

prof. PhDr. Daniele Slančovej, CSc.
za vedeckovýskumnú činnosť a významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove
Gréckokatolícka teologická fakulta:

Mons. prof. ThDr. Petrovi Šturákoví, PhD.
za mimoriadne zásluhy o rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Fakulta humanitných a prírodných vied:

prof. RNDr. Renému Matlovičovi, PhD., LL.M.
za mimoriadne zásluhy o rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Fakulta manažmentu:

doc. PhDr. Miroslavovi Frankovskému, CSc.
za mimoriadne zásluhy o rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Pedagogická fakulta:

prof. PaedDr. Jozefovi Libovi, PhD.
pri príležitosti životného jubilea – za mimoriadne zásluhy o rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

prof. PhDr. Zuzane Stanislavovej, CSc.
za celoživotné dielo a mimoriadne zásluhy o rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Pravoslávna bohoslovecká fakulta:

prof. ThDr. Štefanovi Pružinskému, CSc.
za celoživotné dielo a mimoriadne zásluhy o rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Fakulta športu:

doc. PaedDr. Viere Bebčákovej, PhD.
za mimoriadne zásluhy o rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Fakulta zdravotníckych odborov:

Dr. h. c. prof. Ing. Jozefovi Živčákovi, PhD.
za mimoriadne zásluhy o rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

STRIEBORNÉ MEDAILY BOLI UDELENÉ:

Filozofická fakulta:

prof. PhDr. Ľubomírovi Belásovi, CSc.
za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

doc. Mgr. art. Karolovi Medňanskému, PhD.
za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

prof. PhDr. Petrovi Švorcovi, CSc.
za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Gréckokatolícka teologická fakulta:

prof. ThDr. Marekovi Petrovi, PhD.
za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

doc. ThDr. PhDr. Danielovi Slivkovi, PhD.
za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Fakulta humanitných a prírodných vied:

prof. RNDr. Jarmile Bernasovskej, PhD.
za dlhodobú pedagogickú, vedecko-výskumnú

a publikačnú činnosť a vedenie vedecko-výskumných projektov

doc. PhDr. Eduardovi Lukáčovi, PhD.
za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

prof. MVDr. Janke Poráčovej, PhD.
za dlhodobú pedagogickú, vedecko-výskumnú a publikačnú činnosť, vedenie vedecko-výskumných a vzdelávacích projektov

Fakulta manažmentu:

doc. PhDr. Radovanovi Bačíkovi, PhD. MBA
za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

prof. Ing. Danici Fazekašovej, PhD.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Pedagogická fakulta:

prof. PhDr. Márii Podhájeckej, PhD.
za významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove

Pravoslávna bohoslovecká fakulta:

doc. ThDr. Štefanovi Pružinskému, PhD.
za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Fakulta zdravotníckych odborov:

doc. PhDr. Štefánii Andraščíkovej, PhD.
za významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove

doc. PhDr. Ľubici Derňarovej, PhD., MPH
za významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove

PhDr. Ľubici Rybárovej, PhD.

za významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove

Návrhy rektora PU v Prešove:

Ing. Karolovi Gabányimu

za prínos v oblasti riadenia technicko-prevádzkového útvaru Prešovskej univerzity v Prešove

Ing. Andrei Turčanovej

primátorky mesta Prešov
za rozvoj spolupráce medzi Prešovskou univerzitou v Prešove a mestom Prešov

PaedDr. Bc. Helene Galdunovej, PhD.

za významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove

BRONZOVÉ MEDAILY BOLI UDELENÉ:

Filozofická fakulta:

prof. PhDr. Viere Bilasovej, CSc.
za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

doc. PhDr. Ľubici Harbuľovej, CSc.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

prof. PhDr. Anne Valcerovej, CSc.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Gréckokatolícka teologická fakulta:

Dr. h. c. Mons. Mgr. Jozefovi Tóthovi
za celoživotné dielo

Fakulta humanitných a prírodných vied:

doc. RNDr. Ivete Boroňovej, PhD.

za dlhodobú pedagogickú, vedecko-výskumnú a publikačnú činnosť a vedenie vedecko-výskumných projektov

doc. PaedDr. Ladislavovi Hornákovi, PhD.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Fakulta manažmentu:

doc. Ing. Emílii Huttmanovej, PhD.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Ing. Sylvii Jenčovej, PhD.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

doc. RNDr. Mironovi Pavlušovi, CSc.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

doc. Ing. Alžbete Suhányiovej, PhD.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Pedagogická fakulta:

prof. PhDr. Ľudmile Belásovej, PhD.

za významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove

doc. PaedDr. Jánovi Kancírovi, PhD.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

doc. PaedDr. Alici Petrasovej, PhD.

za významný prínos v oblasti vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove

PaedDr. Ľubomírovi Šimčíkovi, PhD.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Pravoslávna bohoslovecká fakulta:

PhDr. Andrejovi Nikulinovi, PhD.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

doc. ThDr. Miroslavovi Župinovi, PhD.

za významný prínos pre rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Fakulta športu:

PaedDr. Jurajovi Mihalčinovi, PhD.

za zásluhy o rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

PaedDr. Ľubomírovi Paučírovi, PhD.

za zásluhy o rozvoj Prešovskej univerzity v Prešove

Fakulta zdravotníckych odborov:

PaedDr. Viere Cmorejovej

za celoživotné dielo

RNDr. Andrejovi Sýkorovi, PhD.

za celoživotné dielo

PhDr. Sylvii Žultákovéj, PhD.

za významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove

Návrhy rektora PU v Prešove:

doc. PhDr. Anne Pliškovéj, PhD.

za významný prínos v oblasti vedy a vzdelávania Prešovskej univerzity v Prešove

AKADEMICKÝ PREŠOV OPĽATOVNE ZAREZONOVAL

Skončil sa prológ a hlavný program 52. ročníka Akademického Prešova, Súťaže umeleckej tvorivosti vysokoškolákov Slovenska.

PROLÓG AP A UNIVERZITA LITERATÚRY (19. 4. 2018)

Aj tento rok bola súčasťou Akademického Prešova programová línia Univerzita literatúry, ktorá sa snaží reflektovať významné udalosti v oblasti súčasného slovenského literárneho života. V spolupráci s pani profesorkou Martou Součkovou (Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií FF PU) pozýva AP etablovaných, ale aj mladých literárnych autorov, teoretikov, kritikov a vydavateľov, aby prostredníctvom svojej tvorby načrtli kontext súčasnej slovenskej literatúry. V rámci Prológu AP sa uskutočnila prezentácia tvorby prozaičky Vandy Rozenbergovej a poetky Evy Tomkuliakovej. Dôležitou aktivitou, okrem samotnej súťaže vo vlastnej literárnej tvorbe, bol tiež workshop tvorivého písania, ktorý sa snažil študentom už v procese tvorby vytvárať konštruktívne a inšpiratívne kritické a tvorivé prostredie.

AKADEMICKÝ PREŠOV 2018 (23. – 26. 4. 2018)

Počas prvých dvoch dní zazneli študentské výpovede (výnimočným činom bolo predstavenie Študentského divadla Prešovskej univerzity k 350. výročiu prešovského evanjelického kolégia a 500. výročiu reformácie *Od kráľovstva ducha ku kráľovstvu človeka alebo Lux mentium*, čiže *Svetlo myslenia*, ktoré pôsobivým intelektuálnym a divadelným spôsobom spracovalo historickú tému (v spoločenskom význame však veľmi aktuálne presahujúcu do súčasnosti) i témy inscenácií profesionálnych divadiel (podobne aktuálnu tému ako ŠD PU, v tomto prípade s akcentom na poctivosť človeka a spoločnosti, priniesli aj Gogoľovi *Hráči* v interpretácii Slovenského komorného divadla Martin; Slovenské divadlo v Londýne sa inscenáciou *Mami, čo si chcela?* prihlásilo k tendencii dokumentárneho divadla, konkrétne

jeho formy verbatim, ktorá pracuje s autentickými prejavmi respondentov na danú tému; tentokrát sa Slováci žijúci v Londýne rozhodli zamerať na vzťah rodičov a ich detí/vnúčat žijúcich v zahraničí; k mimoriadnym divadelným zážitkom tohtoročného AP patrila aj sólová pohybovo-vizuálna performance inšpirovaná dielom fotografky Franciscy Woodman *Untitled* Divadla P.A.T.; esteticky sugestívna vizualita, dokumentárne prvky a perfekcionistické performatívne stvárnenie Slávy Daubnerovej sa podieľali na vzniku pôsobivej inscenácie). Ďalšie študentské produkcie – *Elixír lásky* ŠD VYDI FF UKF v Nitre, *Človek všetkých odevov* na motívy diela T. Dołęgu-Mostowicza *Kariéra* Nikodéma Dyzmu ŠD PU a *Proglas – slovo a priestor* Akčnej skupiny KSJaL FF KU v Ružomberku sa prezentovali divadelnými tvarmi, ktoré zostali vo svojich umeleckých snahách, a teda aj v účinku, niekde na polceste. Program druhého dňa

AP tvorili okrem divadelných inscenácií aj koncert miešaného speváckeho zboru Nostro Canto Katedry hudby IHaVU FF PU a trenažér redaktora divadelného časopisu, ktorý pre študentov pripravila redakcia časopisu *kod. konkrétne o divadle* (Divadelný ústav Bratislava). Tretí deň AP priniesol dve študentské a dve profesionálne divadelné produkcie. Študentské divadlo Transparent pri FF UK v Bratislave uviedlo scénické čítanie hry Jána Šimka *Pamäť Bratislavy II.: Chatam Sofer* v réžii autora. Diskurzívny obraz súčasnej Bratislavy a jej obyvateľov v prepojení na historický a filozofický odkaz významného rabína bratislavského židovskej obce bol ďalším spoločensky angažovaným príspevkom študentov k historickej téme zasahujúcej do súčasných udalostí a reflektujúcej istú (dis)kontinuitu našej kultúrnej, náboženskej, filozofickej a najmä dejinnej uvedomelosti. Inšpiratívnym divadelným činom bola inscenácia študentského kolektívu Teátra Komika pri o. z. AeRTé – Mestské divadlo Levice *Objatie*, ktorá vznikla na motívy hry Samuela Becketta *Čakanie na Godota* s použitím výsledkov výskumu na tému *Objatie*. V ideovo premyslenom koncepte sa prelínala forma divadelnej performance s postupmi divadla poézie. Inscenácia poloprofesionálneho súboru Divadelnej fakulty Vysokej školy múzických umení v Bratislave *Nič. A všetci svätí* bola formálne prepracovanejšia, no možno povedať, že tematicky menej invenčná ako študentské produkcie. Medziľudské vzťahy, niektoré v zaujímavých kontúrach, no niektoré len v hrubom náčrte, sme mohli sledovať aj v inscenácii poloprofesionálneho maďarského súboru Homo Ludens Project *Premena* či v komornom predstavení poľského divadelného súboru mládežníkov Teatr Kantor Wymiany Myśli z Wielopola *Stojím na scéne*.

Jednou z najdôležitejších súčastí AP sú tvorivé dielne, v rámci ktorých majú študenti možnosť zúčastniť sa na niekoľkodňovom intenzívnom interpretačnom, kritickom a tvorivom procese, a to s profesionálnymi (najmä) divadelníkmi a na zaujímavé témy. Tento rok boli vypísané nasledovné workshopy: *Od kráľovstva ducha ku kráľovstvu človeka (humanistické školstvo v Prešove a jeho odkaz pre súčasnosť)*; *Medzi manipuláciou informácie a jej objektívnou verifikáciou (fact checking)* – *Mýtus o treste vzbúrených vojakov tesne po vzniku ČSR v Prešove a ich krutý trest v zrkadle súčasnej historiografie*; *Sacrum a profánium v site specific* – *Proglas v exteriéri mesta a zmiešaný spevácky zbor Nostro canto v sakrálnom prostredí Konkatedrály sv. Mikuláša v Prešove*; *One man show (monodráma ako autochtónne divadelné dielo)* – *BEAT GENERATION po rokoch...*; *Autobiografické rozprávanie ako jeden z typov performatívneho divadla (kombinácia slova a vizuálnych médií)*; „*Inštalácia*“ *ikonického materiálu (karikatúra) a jej využitie pri tvorbe osobitého performance*; *Seansa poetik (Študentského divadla PU)* – *Recyklácia recyklovateľného* (lektorsky sa na nich podieľali K. Horák, M. Pukan, M. Babiak, L. Tajták, D. Laciaková, E. Peknušiaková, P. G. Hrbatý, D. Laciaková, L. Šarik, L. Papugová, Igor Kasala, Kristián Hnát, Gabriel Kulbaga, Jana Hakošová. Aj záverečný deň AP priniesol prezentáciu jedného z workshopov. Recitačné pásmo komponované z prednesov textov beatnickej generácie demonštrovalo tvorbu novej generácie recitátorov Študentského divadla Prešovskej univerzity. Výnimočným divadelným zážitkom posledného dňa bola plenérová show poľského divadla KTO z Krakova *Peregrinus*. Na Hlavnej ulici v Prešove sa v atmosférotvornej hudbe a v sémanticky výpovedných a origi-

nálnych maskách odohral jeden deň zo života človeka 21. storočia. Klauzúra *Letem sokolím* Divadla Bolka Polívky z Brna o veľkom priateľstve a boji o starú telocvičňu priniesla okrem autorského textu aj zaujímavú pohybovú dimenziu s prvkami nového cirkusu. Záverečným predstavením AP boli *Časy, časy, mrcha časy*, inscenácia Slovenského národného divadla, ktorá vznikla na základe menej známych textov P. O. Hviezdoslava.

EPILÓG AP (posledný májový týždeň)

V rámci dozvukov AP budú uvedené prezentácie workshopov a divadelných diel kreovaných na festivale.

Výsledky v kategórii študentské divadlo

Cena Študentskému divadlu Prešovskej univerzity v Prešove za autorské a divadelné spracovanie historickej témy

Cena Študentskému súboru Transparent za inscenované čítanie témy urbánnej historickej pamäte
Čestné uznanie Petrovi Gustavovi Hrbatému za inscenovanie aktuálnych spoločenských tém
Čestné uznanie Teátru Komika pri o. z. AeRTé – Mestské divadlo Levice za dramaturgicky objavné spracovanie témy objatia v alúzii na klasického diela absurdnej drámy
Čakanie na Godota

Výsledky v kategórii vlastná literárna tvorba

POÉZIA

3. miesto Adam Kollár
3. miesto Jana Domoniová
PRÓZA

2. miesto Jakub Spevák
3. miesto Stanislav Olejár
3. miesto Viliam Nádaskay
Čestné uznanie Dávid Džiak a Dominika Moravčíková

Výsledky v kategórii umelecký preklad

Čestné uznanie za preklad z francúzskeho jazyka Klára Jamrichová
Čestné uznanie za preklad z nemeckého jazyka Timea Kónyová

Mgr. Diana Laciaková
Divadelný ústav BA

REKORDNÝ 7. ROČNÍK PREŠOVSKÉHO MAJÁLESU

Symbolickou hudobnou bodkou za akademickým rokom bol už ako každoročne open-air festival UNIPO FEST, ktorý zároveň otvára letnú festivalovú sezónu v meste Prešov.

Univerzitný festival je podujatím, ktorého zámerom je vytvoriť tradíciu študentského majálesu v treťom najväčšom meste na Slovensku, čo sa mu úspešne darí. Aj tohtoročný

7. ročník majálesu sa niesol v znamení bohatého sprievodného programu, slovenských, viac či menej známych interpretov, ale i pripravovaných novínok.

V poradí 7. ročník festivalu otvoril svoje brány pre návštevníkov v stredu 25. 4. o 14:00 hod. a presne o hodinu neskôr úderom do bicích začala hrať prvá mladá talentovaná

kapela z Bardejova – Niečo navyše. Festival ďalej pokračoval svižným tempom, doprevádzaný pestrým sprievodným programom a príjemným jarným slnečným počasím. Organizátorom sa tohto roku podarilo dať dokopy najsilnejší LINE UP kapiel, kde najväčšiu pozornosť a záujem pútala trojica popredných slovenských kapiel: KONTRAFAKT, INEKAFE a miláčikovia domáceho prešovského publika HELENINE OČI. Ako doplnil, táto skutočnosť zohrala podstatnú úlohu aj pri celkovej účasti, ktorá tento rok dosiahla vyše 7000 návštevníkov, čo je absolútny rekord za všetky doterajšie ročníky. Podujatie v dobrom slova zmysle prekonallo všetky naše očakávania, z čoho máme nesmiernu radosť.

Hudobná časť festivalu bola spesená bohatým blokom sprievodných akcií, ktoré vytvorili pre návštevníkov dostatočný priestor pre zábavu. Účastníci UNIPO FESTU sa mohli taktiež zapojiť do silovej work-out súťaže v zhyboch, kľukoch

na bradlách a drepoch na jednej nohe, ktorá bola pod taktovkou študentov Fakulty športu PU. Ďakujeme vedeniu Prešovskej univerzity, že dala konaniu festivalu opätovne pomyselnú „zelenú“ a eventovej agentúre Dream production, s. r. o., za jej organizačno-technické zabezpečovanie. Touto cestou chceme tiež úprimne poďakovať naozaj každému jednému človeku, ktorý sa na prípravách a priebehu festivalu podieľal akoukoľvek formou.

Mesto Prešov sa už niekoľko desaťročí pýši prívlastkom mesto mladých či mesto študentov, čo študenti našej alma mater dokonale potvrdili vytvorením skvelej festivalovej atmosféry, ktorá sa univerzitným campusom niesla od skorých ranných do neskorých večerných hodín.

Tešíme sa na vás o rok na 8. ročníku festivalu „UNIPO FEST 2019“!

RNDr. Adrián Kuba
R PU

Foto: Lukáš Molnár, PHOTO 4 YOU

UNIVERZITA OPRAVILA OBSLUŽNÚ KOMUNIKÁCIU A VYTVORILA NOVÉ PARKOVACIE MIESTA

Na Prešovskej univerzite (PU) v Prešove dňa 24. 4. 2018 oficiálne sprístupnili obslužnú komunikáciu, ktorá prešla výraznou úpravou. V rámci rekonštrukcie došlo k výstavbe parkovacieho pásu s celkovou kapacitou 65 parkovacích miest, dobudovaniu chodníkov a priechodov pre peších, ako aj inštalácii úsporného osvetlenia.

Prešovská univerzita systematicky pracuje na rekonštrukcii a obnove svojich budov a univerzitných priestorov. Najnovšie prešla úpravou obslužná komunikácia s asfaltovým povrchom v areáli PU, pričom došlo k spevneniu plôch pred budovou rektorátu, ktoré sú napojené na okolité existujúce komunikácie. *„Táto rekonštrukcia je dlho očakávanou stavbou, ktorej predchádzala niekoľkoročná snaha a jednanie s poslancami a primátormi mesta Prešov vzhľadom na to, že pozemok, na ktorom sa nachádzame, nepatrí univerzite. O to viac sa teším, že sa podarilo predmetnú cestu zapísať do katastra, čím sa stala majetkom univerzity a dnes tak môžeme stáť pri prestrihávaní pásky,“* ozrejmil rektor PU Peter Kónya.

Rekonštrukcia zahŕňa taktiež výstavbu parkovacieho pásu zo zatravnovacích tvárnic za účelom zvýšenia užívateľských parametrov. *„Rekonštrukciou boli vytvorené možnosti parkovania pre študentov, zamestnancov a hostí PU v celkovej kapacite 65 parkovacích miest,“* uviedol Karol Gabányi, vedúci Technicko-prevádzkového útvaru PU. Ako dodal, vytvorením parkovacích kapacít s jednoznačne definovaným spôsobom parkovania a výstavbou chodníkov pre bezpečný pohyb chodcov vznikajú predpoklady pre bezkolízny pohyb všetkých účastníkov dopravy.

V rámci stavebných prác boli zároveň vyriešené problémy s odvedením dažďových vôd z povrchu vozovky za pomoci odvodňovacích žlabov do jestvujúcej kanalizácie. Kompletne sa vymenili osvetľovacie stĺžiare za nové a moderné s LED diódami, zaručujúcimi úspory v spotrebe elektrickej energie. Na komunikácii boli osadené dopravné značky podľa schválenej dokumentácie, ako aj prvky pre bezpečnosť pohybu osôb so zníženou schopnosťou pohybu. Súčasťou rekonštrukcie boli aj chodníky pre peších s povrchovou úpravou zo zámkovej dlažby. *„Zhotoviteľ stavby zrealizoval stavebné práce v súlade so schválenou projektovou dokumentáciou stavby, v termíne a podľa*

dohodnutej ceny v zmluve o dielo s celkovou výškou nákladov takmer 180-tisíc eur, ktoré použila univerzita z vlastných zdrojov,“ priblížila kvestorka PU Mária Nováková. Zároveň dodala, že sa jedná len o prvú etapu rekonštrukcií obslužných komunikácií v areáli PU, pričom postupne prejdú obdobnou úpravou všetky komunikácie a parkovacie plochy v areáli univerzity. *„Našou ďalšou snahou je úprava a rozšírenie parkovacích plôch na južnej strane areálu VŠA, kde je dnes na provizórnom parkovisku vytvorených 46 parkovacích miest a plánovanou úpravou a hlavne rozšírením by došlo k navýšeniu na 126 parkovacích miest,“* doplnila kvestorka.

V sérii rekonštrukčných procesov bude univerzita pokračovať aj naďalej. V najbližších dňoch sa spustí obnova Univerzitného viacúčelového športového areálu PU na Ul. 17. novembra, ktorý bude financovaný formou združenej investície vo výške viac ako 600-tis. eur. Participovať na nej bude Prešovský samosprávny kraj spoločne s PU. Súčasťou vybudovaného areálu bude atletická dráha vrátane tribúny so sedadlami a infraštruktúry pre ľahkú atletiku (sektor pre vrh kladivo, vrh guľou, skok do výšky, skok do diaľky), multifunkčné ihrisko pre rôzne športové aktivity, tenisové ihrisko a ihrisko pre plážový volejbal. Vybudovaná infraštruktúra bude teda slúžiť širokej verejnosti dotknutého regiónu na zvyšovanie aktívneho zdravia a vytváranie pozitívneho vzťahu k pohybovej aktivite, čo vytvorí predpoklad pre socio-ekonomickú udržateľnosť a rozvoj Prešovského kraja.

Okrem vyššie zmienenej investície plánuje univerzita revitalizovať taktiež verejné priestranstvo pred budovou Vysokoškolského areálu v podobe nového krytu z betónovej dlažby, osadenia prvkov drobnej architektúry, lavičiek, košov a prístrešku pre bicykle. Projekt rieši taktiež zníženie hluku v urbanizovanom prostredí.

Mgr. Anna Polačková, PhD.

UNIVERZITNÉ MESTEČKO V NÁKUPNOM CENTRE

Novootvorené nákupné centrum Eperia sa 10. marca premenilo na univerzitné mestečko. Postarala sa o to Prešovská univerzita v Prešove (PU), ktorá si pre návštevníkov pripravila to najlepšie, čo ponúka. Nechýbal bohatý program spojený s prezentáciou fakúlt, celouniverzitných pracovísk či rôzne zaujímavé praktické ukážky.

Prešovská univerzita sa cez víkend „preniesla“ do frekventovaných priestorov nákupného centra, ktoré sa aspoň na jedno popoludnie stalo provizórnym univerzitným mestečkom. V rámci neho prezentovalo širokú paletu možností štúdia všetkých osem fakúlt. Okrem toho mohli návštevníci stretnúť študentov histórie v dobových kostýmoch či zapojiť sa do simulovaných komunálnych volieb, ktoré organizoval Inštitút politológie Filozofickej fakulty. Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky Fakulty humanitných a prírodných vied zase predstavila praktické ukážky spojené s 3D modelom Veľkej a Malej Studenej doliny, súvisiacim s predikciou lavínového nebezpečenstva.

Nechýbali ani možnosti využitia 3D skenovania na príklade Slovenských opálových baní. Zástupcovia z Katedry biológie v rámci praktických ukážok vsadili na názornú izoláciu DNA. Každý, kto prejavil záujem, si mal možnosť vyskúšať i pipetovanie roztokov. Pútavo pôsobili taktiež farebné dôkazové reakcie na prítomnosť vitamínu C v rôznych druhoch ovocia a zeleniny. Najmenších oslovila farebná ukážka biometrie a daktyloskopie s pomocou farieb a vystrihovanie či skladanie papierového modelu DNA. Výstavu knižných publikácií a cyrilských iluminovaných rukopisov zrealizovala zase Pravoslávna bohoslovecká fakulta, ktorá predstavila i kurzy a praktické cvičenia v la-

boratóriách – sociálno-psychologickom a patristicko-filologickom. V podaní dvoch študentov pravoslávnej teológie prezentovala taktiež byzantský spev (tzv. ison) a každého záujemcu núkala kolivom – monastierskou sladkosťou z varenej pšenice, rôznych orieškov, sušeného ovocia a medu. Gréckokatolícka teologická fakulta využila potenciál svojich študentov a snažila sa ponúknuť záujemcom to najlepšie zo svojej oblasti. Študijný program animácia voľnočasových aktivít sa prezentoval kreatívnou aktivitou – maľovaním na tváre detí a rôznymi tvorivými hrami. Religi-onistika a multikultúrne európske štúdia sa prezentovali hľadaním odpovedí na jednotlivé problémy

dnešnej spoločnosti, medzi ktoré možno zaradiť krízu hodnôt, viery, hľadanie odpovedí na smerodajné otázky života. Zamerali sa na prezentáciu vybraných typov religiozít, ktoré sú v súčasnej Európe aktuálne a prítomné. Študijný program katolícka teológia sa prezentovala ochutnávkou liturgického vína a chleba (prosfora) a zároveň ikonopiseckou dielňou. Študijný program probačná a mediačná práca prezentoval pomoc ľuďom hľadať riešenia na problémy z právneho hľadiska pri mimosúdnom vyrovnaní a probačnom dohľade. Čas strávený v univerzitnom mestečku svojím spevom spríjemňovali študentky z Ukrajiny, ten upútal mnohých návštevníkov obchodného centra.

Informácie týkajúce sa získania trénerskej kvalifikácie zo zvolenej športovej špecializácie, ale taktiež diskusie o tom, ako skĺbiť štúdium pri aktívnej športovej kariére ponúkala Fakulta športu. Ukážky z praktickej prípravy, ktoré boli v réžii študentov, predstavila návštevníkom zase Fakulta zdravotníckych odborov.

Pedagogická fakulta čítaním tým najmenším bližšie priblížila krásne diela literatúry pre deti. Tiež si mohli osvojiť netradičné výtvarné techniky, dokonca s použitím obyčajnej soli, rozvíjať jemnú motoriku, ako aj logicko-strategické myslenie prostredníctvom rôznych aplikácií

na tabletoch. Zapojiť sa do trhu nápadov, otestovať si manažérske schopnosti s využitím kreatívnych metód (uplatňovaných aj vo výučbe), ale aj možnosť vyskúšať si zábavnou formou, ako sa stať manažérom, ponúkla Fakulta manažmentu. Pestrá ponuka, ktorú si univerzita pripravila pre návštevníkom obchodného centra, dotvorila príjemnú atmosféru nákupného popoludnia.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

S REKTOROM UNIVERZITY NIELEN O NOVEJ PRÍSTUPOVEJ CESTE

Akademickej obci našej univerzity odovzdaná do užívania nová cesta s parkovacími miestami za budovou (Rektorátu, Pedagogickej fakulty a Fakulty športu PU) na Ul. 17. novembra 15. Určite sa všetci pamätajú na to, v akom stave donedávna bola, čo si odniesli nielen opätky, ale aj nejedno motorové vozidlo. Myslím, že môžeme bez prehánania konštatovať, že naši zamestnanci, študenti i hostia čakali na túto chvíľu doslova celé roky. Na dôvody aj ďalšie podrobnosti tejto stavby sme sa opýtali rektora univerzity Dr. h. c. prof. PhDr. Petra Kónyu, PhD.

Pán rektor, prečo trvala rekonštrukcia tak dlho, a to napriek tomu, že každému bolo zrejmé, v akom stave komunikácia bola?

Vedenie univerzity sa snažilo o opravu cesty spolu s parkovacími miestami takmer bezprostredne po prevzatí novej budovy v roku 2010. Jej vlastníkom nebola však univerzita, ale mesto Prešov, čo zne-možňovalo akékoľvek rozsiahlejšie úpravy. Napriek intenzívnej snahe o zmenu vlastníckych pomerov sa nám niekoľko rokov nedarilo získať cestu do vlastníctva alebo aspoň dlhodobého prenájmu. Až v roku 2016, vďaka podpore pani primátorky a viacerých poslancov mestského zastupiteľstva, súhlasilo mesto so zámenou za iný pozemok na druhej strane Torysy. Samozrejme, to bol iba šťastný začiatok. Bolo treba ďalších niekoľko mesiacov na zápis do katastra, zabezpečenie finančných prostriedkov a výber zhotoviteľa. To, mimochodom, tiež nebolo jednoduché kvôli vyťaženosti firmami väčšími zákazkami.

Kolko stála rekonštrukcia a odkiaľ boli čerpané finančné prostriedky?

Celkovo stála rekonštrukcia prístupovej komunikácie s vytvorením nových parkovacích miest necelých 180-tisíc eur. Tieto prostriedky vyčlenila univerzita z vlastného rozpočtu.

Kto predmetnú stavbu realizoval?

Na základe verejného obstarávania bola zhotoviteľom stavby firma In-

žinierske stavby, a. s., Košice. Aj keď je táto firma iste zvyknutá na väčšie zákazky, rekonštrukciu realizovala vo vysokej kvalite a v stanovenom termíne, aj keď jej v záverečných týždňoch počasie práve neprialo.

Po zrekonštruovanej aule vo VŠA je nová prístupová cesta druhou stavbou v areáli univerzity v tomto akademickom roku. Popri nich sa uskutoční aj slávnostné odovzdanie do prevádzky budovy Unipolabu v areáli VŠA, čiastočne postavenej zo štrukturálnych fondov, ktorá je súčasťou nášho jediného výskumného parku. Dočkáme sa v nasledujúcich mesiacoch aj ďalších?

Samozrejme, vedenie univerzity sa snaží využiť všetky možnosti na rozšírenie, modernizáciu, či rekonštrukciu svojich objektov, z ktorých niektoré majú už aj niekoľko desaťročí. Vzhľadom na absenciu výziev zo štrukturálnych fondov v rezorte školstva to však nie je práve jednoduché. V súčasnosti prebieha rozsiahla rekonštrukcia atletického štadióna vedľa tzv. nového internátu, ako spoločná investícia s Prešovským samosprávnym krajom, ktorý na stavbu prispel sumou 410-tisíc eur z celkových asi 617-tisíc. V letných mesiacoch by mala nasledovať výstavba parkoviska na konci VŠA, s rozšírením doterajších kapacít o viac ako osemdesiat parkovacích miest, od ktorého si sľubujeme ukončenie „divého“ parkovania na trávniku v areáli VŠA aj blokovania jedného pruhu na Ul. 17. novembra. Pevne verím, že po potvrdení „vy-

súťaženého“ zhotoviteľa agentúrou sa ešte v závere semestra dočkáme začiatku rekonštrukcie fasády a strechy tzv. starého internátu, ako aj zateplenia našej športovej haly, z úspešných projektov z tej istej schémy rezortu životného prostredia. K výberu zhotoviteľa sa pomaly posúva aj ďalší projekt, zameraný na prestavbu a parkovú úpravu námestia pred VŠA a obidvoma študentskými domovmi za viac ako 400-tisíc eur. Už o niekoľko týždňov sme pripravení začať rozsiahlu rekonštrukciu a modernizáciu ubytovacích kapacít obidvoch študentských domovov na Ul. 17. novembra, z prostriedkov vyčlenených Vládou SR, o čom sme opäť rokovali s premiérom a ministrom financií.

Má vedenie univerzity aj po týchto rozsiahlych prestavbách a rekonštrukciách ešte nejaké ďalšie stavebné plány?

Samozrejme, len zatiaľ nemá na nich peniaze. V blízkej budúcnosti musíme vyriešiť zateplenie a výmenu plášťa budovy VŠA, čo v súčasnosti nie je možné zo žiadnych existujúcich schém. Takisto je nevyhnutné rozšíriť priestory Fakulty zdravotníckych odborov, viažucej na seba mimoriadny záujem o štúdium a rozmyšľame aj o získaní nových ubytovacích kapacít pre študentov.

Zhovárala sa
Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

UNIVERZITA A KRAJ SPOLOČNE OBNOVIA ŠPORTOVÝ AREÁL

Predseda Prešovského samosprávneho kraja (PSK) Milan Majerský a rektor Prešovskej univerzity (PU) v Prešove Peter Kónya 5. marca spoločne na pôde PSK podpísali zmluvu o združení za účelom rekonštrukcie infraštruktúry Univerzitného viacúčelového športového areálu PU.

Prešovská univerzita pokračuje v sérii rekonštrukčných procesov v univerzitných objektoch. Najnovšie obnovou prejde Univerzitný viacúčelový športový areál PU na Ul. 17. novembra, ktorý bude financovaný formou združenej investície vo výške viac ako 600-tis. eur. PSK vloží do združenia finančné prostriedky vo výške 410-tis. eur a podiel PU bude predstavovať sumu bezmála 207-tis. eur. O predmetnej veci rokovalo aj Zastupiteľstvo PSK.

„Som rád, že môžem byť pri podpise tejto zmluvy a takto kooperovať na vzdelávaní, do ktorého je nutné investovať. Touto združenou investíciou chceme jasne a zreteľne deklarovať, že nám záleží na študentoch v našom kraji. Chceme, aby tu mladí ľudia študovali, aby neutekali z nášho kraja, ale aby sa tu stabilizovali, založili si rodinu, žili a vychovávali svoje deti. Som presvedčený, že aj tento krok tomuto rozhodnutiu napomôže,“ uviedol predseda Prešovského samosprávneho kraja Milan Majerský pri podpise zmluvy. Ako športovec zároveň s úsmevom dodal, že sa rád osobne zúčastní nejakej športovej aktivity, ktorá sa uskutoční v novozrekonštruovanom športovom areáli. „Chcem sa poďakovať predsedovi PSK, ako aj celému Zastupiteľstvu PSK, že sa kladne postavili k našej

požiadavke na podporu tohto zámeru, ktorý bude slúžiť jednak univerzite, ale aj mestu a celému Prešovskému kraju. Prešovská univerzita je jedinou verejnou vysokou školou na území tohto kraja, ktorá vychováva budúcich odborníkov predovšetkým pre potreby rôznych oblastí spoločenského života v Prešovskom kraji, preto sa teším tejto spolupráci,“ zdôraznil rektor PU Peter Kónya, ktorý verí, že univerzita bude s PSK úspešne kooperovať aj naďalej. Revitalizácia športového komplexu, ktorý je situovaný v intenzívne využívanej časti mesta v bezprostrednej blízkosti plánovanej cyklomagistrály Eurovelo 11, prispeje k významnému zvýšeniu funkčného využitia daného územia s pozitívnym dopadom na zlepšenie aktívneho štýlu života vo všetkých vekových kategóriách populácie Prešovského kraja. Cieľovými skupinami sú deti (žiaci ZŠ), mládež (študenti SŠ, študenti univerzity), ako aj dospelá populácia. Vybudovaná infraštruktúra bude teda slúžiť širokej verejnosti dotknutého regiónu na zvyšovanie aktívneho zdravia a vytváranie pozitívneho vzťahu k pohybovej aktivite, čo vytvorí predpoklad pre socio-ekonomickú udržateľnosť a rozvoj Prešovského kraja. Súčasťou vybudovaného areálu bude atletická dráha vrátane tribúny

so sedadlami a infraštruktúry pre ľahkú atletiku (sektor pre vrh kladivom, vrh guľou, skok do výšky, skok do diaľky), multifunkčné ihrisko pre rôzne športové aktivity, tenisové ihrisko a ihrisko pre plážový volejbal. Pred začatím stavebných prác dôjde k vybúraní existujúcich stavebných prvkov na terajšej atletickej dráhe a existujúceho schátraného oplatenia vrátane provizórnych betónových plôch. Novozrekonštruovaný areál bude celý oplatený a osvetlený úspornými svetidlami. Navrhované technické riešenie spĺňa štandard, ktoré sú určené pre športoviská. Viacúčelový športový areál univerzity bol rozsiahlejšie rekonštruovaný pred desiatkami rokov, na jednotlivých športových plochách bola však v uvedenom areáli vykonávaná pravidelná údržba. Vzhľadom na to, že jednotlivé športové zariadenia vykazujú vysokú fyzickú a morálnu opotrebovanosť, vyžiadali si rozsiahlejšiu rekonštrukciu. S rekonštrukčnými prácami sa začne v najbližšom období tak, aby bola obnova areálu dokončená najneskôr do začiatku najbližšieho akademického roka. Náklady na prevádzku a údržbu budú hradené z rozpočtu PU.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

DEJINY PREŠOVA V NOVEJ MONOGRAFII

Mesto Prešov má po päťdesiatich rokoch novú monografiu svojich dejín. Prešovská primátorka Andrea Turčanová ju do života uviedla spolu s Petrom Kónym, rektorom Prešovskej univerzity v Prešove (PU), symbolickým posypaním soľou dňa 26. marca 2018.

Rozsiahle dielo Dejiny Prešova I. na 590 stranách detailne, krok po kroku mapuje prešovskú históriu od praveku po rok 1790. Na jej vzniku sa podieľal renomovaný autorský kolektív pod vedením rektora PU Petra Kóny. „Dejinami Prešova sa zaoberám takmer 30 rokov, v podstate už od svojich vysokoškolských štúdií. Je to dosiahnutie istej méty vo svojom odbore ako historika a takisto sa z nej teším aj ako Prešovčan, ktorému záleží na tom, aby mali Prešovčania detailné informácie, ale aj vedomosti z dejín svojho mesta, ktoré, verím, že budú mať ešte viac radi, ako majú,“ zneli slová rektora na slávnostnom podujatí. Ako doplnil, daná publikácia je nadčasovým dielom, ktoré si vyžaduje seriózný prístup spojený s mravcou prácou s historickými materiálmi v archívoch. „Naplnia ma veľkou radosťou, že sa podarilo jedno úžasné, unikátne dielo. O to viac, že ostatné spracovanie prešovských dejín bolo vydané

pred vyše päťdesiatimi rokmi, teda ešte v minulom storočí. Myslím si, že každý záujemca o históriu si tam nájde to svoje,“ uviedla prešovská primátorka Andrea Turčanová počas slávnosti, pri ktorej bol v Galérii v Carraffovej väznici do života uvedený prvý zväzok monografie. „Vážme si knihy. Ja som to urobila aj doslovne, a keď som túto knihu dostala do rúk, tak som ju naozaj odvážila a váži 1751g,“ úsmevne poznamenala Monika Bizoňová z Inštitútu histórie Filozofickej fakulty PU, ktorá bližšie predstavila obsahové zameranie publikácie. Sedem autorov podrobne v publikácii analyzuje prírodnú štruktúru okolitej krajiny – od geografie cez klimatické pomery, vodstvo, pôdu po živočíšnu ríšu. V ďalších piatich kapitolách sa postupne venujú histórii Prešova od prvého osídlenia jeho územia v praveku, keď podrobne spracúvajú dejiny archeologického výskumu regiónu, táboriská lovcov a zberačov, historické etniká

v regióne až po osídlenie územia na prelome stredoveku a podrobné zmapovanie života v Prešove v 16., 17. a 18. storočí. „Za koniec prvého dielu sme zvolili rok 1790, ktorý je tradičným koncom raného novoveku v uhorských podmienkach, kam aj Prešov patril počas svojej stáročnej histórie. Je koncom obdobia osvietenského absolutizmu, teda uzatvára jednu významnú epochu v dejinách celej habsburskej monarchie,“ vysvetlil rektor Kóny. Príjemnú atmosféru podujatia dotváral súbor starej hudby Musica Historica Prešov v podaní doc. Karola Medňanského (viola da gamba) a doc. Liubov Gunder (spinet). Publikáciu Dejiny Prešova I. bude môcť získať aj verejnosť, bude dostupná v Mestskom informačnom centre v Prešove.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Milan GREJTÁK, MsJ
Foto: Marcel MRAVEC, AV CCKV PU

SPOLUPRÁCA S MESTOM VRANOV NAD TOPLŤOU

K existujúcim partnerským mestám Prešovskej univerzity (PU) v Prešove pribudlo koncom mesiaca marec aj mesto Vranov nad Topľou. Svojím podpisom spečatili memorandum o vzájomnej spolupráci rektor PU prof. Peter Kónya a primátor Vranova nad Topľou Ing. Ján Ragan.

Prešovská univerzita intenzívne pracuje na vytváraní a udržiavaní dobrých vzťahov s inými univerzitami, inštitúciami či mestami. V ostatnom období iniciovala spoluprácu s viacerými východoslovenskými mestami, ako Svidník, Stropkov či Sabinov. K daným mestám najnovšie pribudol aj Vranov nad Topľou. „Podpis memoranda je prvým oficiálnym krokom k prehĺbeniu a rozšíreniu spolupráce medzi našou univerzitou a mestom Vranov nad Topľou, osobitne v oblasti školstva, národnej a regionálnej kultúry, ako aj spoločenského života,“ uviedol pri podpise rektor univerzity prof. Kónya, ktorý verí, že spolupráca bude efektívna a prospešná pre obe strany. Na spoločnom stretnutí sa rektor spoločne s primátorom dohodli, že sa v súlade so zámermi rozvoja PU a mesta Vranov nad Topľou budú na princípoch vzájomnej dôvery a porozumenia usilovať o spoluprácu pri rozvoji turistického ruchu a ďalších odvetví hospodárstva, ako aj pri usporadúvaní vzdelávacích akcií a organizovaní spoločných podujatí. „Od spolupráce s Prešovskou univerzitou očakávam zintenzívnenie vzájomných kontaktov. V rámci budúcej komunikácie vidím aj ďalší priestor na spoluprácu pri realizácii projek-

tov, ktoré plánujeme v budúcnosti pripraviť,“ poznamenal primátor Ing. Ján Ragan. Zároveň doplnil, že o Prešovskú univerzitu je zo strany žiakov stredných škôl tradične veľký záujem vzhľadom na to, že si majú možnosť vybrať z veľmi kvalitných študijných programov. „Pevne verím, že naši študenti budú dobre reprezentovať naše mesto a po skončení Prešovskej univerzity nájdu uplatnenie aj na trhu práce,“ doplnil primátor.

V rámci memoranda sa obe strany zhodli na tom, že si budú nápomocné pri podávaní žiadostí a riešení národných i medzinárodných projektov, pri vzájomnom skvalitňovaní komunikácie, výmene informácií, ale tiež pri skvalitňovaní odbornej prípravy pracovníkov kultúry a občianskych záujmových združení. Univerzita zároveň ponúka odbornú pomoc pri tvorbe stratégie rozvoja vzdelávania v meste Vranov nad Topľou. Na Prešovskej univerzite v tomto akademickom roku študuje takmer 500 študentov z okresu Vranov nad Topľou.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

NEMECKÝ JAZYK AKO ÚSTREDNÁ TÉMA ROZHOVORU

Dňa 19. marca sa uskutočnilo pracovné stretnutie rektora Prešovskej univerzity (PU) v Prešove Petra Kónya s veľvyslancom Nemeckej spolkovej republiky Joachimom Bleickerom. Spoločne diskutovali o postavení nemeckého jazyka na Slovensku a v našom regióne, pričom sa dotkli aj problémov, ktoré je nevyhnutné, vzhľadom na potreby trhu práce, náležite riešiť.

V úvode stretnutia, ktoré sa nieslo v priateľskej a otvorenej atmosfére, rektor PU informoval nemeckého veľvyslanca o štruktúre štúdia na Prešovskej univerzite, o jej zameraní, činnostiach, ale aj o celkovom počte študentov a súčasnom postavení univerzity v celoslovenskom meradle. Vychádzajúc z témy rozhovoru sa stretnutia zúčastnili aj prorektorka pre vzdelávanie PU Martina Kášová a Slavomíra Tomášiková, riaditeľka Inštitútu germanistiky na Filozofickej fakulte PU. Nemeckého veľvyslanca na stretnutí sprevádzal honorárny konzul Spolkovej republiky Nemecko s pôsobnosťou pre Košický a Prešovský kraj Juraj Banský. Ústrednou témou rozhovoru bol predovšetkým alarmujúci súčasný stav výučby nemeckého jazyka na základných, stredných, ako aj vysokých školách s ohľadom na výraznú prevahu dopytu nemeckého jazyka nad ponukou v praxi. „Nemecký jazyk je po angličtine prvým cudzím jazykom, ktorý sa vyučuje na školách, stále to však nestačí pre potreby trhu práce či vedecké účely,“ zhodnotil veľvyslanec Bleicker. „Som rád, že sme sa s pánom veľvyslancom stretli, vymenili si pohľady na zmienené akademické problémy

a dohodli sme sa, že sa pokúsime hľadať možnosti, ako zatriktívniť štúdium germanistiky na našej univerzite a ponúknuť nové formy doplnkového štúdia reagujúc na potreby trhu,“ doplnil rektor Kónya. Obe strany taktiež diskutovali o tom, že žiaci, študenti na základných a stredných školách si vyberajú okrem angličtiny skôr ruštinu na základe typologickej príbuznosti so slovenským jazykom. Pričom nízky počet záujemcov o výučbu nemeckého jazyka vyplýva z jeho náročnosti oproti hegemonii anglického jazyka. Uvedená skutočnosť však nekorešponduje s potrebami trhu práce, nakoľko firmy z nemeckého jazykového priestoru (rakúske, nemecké, švajčiarske) preferujú nemčinu ako interný firemný jazyk pred angličtinou.

„V tejto súvislosti sa otvára potreba zmeniť nariadenie Ministerstva školstva vedy výskumu a športu SR z roku 2011, podľa ktorej sa nemčina vyučuje len ako jeden z viacerých povinne voliteľných jazykov,“ uviedla riaditeľka Inštitútu germanistiky FF PU Slavomíra Tomášiková. Zároveň uviedla, že stretnutie s veľvyslancom považuje za podnetné najmä z hľadiska nutnej iniciácie zmeny

súčasného stavu výučby nemeckého jazyka na Slovensku. „Keďže pán veľvyslanec prisľúbil pomoc pri akýchkoľvek snahách o uvedenú zmenu,“ poznamenala Tomášiková. V závere stretnutia pozval veľvyslanec Nemeckej spolkovej republiky Joachim Bleicker rektora univerzity a zástupcov Inštitútu germanistiky FF PU na plánovaný kongres Spoločnosti učiteľov nemeckého jazyka a germanistov (SUNG) na Slovensku, ktorý sa v dňoch od 02. 07. do 03. 07. 2018 uskutoční na Katolíckej univerzite v Ružomberku pod záštitou Nemeckého veľvyslanectva v Bratislave a Goethe inštitútu v Bratislave. Ťažiskovou témou kongresu bude rokovanie o zmene nariadenia týkajúceho sa postavenia nemeckého jazyka z roku 2011, na základe ktorej očakávajú učitelia nemeckého jazyka aj germanisti zaradenie nemeckého jazyka ako jedného z povinných cudzích jazykov. Účasť na kongrese, na ktorom sa stretnú zástupcovia škôl, univerzít, ale aj podnikateľskej sféry, prisľúbila aj ministerka školstva Martina Lubyová, veľvyslanci Nemecka, Rakúska a Švajčiarska.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

REKTOR ZABLAHOŽELAL JUBILANTOM

„Pre koho je práca radostou, pre toho je život šťastím.“

Maxim Gorkij

Pri príležitosti okrúhlych životných jubileí zamestnancov Prešovskej univerzity v Prešove sa 13. apríla uskutočnilo priateľské stretnutie, na ktorom rektor PU prof. Peter Kónya zablahoževal a vzdal úctu všetkým oslávencom, ktorí dovŕšili 50., 60. a 70. výročie svojich narodenín. Ako symbolický znak poďakovania im odovzdal ďakovný list.

„Som veľmi rád, že z prijímania jubilantov sa na našej univerzite stala tradícia. Myslím si, že človek potrebuje ocenenie, zvlášť, ak vieme ako sú finančne honorovaní zamestnanci pôsobiaci v školstve,“ uviedol rektor, ktorý sa všetkým prítomným oslávencom poďakoval za svedomitú prácu a zaželal im predovšetkým pevné zdravie, veľa úspechov v osobnom a pracovnom živote. „Je to najzakladanejší prejav úcty voči Vám všetkým, ktorí ste venovali celé roky či desaťročia, mnohí aj kus

zdravia tomu, aby bola naša univerzita tam, kde sa dnes nachádza,“ doplnil rektor.

Stretnutie, ktoré sa konalo už po štvrtý raz, sa nieslo v uvoľnenej atmosfére a zúčastnili sa ho celkovo tri desiatky univerzitných jubilantov. „Som rád, že som sa mohol zúčastniť tohto posedenia a potriasť si rukou s pánom rektorom a prorektorom. Zároveň si v duchu trochu pospomínať na časy, kedy som na tejto univerzite začínal. Pamätám si to presne, je to už 37 rokov,“ zaspomínal si prof. Robert Ištók z Fakulty humanitných a prírodných vied. Jeho slová následne doplnil doc. Marián Babčák: „Je to predovšetkým morálne ocenenie, ktoré človeka zaväzuje k tomu, aby sa ďalej vzdelával, rástol a odovzdával to, čo je v ňom, aj tým mladším. Mám z toho naozaj drobné zimomriavky, pretože staré dobré zvyky sa postup-

ne vytrácajú a o to viac sa teším, že sa vraciame k tomu, čo má byť v spoločnosti prioritné, a to aby bola morálnou a etickou,“ zdôraznil oslávenec, ktorý pôsobí na Fakulte zdravotníckych odborov. „Je to milé podujatie, obzvlášť keď žijeme takúto rýchlu dobu, preto je potrebné sa osobne stretávať a aspoň na chvíľu sa zastaviť,“ ocenila prínos podujatia aj Ing. Anna Šenková, PhD., z Fakulty manažmentu.

Všetkým jubilantom srdečne blahoželáme!

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.
Foto: František FRANKO AV CCKV PU

NAJvyššie VYZNAMENANIE POĽSKEJ GEOGRAFICKEJ SPOLOČNOSTI PRE PROF. MATLOVIČA

Na slávnostnom zasadnutí, ktoré sa konalo 13. apríla 2018 na Varšavskej univerzite, bolo prof. Renému Matlovičovi z Prešovskej univerzity (PU) v Prešove udelené najvyššie vyznamenanie Poľskej geografickej spoločnosti. Matlovič sa tak stal prvým humánnym geografom zo Slovenska, ktorý získal čestné členstvo v tejto exkluzívnej spoločnosti počas jej storočnej existencie.

Čestné členstvo v zahraničnej vedeckej spoločnosti patrí medzi najvýznamnejšie ocenenia práce vedcov a univerzitných akademikov. Tejto pocty sa dostalo aj dekanovi Fakulty humanitných a prírodných vied PU a profesorovi na Katedre geografie a aplikovanej geoinformatiky Renému Matlovičovi, ktorý získal najvyššie vyznamenanie Poľskej geografickej spoločnosti (Polskie Towarzystwo Geograficzne – PTG). Tá patrí medzi popredné geografické spoločnosti na svete. „Čestné členstvo Poľskej geografickej spoločnosti považujem za svoje doterajšie najvýznamnejšie ocenenie. Osobitný význam má pre mňa skutočnosť, že sa tak stalo na slávnostnom zhromaždení pri príležitosti

100. výročia PTG, teda za účasti európskej a poľskej geografickej elity. Považujem to za potvrdenie vysokej reputácie nielen svojej práce, ale i nášho geografického pracoviska na Prešovskej univerzite v Prešove,“ uviedol prof. Matlovič, ktorý si diplom čestného člena prevzal z rúk prof. dr. hab. Antonina Jackowskeho, prezidenta PTG. Stal sa tak tretím geografom a vôbec prvým humánnym geografom zo Slovenska, ktorý získal čestné členstvo PTG. Pred ním toto vyznamenanie získali prof. RNDr. Michal Lukniš, DrSc. v r. 1975 a akademik Emil Mazúr v r. 1987. Prof. Matlovič bol súčasne ocenený aj pamätnou medailou, vydanou pri príležitosti 100. výročia založenia

PTG, ktorá si dané výročie pripomína sériou podujatí počas celého roka 2018 (Rok Polskiej Geografii). Jedným z vyvrcholení bol Kongres poľskej geografie konajúci sa na Varšavskej univerzite. V rámci neho sa prof. Matlovič zúčastnil seminára a valného zhromaždenia Európskej asociácie geografických spoločností (EUGEO), na ktorých reprezentoval Slovenskú geografickú spoločnosť pri SAV. Význam PTG odzrkadľuje aj fakt, že poľskí geografi viacnásobne zastávali funkciu viceprezidentov Medzinárodnej geografickej únie a dokonca jedno funkčné obdobie funkciu prezidenta tejto vrcholnej svetovej organizácie plnil poľský geograf prof. dr. Stanisław Leszczycki (v r. 1968 – 1972).

Prof. RNDr. René Matlovič, PhD., LL.M je držiteľom viacerých významných ocenení. Spomenúť možno Cenu mesta Prešov za rok 2011, Pamätnú medailu pri príležitosti 95. výročia založenia Univerzity Komenského v Bratislave v r. 2014, Pamätnú medailu a diplom pri príležitosti 50. výročia geografického pracoviska Fakulty geografie, turizmu a športu Univerzity v Oradei (Universitatea din Oradea, Facultatea de Geografie, Turism si Sport) v r. 2014, Striebornú medailu Prešovskej univerzity v Prešove v r. 2015, Ocenenie Najlepší v cestovnom ruchu Prešovského kraja v kategórii Vzdelávanie v r. 2015 a Cenu predsedu Prešovského samosprávneho kraja za rok 2016.

Mgr. Anna POLAČKOVÁ, PhD.

FINÁLOVÉ KOLO LOGICKEJ OLYMPIÁDY V PREŠOVE

Dňa 11. 4. 2018 sa na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove konal 6. ročník už tradičného celoslovenského finálového kola Logickej olympiády, ktorá je určená pre žiakov so všeobecným intelektovým nadaním. Ide o jedinečnú súťaž svojho druhu pre túto špecifickú skupinu detí. Hlavným organizátorom súťaže je Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie so sídlom v Sabinove, pričom koordinátorom súťaže je učiteľ a špeciálny pedagóg Mgr. Ľuboš Lukáč. Spoluorganizátormi sú Pedagogická fakulta PU, Odbor školstva Okresného úradu v Prešove, Mesto Prešov a Nadácia Eset.

Tento rok sa súťaže zúčastnilo viac ako 100 žiakov základných škôl z celého Slovenska, ktorí zvíťazili vo februárových školských kolách. Testovanie bolo zamerané na intelektové oblasti: logickú, matematickú, priestorovú a oblasť verbálneho myslenia. Súťažilo sa v dvoch kategóriách. Víťazmi v jednotlivých kategóriách sa stali:

Kategória „A“

(žiaci 1. – 4. ročníka ZŠ)

1. miesto Martin Dzúr, ZŠ Haličská cesta 7, Lučenec
2. miesto Michal Vigaš, ZŠ Ďumbierska 17, Banská Bystrica
3. miesto Richard Boldiš, ZŠ Školská 1, Hliník nad Hronom

Kategória „B“

(žiaci 5. – 9. ročníka ZŠ a 8-ročných gymnázií vo veku do 15 rokov)

1. miesto Matúš Jonastik, SZŠ Bajkalská 20, Bratislava
2. miesto Samuel Tamáš, ZŠ Lúčna 26, Vranov nad Topľou
3. miesto Dominik Luksaj, ZŠ Dargovských hrdinov 19, Humenné

Súčasťou finálového testovania bolo slávnostné oceňovanie tých žiakov, ktorí výraznou mierou prispeli k podpore projektov celoslovenskej iniciatívy Rozumieme nadaným. Tento rok získali ocenenie v podobe pamätnej plakety Rozumieme nadaným 2018 spolu s darčkovými poukážkami dvaja žiaci: Martin Klovanič (študent Prímy, 8-ročné Gymnázium Konštantínova 2, Prešov) a Martin Žemlička (študent 3. ročníka, Obchodná akadémia Volgogradská 3, Prešov).

Ďalším oceneným žiakom bol Ján Kolár (žiak 5. ročníka, Základná škola Školská 1, Hliník nad Hronom), ktorý sa každoročne prebojoval do finálového kola Logickej olympiády a zároveň má množstvo študijných úspechov v rôznych oblastiach v školskej i mimoškolskej činnosti. Cenu zaňho prevzal jeho brat Samko.

Okrem súťaženia je v rámci Logickej olympiády každoročne vytvorený aj priestor na diskusiu určený pedagógom, odborným zamestnancom: psychológom a špeciálnym pedagógom, rodičom, študentom VŠ, ale aj laickej verejnosti v podobe odborného seminára, ktorý ponúka odborné prednášky, vystúpenia učiteľov z praxe (vyučovanie nadaných žiakov), ale aj samotných nadaných detí. Tento rok na ňom so svojimi prednáškami vystúpili napríklad: doc. Vladimír Dočkal, psychológ pôsobiaci vo Výskumnom ústave detskej psychológie a patopsychológie v Bratislave s príspevkom na tému Nadané deti a inklúzia, ďalej riaditeľka Súkromnej základnej školy pre žiakov s intelektovým nadaním CENADA v Bratislave dr. Jana Jurášková a riaditeľka Centra nadania, n. o., dr. Martina Mátychová na tému Bezpečné vzdelávacie prostredie pre nadaných a mnoho iných zaujímavých hostí. Každoročne je po testovaní pre školákov pripravený odborný workshop, kde sa môžu stretnúť so zaujímavými ľuďmi. Tento rok pred nich vystúpil akademický maliar, vysokoškolský pedagóg a odborník na čín-

sku kaligrafiu, vysokoškolský pedagóg doc. Peter Kocák, akademický maliar, s workshopom pod názvom Umenie čínskej kaligrafie. Nadané deti mali možnosť dozvedieť sa zaujímavosti o vzniku čínskej kaligrafie až po jej súčasnosť. Dozvedeli sa o zrode čínskeho písma, ktoré má korene v ďalekej histórii. O vzniku prvých znakov, o ktoré sa pričínili čínski šamani, ktorí hľadali význam znakov vytvorených náhodným rozložením hodených paličiek. O dôkazoch vzniku písma, medzi ktoré patria nájdené nápisy na vešteckých kostiach či korytnačích pancieroch, ktoré hádzali do ohňa (Tie popraskali vplyvom teploty, ale aj vpichovaním rozpálených železných hrotov a v prasklinách nachádzali rôzne znaky ako odpovede na svoje otázky). Aj to, že jednu tretinu znakov tvorili piktogramy. V súčasnosti je základných znakov, ktoré musí zvládnuť žiak 1. ročníka asi 214, dokopy všetkých znakov je až 60-tisíc. Najkomplikovanejší znak pozostáva zo 16 radikálov (znakov), na napísanie ktorých sú potrebné desiatky ťahov. Finalisti Logickej olympiády nadaných žiakov z celého Slovenska si nielen vypočuli zaujímavú prednášku, ale nazreli aj do množstva jedinečných kaligrafií akademického maliara doc. Petra Kocáka. Napokon sa nadaní súťažiaci pokúsili aj o vlastné diela.

Mgr. Anna VAŠUTOVÁ, PhD.

PF PU

Mgr. Ľuboš LUKÁČ

Foto: AV štúdio a Filip KVAŠŇÁK

KRAJSKÉ KOLO GEOGRAFICKEJ OLYMPIÁDY

Krajské kolo geografickej olympiády pre stredné školy bolo organizované už po šiestykrát na pôde Katedry geografie a aplikovanej geoinformatiky FHPV PU v Prešove.

Dňa 9. 2. 2018 zavŕšili prípravy 46. ročníka geografickej olympiády slávnostným otvorením v aule č. 97, kde účastníkov privítali a povzbudili do ďalších výkonov predsedníčka krajskej komisie geografickej olympiády RNDr. Monika Ivanová, PhD., a tiež vedúci katedry Doc. Radoslav Klamár, PhD. Hneď v úvode podujatia nám bolo čťou poďakovať RNDr. Vladimírovi Sabolovi, pôsobiacemu na Gymnázium Leonarda Stöckela v Bardejove, za jeho dlhoročnú prípravu študentov geografie, z ktorých sa počas uplynulých ročníkov mnohí prepracovali na celoslovenské kolo.

Geografická olympiáda (GO) patrí medzi predmetové súťaže organizované Ministerstvom školstva SR, v ktorej si súťažiaci preverovali vedomosti a zručnosti v troch kategóriách, konkrétne v kategórii Z študenti riešili vedomostný test a kategóriách A a B študenti prezentovali a obhajovali svoje práce na vybrané témy. Témami kategórie A boli v tomto roku aktuálne problémy z regionálnej geografie sveta a v druhej kategórii boli témy riešiace aktuálne problémy z geografie Slovenskej republiky. Jednou z úloh krajskej komisie GO je každoročne aj metodická príprava vyučujúcich a študentov, ktorí o to prejavia záujem. Cieľom inštruktáže je usmerniť súťažiacich pri spracovaní vybra-

ných tém, čo ocenia hlavne tí, ktorí vytvárajú prvú prácu odborného charakteru.

Písaním testov začala hlavná časť olympiády a po dopísaní nasledovali obhajoby prác pred odbornou komisiou. Čas medzi riešením testu a obhajobami prác mohli ostatní účastníci tráviť na zaujímavých prednáškach s témami „Stopom okolo Baltského mora“ a „Adrenalinový cestovný ruch“ alebo mohli zistiť svoje vedomosti o aktuálnom dianí vo svete prostredníctvom zaujímavého kvízu „Hravá geografia“. Spolu sa olympiády zúčastnilo 56 študentov z jedenástich rôznych škôl Prešovského kraja. V kategórii A sa víťazom stal Dávid Šima z Katolíckej spojenej školy v Prešove s prácou Voda ako strategická surovina štátov a zároveň sa stal aj absolútnym víťazom olympiády. Ako druhá sa v kategórii A umiestnila Viktória Selmani z Gymnázia Leonarda Stöckela v Bardejove s prácou 10 rokov samostatnosti štátu Kosovo a na treťom mieste Mária Furmanová z Cirkevnej spojenej školy – Gymnázia sv. Jána Bosca v Bardejove s prácou Vietnam – jeden z Ázijských tigrov. V kategórii B sa ako prvá umiestnila Mirka Katuščáková z Katolíckej spojenej školy sv. Mikuláša v Prešove s prácou Slovensko – automobilový líder, na druhom mieste Karin Kapsdor-

ferová z Gymnázia Leonarda Stöckela v Bardejove s prácou Hraničné priechody v Prešovskom kraji. Tretie miesto nebolo v kategórii B udelené. Na prvých troch priečkach v kategórii Z sa umiestnili Adrián Verčimák z Gymnázia Jána Adama Raymana v Prešove, Ľubomír Turek z Gymnázia na Kukučínovej v Poprade a Ján Maťufka z Katolíckej spojenej školy sv. Mikuláša v Prešove. Prví dvaja v každej kategórii postúpili na celoslovenské kolo, ktoré sa konalo 23. – 25. 3. 2018 v Bratislave. V kategórii Z skončil na druhom mieste a zároveň získal Cenu prezidenta Slovenskej geografickej spoločnosti Adrián Verčimák z Gymnázia Jána Adama Raymana v Prešove. Výhercom blahoželáme k úspechu a chceme ešte raz poďakovať všetkým pedagógom za prípravu študentov a členom krajskej komisie GO za organizáciu podujatia. Organizačne prebehla olympiáda podľa plánu a snád jediným problémom bol oproti minulým rokom nižší počet študentov, hlavne z dôvodu zmeny termínu konania. Dúfame, že počet zapojených študentov i pedagógov bude v ďalšom ročníku stúpať.

Mgr. Matúš MAXIN
RNDr. Monika IVANOVÁ, PhD.
FHPV PU
Foto: Mgr. Matúš MAXIN

KATECHÉZA – VÝZVY A IMPULZY

Ak vnímame súčasný život cirkvi a spôsob, ktorým chce osloviť verejnosť, nemôžeme prehliadnuť katechézu. Tá je úzko spätá s človekom a prežívaním jeho života i okolností v nich. Uvedomujúc si túto skutočnosť a postavenie katechézy zorganizovala Gréckokatolícka teologická fakulta v Prešove ďalšiu medzinárodnú vedeckú konferenciu s názvom Katechéza – výzvy a impulzy. Podujatie sa konalo dňa 13. marca 2018 v rámci prežívania Jubilejného roka Prešovskej archieparchie. Spoluorganizátorom podujatia bol Diecézny katechetický úrad Prešovskej archieparchie a dve inštitúcie z Krakova: Pápežská univerzita Jána Pavla II. (UPJPII.) a Katechetický úrad metropolitnej kúrie v Krakove.

Počas podujatia odzneli zaujímavé príspevky, ktoré neostávali len pri teoretickej rovine, ale boli doplnené pozvanými hosťami z praxe. Predstavovaný vzťah teórie a praxe v katechéze si vypočuli poslucháči GTF PU v Prešove, ako aj pedagógovia, ktorí aktívne pôsobia v školskej katechéze a vyučujú o. i. náboženstvo či náboženskú výchovu. Konferencia tu teda nadobúdala charakter vzájomného zdieľania sa a hľadania takých výziev a impulzov, ktoré by mohli urobiť vyučovací proces atraktívnejší a pútavejší. Prvý z príspevkov predstavil Mons. doc. ThDr. Lubomír Petřík, PhD., ktorý predstavil kerygmu ako spoločný menovateľ katechézy a homílie. Zastrešovanie spoluorganizácie podujatia mal na starosti PaedDr. Peter Cap. Ten hovoril o. i. o diecéznom katechetickom úrade, ktorý stojí pred veľkou výzvou v tvorbe Kurikula pre náboženskú výchovu. Cezhraničným partnerom podujatia bola UPJPII. v Krakove, ktorá je dlhoročným inštitucionálnym partnerom GTF PU v Prešove. Vo svojom príspevku, ktorý vychádzal z Evanjelia podľa Jána (Jn 20,25), predstavil ks. dr. Andrzej Kielian, pedagóg a riaditeľ katechetického úradu Krakovskej arcidiecézy v Krakove, obrazy, s ktorými dieťa pracuje na hodinách náboženstva. Poukázal na potreby využívania kvalitných didaktických pomôcok, prostredníctvom ktorých sa dieťa oveľa viac sústreďí na výučbu, hľadá možnosti vlastného „uplatnenia“ viery v živote. Jedným z praktických výstupov bola prednáška PaedDr. Lubomíry Pružinskej, PhD. Vo svojej prezentácii si zvolila tri možnosti aplikovania témy do praxe na I. stupni ZŠ. Témou jej

prednášky boli „Hrdinovia Cirkvi“. Doc. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD., vedúci Katedry aplikovanej edukológie GTF PU, ktorá zastrešovala celé podujatie, si pripravil prehľad o podstate a význame mediálnej výchovy, ktorá sa neraz omylom zaradzuje do opozície voči náboženskej výchove. Doc. ThDr. Peter Tirpák, PhD. vo svojom príspevku kládol dôraz na hľadanie, prinavrátenie a sprítomnenie učenia Východných otcov a aplikovanie ich duchovného odkazu a bohatstva do súčasného života. Prínosnou bola i ďalšia téma, ktorá súvisela s prebiehajúcim Jubilejným rokom Prešovskej archieparchie. Predstavil ju ThDr. Vlastimil Bajuzík, PhD., kňaz a pedagóg z Košickej eparchie. Vo svojej praktickej ukážke prípravy na vyučovaciu hodinu na II. stupni ZŠ hovoril o vzoroch svätých, ktoré povzbudzujú k novému spôsobu života k svätosti. Veľmi zaujímavá bola tiež prednáška zahraničného hosta mgr. lic. Natalie Walkowiak. Zaoberala sa prípravou na prvé sväté prijímanie v náboženskej výchove podľa Márie Montessori. Hovorila o možnostiach aplikácie tohto druhu výučby v Poľsku, pričom zdôraznila podstatu „átria“ – teda priestoru, kde deti

hravou formou získavajú náboženské poznatky. PaedDr. Stanislav Maloš vo svojom vystúpení predstavil vyučovanie na SŠ s využitím témy „Moje ruky pre druhého – spoločné dobro.“ To, že konferencia sa nezaoberala výhradne školskou katechézou, potvrdil aj ďalší pozvaný hosť Mgr. Roman Vitko, PhD. Predstavil aplikáciu modelu bezprostrednej prípravy snúbencov na manželstvo v rámci farskej katechézy v Popradskom dekanáte. Nakoľko všetci organizátori podujatia si dali za cieľ oboznámiť verejnosť s rôznymi možnosťami katechézy v školskom prostredí, súčasťou tohto zámeru bola aj prednáška PaedDr. Márie Molnárovej. Ako špeciálny pedagóg predstavila ukážku výučby s témou „Milujúci Otec stvoril všetko“. Záujem o toto podujatie a informácie z neho prejavila aj televízia Lux, ktorá dňa 15. 3. 2018 odvysielala krátku reportáž vo svojich krátkych správach. Podobne tak Rádio Lumen využilo priestor na rozhovor s aktívnymi účastníkmi konferencie, ako aj s jej organizátormi.

doc. ThDr. Peter TIRPÁK, PhD.
Mgr. Damián SARAKA
GTF PU

45. STREDISKO ŠTUDENTSKEJ PRAXE, PRAKTICKEJ PRÍPRAVY A TRANSFERU VÝSKUMU

Podpisom zmluvy o spolupráci v rámci strediska medzi dekanom Fakulty manažmentu PU prof. Ing. Róbertom Štefkom, Ph.D., a konateľkou spoločnosti ATANA club, s. r. o., Ellou Frankovou, získala Fakulta manažmentu PU v Prešove 45. stredisko študentskej praxe, praktickej prípravy a transferu.

Jednou z hlavných priorít Fakulty manažmentu PU je prepojenosť štúdií s praxou a implementácia odbornej praxe do všetkých študijných programov. Študenti svojimi nápadmi a prácou sú predpokladmi možných ďalších prínosov pre firmu aj organizáciu.

Popri FM už vyše 13 rokov pôsobí aj „Expertná a podnikateľská rada Fakulty manažmentu“, ktorú tvorí 41 úspešných podnikateľov, manažérov a ďalších osobností, pochádzajúcich najmä z Prešovského, Košického a Banskobystrického kraja, vo väčšine sú to zamestnávateľa našich absolventov. Tieto strediská študentskej praxe, praktickej prípravy a transferu výskumu umožňujú študentom intenzívny kontakt s vybranými podnikmi a overenie využi-

tia ich vedomostí v praxi.

Rada svojimi aktivitami pomáha fakulte a najmä jej študentom pokryť viaceré sféry spolupráce, výskumu, odbornej praxe v oblastiach, ako sú: obchod a marketing, informačné technológie, turizmus, hotelierstvo, kúpeľníctvo, environmentálny manažment, stavebníctvo, strojárstvo, automobilový priemysel, podniky služieb, ale aj oblasť regionálneho rozvoja, samosprávy a mnohé iné. Tento mesiac sa k širokej ponuke stredísk študentskej praxe, praktickej prípravy a transferu výskumu pridala spoločnosť ATANA club, s. r. o. (dcéra švajčiarskej spoločnosti Fireflies), ktorá sa prioritne zaoberá podnikaním v oblasti turizmu, poskytuje jedinečné možnosti networkingu v oblasti cestovného ruchu,

odovzdávania vedomostí, zárobku a hlavne nám prináša pozitívne revolučné riešenia v cestovaní. „Na internetovom portáli www.atana-club.sk Vám ukážeme, aké ľahké je reálne vstúpiť do sveta online turizmu – biznisu bez rizika a taktiež Vám predstavíme spôsob, ako začať cestovať po svete za veľkoobchodné ceny so ziskom.“

Spojením týchto výnimočných atribútov sa stala spoločnosť ATANA club, s. r. o., ojedinelou, bezkonkurenčnou, hlavne evolučnou organizáciou vo svojom odbore a spolupracovníkom Fakulty manažmentu PU.

Mgr. Miroslav KLOBUŠICKÝ
FM PU

Foto: doc. Ing. Ján DOBROVIČ, Ph.D.

JEKATERINBURSKÉ PREDNÁŠKY A TVORIVÉ DIELNE

Múzeum výtvarných umení v ruskom Jekaterinburgu, hlavnom meste Sverdlovskej oblasti na Urale, ma pozvalo urobiť prednášky o slovenskej grafike a čínskej kaligrafii. Múzeum stojí na brehu rieky Iseť so širokými dláždenými nábrežiami. Mesto sa v ostatných desiatich rokoch preslávilo najmä svetovo unikátnym Trienále mezzotint, medzinárodnou súťažnou výstavou grafiky v tejto veľmi špeciálnej grafickej technike, podujatím s množstvom sprievodných aktivít. V zbierkach a stálych expozíciách múzeum prezentuje vynikajúce maliarske diela slávnych umelcov ruskej i svetovej maľby. V týchto dňoch vystavuje aj diela dvoch súčasných slávnych čínskych umelcov. Ide tu, samozrejme, o klasickú čínsku kaligrafiu a tušovú krajinomalbu. Riaditeľ múzea sa od mojich ruských kolegov grafikov dozvedel o mojom 7-ročnom štúdiu čínskej kaligrafie a maľby a keďže som bol aj účastníkom 4. Trienále mezzotinty, pozval ma v dňoch 13. – 16. 4. 2018 urobiť sprievodné akcie k týmto výstavám. Na prednášky o grafike a čínskej kaligrafii prišlo mnoho záujemcov, najmä z Klubu ázijských umení pri múzeu, profesionálnych kaligrafoch, študentov umenia a kulturológie i širšia verejnosť milovníkov umenia. Workshopy, performance a prednášky som viedol v angličtine i ruštine. Milé bolo hovoriť rusky v Rusku po prvýkrát v živote. No akým milým bolo prekvapenie, keď ma pred predstavením opery

Madama Butterfly v Jekaterinburgskej opere pani riaditeľka opery zoznámila s tamojším šéfdirigentom pánom Oliverom Dohnányim, ktorý tam pracuje už štyri roky. Navštívil som aj Federálnu univerzitu v Jekaterinburgu, skutočne majestátnu inštitúciu, no keďže som nemal oficiálne pozvanie, návšteva bola príliš krátka. Sprievodkyne počas celého pobytu v meste mi robili študentky angličtiny a kulturológie, tak som mal dosť času na zaujímavé rozhovory a porovnávanie štúdia u nás a v Rusku. Najväčším rozdielom je množstvo čínskych študentov na ich univerzitách. Prínosom prednášok o našej grafike a o čínskej kaligrafii bolo podľa slov riaditeľa múzea i sa-

motných poslucháčov a účastníkov dielní a prednášok najmä priblíženie rozdielov vo vnímaní a tvorbe grafiky u nás, objasnenie základných princípov a pre laika ťažko badateľných nuáns podstaty čínskych umení. Pri rozlúčkovom popoludní sme s vedením múzea umení dohodli ďalšiu spoluprácu v nasledujúcich rokoch a pán direktor ma zaradil do organizačného tímu nasledujúceho Medzinárodného trienále mezzotintovej grafiky. Spasíba i dasvidánia, Jekaterinburg!

Dr. hab. Peter KOCÁK PhD, akad. mal.
FF PU

SPOLUPRÁCA S PODNIKATEĽSKOU PRAXOU Z FINANČNEJ SFÉRY POKRAČUJE

Prepojenie vysokoškolského vzdelávania a vzájomnej spolupráce s podnikateľskou sférou má v súčasnosti veľmi dôležitý význam. Tento nový trend sa darí realizovať už druhý akademický rok aj na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove.

V rámci pokračovania vzájomnej spolupráce medzi Tatra bankou, a. s., Bratislava, v zastúpení Ing. Ivanou Gregovou (HR špecialista, Odd. vzdelávania a rozvoja, Tatra banka, a. s., Bratislava), Ing. Martinom Kolcunom (regionálny riaditeľ pobočky Tatra banky, a. s., Prešov) a Katedrou financií Fakulty manažmentu PU v zastúpení Ing. Beátou Šofrankovou, PhD., boli aj na akademický rok 2017/2018 dohodnuté dve odborné prednášky so zástupcami spomínanej bankovej inštitúcie.

Prvá prednáška sa konala dňa 14. 11. 2017 v aule M120 na FM pre študentov 1. ročníka magisterského štúdia pod názvom „Investovanie v banke“, ktorú prezentovali Ing. Matúš Vízner (zástupca riaditeľa regionálnej pobočky Tatra banky, a. s., Prešov), Mgr. Juraj Dorožovič (riaditeľ pobočky Tatra banky, a. s., Spišská Nová Ves) a privátny bankár Ing. Martin Pončák. Na prednáške sa študenti oboznámili s rozhodujúcimi faktormi pre investovanie, rôznymi typmi investícií, získali zaujímavé informácie o podielových fondoch, Tatra Asset Manažmente, Wealth managemente, ako aj zaujímavé informácie o fungovaní Private bankingu Tatra banky, ktoré prednášajúci doplnili atraktívnymi príkladmi zo svojej praxe.

V letnom semestri akademického roka 2017/2018 sa konala dňa 17. 4.

2018 druhá odborná prednáška pod názvom „Osobitné formy úverov podnikov v praxi“ v aule M120 na FM. Prednáška bola určená študentom 2. ročníka bakalárskeho štúdia a prezentovali ju zástupcovia Tatra banky, a. s., Bratislava, v zložení Ing. Matúš Vízner (zástupca riaditeľa regionálnej pobočky Tatra banky, a. s., Prešov) a Ing. Adrián Tabiš (riaditeľ obchodného zastúpenia firemného centra Prešov). Prednáška oboznámila študentov s rozhodujúcimi faktormi osobitných foriem získavania cudzích zdrojov, podrobnejšie sa venovala ekonomickej podstate finančného a operatívneho leasingu, franchizingu v bankovníctve, faktoringu a spôsobom financovania pohľadávok, ako aj fungovaniu forfaitingu s prepojením na podnikateľskú prax. Prednášky zástupcov z bankového sektora výrazne prispeli k rozšíreniu poznatkov študentov FM a priniesli aktuálny pohľad na možnosti investovania na súčasnom finančnom trhu, na možnosti inovatívnych a osobitných foriem získavania kapitálu pre podnikateľskú sféru, ktorý poskytuje Tatra banka, a. s., ako jeden z významných subjektov pôsobiach na bankovom trhu.

Ing. Beáta Šofranková, PhD.
FM PU

UNIVERZITA AKO PARTNER PRI VÝSKUME BANSKÝCH DIEL

Zaujímavý výskum rozbieha Fakulta humanitných a prírodných vied (FHPV) Prešovskej univerzity v Prešove v spolupráci s Klubom vojenskej histórie Tatry Spišské Bystré, Baníckym cechom horného Spiša a Obecným úradom Spišské Bystré, ktorý partneri spečatili dohodou o spolupráci.

Projekt bude zameraný na výskum zaniknutých banských diel v oblasti horného Spiša, rovnako tak bude mapovať zaniknuté banské osady v oblasti horného toku Hornádu a využitie banských diel v období II. svetovej vojny, primárne však na obdobie SNP.

Prínosom celého výskumu je aj participácia študentov univerzity na procese jeho realizácie. Dosiahne sa tak mnohokrát požadované prepojenie medzi teóriou a praxou, čo vyzdvihol pri podpise dohody aj dekan FHPV René Matlovič: *„Fakulta disponuje vybavením a skúsenosťami, náš tím dokáže zmapovať podzemné priestory prostredníctvom geopriestorových technológií, urobiť inventarizáciu starých banských diel a následne tieto poznatky pretaviť do publikácie.“*

Nemenej dôležitým benefitom projektu je potenciálny rozvoj turizmu prostredníctvom následného vytvárania nových náučných chodníkov či turistických trás, a to lokalizáciou jednotlivých šacht a vytváraním kartografických vizualizácií. To môže byť v konečnom dôsledku

zaujímavé aj pre širokú verejnosť. Výsledky zistení pomôžu odhaliť aj viac faktov o vojenskej histórii regiónu Spiša. Na základe svedectiev je známe, že počas II. svetovej vojny prebiehala obranná línia ponad obec Spišské Bystré a Hranovnica. Aj v tejto lokalite by sa mohli nachádzať banské chodby využívané vojskom. Predseda a konateľ občianskeho združenia Klubu vojenskej histórie Tatry Spišské Bystré Ján Jurčík prezentoval zámer vstúpiť do projektu práve kvôli nájdeniu dôkazov o vojenskom využití uvedených banských trás: *„Je vysoká pravdepodobnosť, že aj počas SNP a II. svetovej vojny boli tie staré banské diela, využívané ako skladiská alebo úkryty pre partizánov alebo vojakov. Čiže z pohľadu Klubu vojenskej histórie je to veľmi zaujímavé, pretože nevieme, kde všade čo bolo.“*

Realizácii výskumu je naklonená aj obecná samospráva, ktorá sa ho rozhodla podporiť tak materiálne, ako aj využitím pracovnej sily v rámci malých obecných služieb. Samotné výsledky zistení by využila

na doplnenie svojich historických prameňov.

Výskumnú činnosť bude technicky zabezpečovať Prešovská univerzita a náklady spojené s realizáciou výskumu si bude hradí každý z partnerov samostatne.

Mgr. Tomáš BURGER, PhD.
FHPV PU

SKÚSENOSTI SÚ NEPRENOSNÉ

Dňa 9. 3. 2018 sa študenti Fakulty športu a Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove podujali na organizácii podujatia zameraného pre deti základných škôl v Prešove. Cieľom podujatia bolo pre študentov poskytnúť priestor a možnosť získať nové skúsenosti z organizácie športového podujatia a získať poznatky z interakcie s deťmi mladšieho školského veku.

Piatkové ráno 9. Marca 2018 sa konalo vyvrcholenie série pretekov s názvom „Bavme deti športom“ Prešovského kraja. V spolupráci Slovenského atletického zväzu, mesta Prešov, základnej školy Sibírska, Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove sa zorganizovalo finálové kolo Detskej atletiky pre základné školy Prešovského kraja. Podujatia sa zúčastnili školy Prešova. Plne organizované podujatie prinieslo deťom Prešova možnosť zasúťažiť si, zašportovať a zmerať si svoje sily spomedzi zapojených prešovských škôl. Na podujatie prijal pozvanie zástupca primátorky mesta Prešov, pán. Ing. Štefan Kužma, riaditeľ základnej školy Sibírska pán. Mgr. Vladimír Lukáč, odborný referent z odboru školstva, mládeže a športu pán. Michal Semančík a vedúci katedry odboru edukológie športu, Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove pán. Mgr. Pavol Čech, PhD. Všetkým veľmi pekne ďakujem za otvorenie podujatia a pozitívne slová smerované súťažiacim deťom. Ich prítomnosť bola odkazom pre budúce zorganizované akcie v oblasti atletiky a tým podnietiť samotný rozvoj atletiky pre celý Prešovský kraj. Po motivačnom vstupe podujatia mali deti pripravené disciplíny v podobe stanovísk podľa vopred stanovených propozícií a pravidiel. Okrem samotného podujatia malo podujatie Bavme deti športom význam pre študentov Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove. Študenti fakulty športu boli spoluorganizátori podujatia a ako pomocní rozhodcovia mali

šancu, priestor a možnosť získať nové zručnosti z praxe v organizácii podujatia. Dodržiavanie disciplíny, profesionality a samotné načasovanie jednotlivých úkonov nerobil študentom žiaden problém. Pred samotným podujatím boli študenti oboznámení s priebehom podujatia. Niektorí sa podujatia zúčastňujú pravidelne, vzhľadom na to, že si uvedomili význam absolvovania aj tohto druhu praxe. Študenti fakulty športu boli rozdelení do troch skupín a to: skupina rozhodcov (tam boli vybraní študenti, ktorí už mali prax z organizovania tohto podujatia), druhá skupina bola pomocní rozhodcovia (študenti, ktorí vypomáhali s potrebnými situáciami a činnosťami) a študenti „mentori“, ktorí po celú dobu podujatia sprevádzali vopred vybranú základnú školu a usmerňovali ich súťažnú činnosť. Okrem samotnej interakcie študent-dieťa, študent-tréner, museli vedieť postupovať podľa vopred stanovených pokynov. V závere podujatia hodnotím ich pôsobenie veľmi pozitívne. Okrem študentov Fakulty športu, boli na podujatie oslovení študenti zdravotníckych odborov, konkrétne študenti

odbor-urgentná zdravotná starostlivosť, ktorí boli po celú dobu konania podujatia prítomní. Ich pôsobenie na podujatí spočívalo v ošetrovaní zranení a poskytnutí prvej pomoci, ktoré sa vyskytnú na podujatí. Samotná pozitívna atmosféra, ktorú každý prežíval počas podujatia priniesla nie len možnosť zašportovať si, možnosť získať nové zručnosti a skúsenosti z praxe ale priniesla podnet aby budúci mladí učitelia, študenti, pedagógovia uvedomili, že hýbať sa je dôležité a rozvoj športu je potrebné naďalej zvyšovať. V konečnom dôsledku zorganizovanie tohto podujatia bolo prospešné pre viacero oblastí a hodnotím celé podujatie za vydarené. Po celú dobu podujatia bola prítomná regionálna televízia TV7, ktorej sme poskytli krátky rozhovor. Pevne verím, že všetci ocenia vynaložené úsilie, ktoré sme do tohto podujatia vložili.

Mgr. Daniela LEÜTEROVÁ
doktorandka FŠ PU

14. INTERNATIONAL MASTERCLASSES

Dňa 23. februára 2018 sa na Prešovskej univerzite uskutočnilo medzinárodné vzdelávacie podujatie „International Masterclasses Hands on Particle Physics“ už po 14. raz. Tak ako v minulých rokoch, podujatie sa realizuje počas obdobia približne šiestich týždňov a zúčastňuje sa ho vyše 13-tisíc študentov na viac ako 200 univerzitách a výskumných centrách v 52 štátoch.

Každý deň podujatia sa paralelne, približne v desiatich lokalitách sveta rozdelených do dvoch skupín podľa časového pásma, uskutočňuje stretnutie mladých stredoškolských výskumníkov, trvajúce od deviatej hodiny ráno do pol šiestej v podvečer. Cieľom akcie je, aby si jeho účastníci v celodennom programe vyskúšali prácu na hrane základného výskumu. Pod vedením fyzikov sa dáva študentom príležitosť pracovať s dátami z experimentov na urýchľovači LHC v CERNe. Objav Higgsovho bozónu na LHC v lete 2012 viedol k veľkej mediálnej odozve a veľkému záujmu verejnosti. *Medzinárodné Masterclasses* ponúkajú stredoškolákovi šancu preskúmať časticovú fyziku pri práci so skutočnými dátami z experimentov na LHC. Nosnou myšlienkou programu je nechať študentov pracovať tak, ako to robia skutoční vedci. „Študenti získajú obraz o modernom fyzikálnom výskume prácou na skutočných dátach z LHC pod priamym vedením časticových fyzikov,“ povedal Ivan Melo, časticový fyzik z Katedry fyziky Žilinskej univerzity a národný koordinátor podujatia. Celosvetová účasť odráža medzinárodnú spoluprácu v časticovej fyzike. Aby sa simulovalo skutočné pracovné vedecké prostredie, každý deň Masterclasses končí videokonferenciou, počas ktorej sa skupiny študentov z rôznych krajín spájajú

s dvoma moderátormi v CERN-e alebo vo Fermilabe (Batavia, Illinois, USA), aby skombinovali a prediskutovali svoje výsledky. Majú tiež príležitosť otestovať moderátorov svojimi otázkami. V termíne, v ktorom sa zúčastnili prešovskí študenti, videokonferenciu moderovali Michael Hauschild, časticový fyzik z experimentu ATLAS, spolu s PhD. študentkou Alice Morris, pracujúcou v experimente ATLAS. Okrem videokonferenčného spojenia s CERN-om sa mohli naši študenti zapojiť do diskusie so stredoškólakmi v lokalite Braga v Portugalsku, Strasbourg vo Francúzsku a Innsbruck v Rakúsku. Po videokonferenčnom analyzovaní nameraných dát a po vedomostnom kvíze dostali na konci podujatia všetci účastníci certifikáty o úspešnom absolvovaní vzdelávacieho podujatia. *Medzinárodné Masterclasses* sú vedené Technickou univerzitou

v Drážďanoch a QuarkNetom v úzkej spolupráci s International Particle Physics Outreach Group (IPPOG). Cieľom IPPOG-u je sprístupniť časticovú fyziku verejnosti. Na Prešovskej univerzite podujatie realizovali Katedra fyziky, matematiky a techniky Fakulty humanitných a prírodných vied PU a Centrum celoživotného a kompetenčného vzdelávania PU. Spolupracovali tiež Pedagogická fakulta a Univerzitná knižnica PU. Celkovo sa vo všetkých ročníkoch Masterclasses zúčastnilo na našej univerzite takmer 600 študentov. Akciu okrem vedenia Prešovskej univerzity pomohli uskutočniť UPJŠ v Košiciach, Technická univerzita v Košiciach a UEF SAV v Košiciach.

RNDr. Frantisek FRANKO, PhD.
RNDr. Ivan ČURLIK, PhD.
Foto: Ing. Radko MARUŠA
Marcel MRAVEC AV CCKV PU

SOCIOTERAPIA UŽ POMÁHA V PRAXI

Na Inštitúte edukológie a sociálnej práce FF PU úspešne ukončili kurz socioterapie jeho prví absolventi. Nadobudnuté vedomosti už zúročili v praxi a pri odovzdávaní certifikátov sa pochválili aj prvými výsledkami.

Na Inštitúte edukológie a sociálnej práce FF PU sa tento akademický rok realizoval Akreditovaný kurz socioterapie v sociálnej práci. Jeho absolventi a absolventky si v týchto dňoch slávnostne prevzali certifikáty o ukončení a pochválili sa aj prvými výsledkami. „*My sme hneď zo začiatku začali uplatňovať socioterapiu v našej práci a Natália je už doma s babkou,*“ uviedla s neskrývanou radosťou jedna z absolventiek kurzu PhDr. Mária Gojdičová, PhD., riaditeľka Detského domova v Sečovciach. Pri prevzatí osvedčenia s potešením oboznámila kolektív lektoriek s výsledkami náročného prípadu z ich zariadenia, ktorý slúžil aj ako modelový príklad na kurze.

„*Ide o akreditovaný kurz MŠVVaŠ SR s možnosťou získania osvedčenia zvyšujúceho kvalifikačné predpoklady výkonu v rámci §84 Zákona o sociálnych službách 448/2008 Z. z.,*“ vysvetlila odborná garantka kurzu prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD., riaditeľka inštitútu. Ako dodala, rozsah vzdelávacieho programu bol 220 hodín počas dvoch semestrov. „*Som nesmierne rada, že sa môžeme pochváliť nielen prvými úspešnými absolventmi, ale aj výsledkami, vďaka ktorým sa podarilo vrátiť 1-ročné dievčatko do domáceho prostredia,*“ doplnila prof. Balogová. „*Ďakujem za to, že som mohla byť prvá, vážim si to, že socioterapia je uplatniteľná v našom zariadení i vo*

vztahu k našim zamestnancom. Je to prekrásna súčasť terapeutickej práce na vzťahoch, čo je základom všetkého. Nesmierne si to vážime,“ doplnila M. Gojdičová, ktorá zároveň odporúča tento kurz všetkým zo sociálnej praxe. Ďalší cyklus socioterapeutického kurzu na IESP FF PU sa otvorí v auguste tohto roka. Záujemcovia z oblasti sociálnej práce tak budú môcť nadobudnúť nové vedomosti i praktické zručnosti pri práci s klientom a zároveň pokračovať vo svojom kvalifikačnom raste.

PhDr. Veronika KMETÓNY GAZDOVÁ, PhD.
FF PU

GEOGRAFI NA MEDZINÁRODNEJ VEDECKEJ KONFERENCII

V dňoch 28. 2. – 1. 3. 2018 usporiadala Vysoká škola polytechnická v Jihlave 13. medzinárodnú konferenciu „Aktuální problémy cestovního ruchu“ na tému „Autenticita v kontextu cestovního ruchu“. Konferencia sa konala pod záštitou ministerky pre miestny rozvoj Českej republiky, hejtmána Kraja Vysočina a primátora mesta Jihlava.

Jihlavu vďaka konferencii navštívilo niekoľko významných osobností z celého sveta. Napríklad Rob Davidson, hosťujúci profesor na štyroch univerzitách vo Francúzsku, Švajčiarsku, Nemecku a Rakúsku, ktorý napísal sedem publikácií o obchodnom cestovnom ruchu. Diskusiou odborníci potvrdili dôležitosť autenticity produktov, ako sú napríklad zachovanie koloritu destinácie, prírodného prostredia alebo tradície. Súčasným trendom je v mnohých oblastiach života návrat k pôvodným hodnotám, tradičným materiálom, receptúram v modernom pojatí. Snahou konferencie bolo sledovať a diskutovať o tomto trende v kontexte cestovného ruchu a vyhodnotiť význam autenticity pre rozvoj cestovného ruchu. V rámci programu konferencie sa účastníci zúčastnili exkurzie

do mesta Třebíč, kde navštívili Baziliku sv. Prokopa, ktorá je zapísaná na zozname svetového dedičstva UNESCO a ekotechnické centrum Alternátor.

Za Katedru geografie a aplikovanej geoinformatiky FHPV PU sa spomínanej konferencie zúčastnili RNDr. Juliana Krokusová PhD., Mgr. Tomáš Pasternák a Ing. Ján Kozoň, ktorí v rámci jednej z hlavných sekcií konferencie prezentovali príspevok „Autenticita vojnových regiónov a ich potenciál pre rozvoj cestovného ruchu (prípadová štúdia Duklianskeho bojiska)“. Hlavným cieľom príspevku bolo demonštrovať jedinečnosť Duklianskeho bojiska z hľadiska priestorového rozmiestnenia a zachovania jednotlivých vojenských objektov a vojenských foriem reliéfu v krajine a taktiež zdôrazniť jeho politický

a kultúrny význam, keďže priestor Karpát v blízkosti Duklianskeho priesmyku zohral strategickú úlohu počas bojov oboch svetových vojen. V rámci príspevku poukázali autori na jeho edukačný význam, keďže mladá generácia nejaví záujem o dejiny a nepozná dôležité momenty v histórii vlastného národa. Druhým hlavným cieľom bolo vypracovanie analýzy vybavenosti regiónu pre potreby cestovného ruchu. Súčasťou prezentácie bola aj videonahrávka z autentických bojov priamo z Duklianskeho bojiska. Táto téma zaujala účastníkov sekcie, vyvolala emócie a podnietila veľmi živú a konštruktívnu diskusiu.

RNDr. Juliana KROKUSOVÁ PhD.,
Mgr. Tomáš PASTERNÁK
FHPV PU
Foto: VŠP Jihlava

„ZOBER MA VON“ — NÁRODNÁ KONFERENCIA NA PEDAGOGICKEJ FAKULTE

Ak si spomeniete na svoje detstvo, v akom prostredí ste trávili najviac svojho času? Koľko času ste vtedy trávili vonku? Myslíte si, že aj súčasné deti by odpovedali rovnako ako vy? Takto sa dňa 12. apríla 2018 začala národná konferencia pod názvom ZOBER MA VON, a to najmä vo vonkajších priestoroch PF PU.

Národná konferencia bola organizovaná v rámci medzinárodného projektu TAKE ME OUT a organizátormi podujatia boli: Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta; Strom života (občianske združenie); OMEP (Slovenský výbor Svetovej organizácie pre predškolskú výchovu) a INAK (občianske združenie a hlavný koordinátor tohto medzinárodného projektu). Konferencia bola určená všetkým pedagogickým zamestnancom

materských škôl z celého Slovenska. Konferencia bola prepojením teórie a praxe v rámci outdoorovej edukácie, pobytu detí predškolského veku vonku. Jej základom boli najmä praktické semináre, ktoré viedli jednotliví lektori priamo vonku v prirodzenom, prírodnom prostredí Pedagogickej fakulty PU a zameriavali sa na všetky vzdelávacie oblasti v rámci predprimárneho vzdelávania v materských školách. V úvode všetkých účastníkov priví-

tala na domácej pôde dekanka PF PU doc. Jana Burgerová, po nej sa slova ujala vedúca riešiteľka celého projektu Mgr. Adriana Kováčová, ktorá upriamila pozornosť účastníkov na komplexný cieľ celého projektu a najmä na outdoorovú edukáciu v našich materských školách a v zahraničí.

Nasledovali referáty prednášajúcich, a tak sa už išlo von na seminárne bloky. Hlavným cieľom na tomto podujatí bolo prezentovať materiály, ktoré môžu učitelia materských škôl využívať v rámci outdoorovej edukácie, pobytu detí predškolského veku vonku a vytvoriť priestor pre zdieľanie skúseností a nadobudnutie praktických zručností súvisiacich s realizáciou outdoorových aktivít. Celý program konferencie bol zostavený tak, aby učiteľom poslúžil ako inšpirácia pre pobyt vonku. Týmto úspešným podujatím PF sa znova poukázalo na veľmi dobré a efektívne prepojenie a spoluprácu akademickej, odbornej a verejnej sféry v prospech celej našej spoločnosti.

Mgr. Vladimír FEDORKO, PhD.
PF PU
Foto: Archív Take Me Out

VEĽKÝ DEŇ – DEŇ NARCISOV

Liga proti rakovine už 28 rokov pomáha onkologickým pacientom a ich rodinám. To by ale nedokázali bez pravidelnej podpory verejnosti, či už počas finančnej zbierky Deň narcisov, alebo venovaním 2 % z daní. Tento rok sa uskutočnil 13. apríla a bol to už dvadsiaty druhý ročník. Viete, čo symbolizuje narcis, ktorý si v tento deň zvykneme pripíňať? Je to symbol nádeje a spolupatričnosti. Týmto symbolom dávame najavo všetkým, ktorí bojujú s rakovinou, že chceme stáť pri nich a bojovať s nimi. Niektorí sa pýtajú, kde skončí môj dobrovoľný finančný príspevok? Pokúsime sa vám to trochu priblížiť: časť zbierky ide napríklad na Klub detskej nádeje, na medicínske výskumy a projekty, pomôže tiež hospicom a onkologickým ústavom. Vďaka zbierke dokážu pracovníci Ligy proti rakovine zabezpečiť kurzy a rôzne aktivity v centrách po-

moci, podporiť Onkoporadňu alebo pomôcť ľuďom v hmotnej núdzi, do ktorej sa dostanú v čase liečby. Samozrejme, nemôžeme zabudnúť spomenúť prevenciu, ktorá je veľmi potrebná na včasné odhalenie ochorenia. Práve pre tieto dôvody sa aj toho roku do tejto finančnej zbierky zapojilo 30 študentov 1. ročníka odboru ošetrovateľstvo Fakulty zdravotníckych odborov PU v Prešove. Študenti vytvorili dvojčlenné hliadky po centre mesta a v obchodných centrách nášho mesta a za dobrovoľný príspevok dostal každý symbol „narcis“. Ďakujeme občianskemu združeniu Venuša Prešov, že sme sa mohli tejto akcie zúčastniť a prispieť „kúskom dobra“.

PhDr. Andrea LENGYELOVÁ
PhDr. Magdaléna SVATOVÁ
PeaDr. Viera CMOREJOVÁ
FZO PU

TRÚD v Prešove

14. apríla 2018 sa Inštitút rusistiky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove zapojil do celosvetového testovania z ruského jazyka TruD a akcie Totálny diktát. Test bol určený pre všetkých, ktorí si chceli overiť svoje znalosti a jazykové kompetencie z ruského jazyka ako cudzieho jazyka.

Podujatie bolo súčasťou dobrovoľnej vzdelávacej akcie, ktorú od roku 2004 organizuje skupina nadšencov z Novosibirskej štátnej univerzity v Rusku s podporou mnohých sponzorov. Každoročne sa k podujatiu pridávajú noví účastníci z rôznych krajín sveta. V tomto roku sa zapojilo viac ako 227 000 ľudí (nárast

oproti minulému roku o 27 000 ľudí) zo 6 kontinentov a 76 krajín. Na Slovensku sa Totálny diktát písal v Bratislave, Trenčíne, Nitre, Martine a v Prešove. Prešovská univerzita sa už po druhýkrát zapojila do testovania ako jediná vysoká škola, preto nás teší čoraz väčší záujem o ruský jazyk a vysoká účasť na testovaní. Hlavným cieľom vzdelávacieho projektu Totálny diktát je upriamiť pozornosť ľudí na problematiku spisovného ruského jazyka. Akcia sa koná na celom svete každoročne v apríli a zúčastniť sa jej môže každý, nielen nositeľ ruského jazyka, ale aj študenti, učitelia, prekladatelia, a vôbec všetci, ktorí majú radi ruský jazyk. Ak ste tohtoročný Totálny diktát nestihli, môžete si ho prísť napísať v roku 2019.

Mgr. Tatiana UCHANOVÁ
FF PU

PIATOK TRINÁSTEHO – CELKOM OBYČAJNÝ DEŇ?

Pokojnú atmosféru slnkom zaliatej obce Kysak, rozprestierajúcej sa v krásnom prostredí horského útvaru Čierna hora, narušila v piatok – 13. apríla 2018, vážna dopravná nehoda štyroch motorových vozidiel a dodávky prevážajúcej migrantov. Na tiesňovú linku zložiek Integrovaného záchranného systému 112 telefonoval vystrašený okoloidúci. A spustila sa veľká záchranná akcia...

Piatok trinásteho je už celé stáročia považovaný za deň čiernej mágie, kedy na nás číha nebezpečenstvo a samé zlé veci. Keď tento deň nastane, tak mnohých poverčivých nahľadáva pocit strachu, nebezpečenstva i očakávania nepríjemných zážitkov. Podľa vedcov je to ale úplne obyčajný, všedný deň, podobný tým ostatným.

Študenti 2. a 3. ročníka Fakulty zdravotníckych odborov – budúci záchranári sa zúčastnili taktického cvičenia na tému Udalosť s hromadným postihnutím osôb, v lesnom prostredí v Kysaku v areáli výcvikového strediska Vysokej školy bezpečnostného manažérstva v Košiciach. Taktické cvičenie organizovala katedra urgentnej zdravotnej starostlivosti ako súčasť praktickej prípravy študentov. Na akcii participovali profesionálne záchranné zložky Integrovaného záchranného systému: Poskytovatelia záchrannej zdravotnej služby – Falck Záchranná a Záchranná služba Košice, Hasičský a záchranný zbor a Operačné stredisko Záchrannej zdravotnej služby.

Modelová situácia navodila simulovanú dopravnú nehodu štyroch motorových vozidiel a dodávky prevážajúcej migrantov, pri ktorej vypukol požiar a zranilo sa 20 osôb. Študenti 2. ročníka boli v pozícii figurantov a tretiaci si svoje teoretické vedomosti vyskúšali v praktickej podobe za pomoci profesionálov. Ich úlohou bolo dostať zakliesnených ľudí z vozidiel, vytriediť zranených podľa stavu a priorít ošetrenia, zranených odniesť do bezpečia, tzv. hniezda zranených, zhodnotiť ich zdravotný stav, zabezpečiť adekvátnu liečbu a následne plánovať transport do cieľových zdravotníckych zariadení. Modelovú situáciu organizátori študentom skomplikovali tým, že účastníkmi dopravnej nehody boli zranení cudzinci s minimálnou znalosťou anglického jazyka a bolo nutné s nimi komunikovať verbálnym i neverbálnym spôsobom. Okrem poskytnutia prvej pomoci

a netradičnej konverzácie si študenti precvičili manažérske schopnosti i organizáciu činnosti vo veliteľských pozíciách zdravotníckej časti zásahu pri takejto udalosti s veľkým počtom zranených – teda všetko to, čo sa vyžaduje od skutočných záchranárov.

V rámci taktického cvičenia boli použité reálne sily a prostriedky zložiek IZS a reálne rádiokomunikačné prostriedky. Celkovo sa na tejto náročnej akcii zúčastnilo 25 profesionálnych záchranárov zložiek IZS, dobrovoľníci Červeného kríža a 54 študentov študijného odboru urgentná zdravotná starostlivosť z FZO PU.

„Som veľmi hrdá a pyšná na našich študentov – budúcich záchranárov, ktorí na dnešnom taktickom cvičení prejavili maximálnu mieru pohotovosti, profesionalitu pri záchrane zranených (i napriek tomu, že záchrana bola realizovaná na modelovej situácii) a som presvedčená, že teoretické vedomosti nadobudnuté počas troch rokov štúdia na FZO PU v plnej miere zúročia vo svojom náročnom povolání. Napriek všetkému, čo ho robí zložitým, náročným a neľahkým, je poslaním výsostne ľudským a neraz nadľudsky zodpovedným,“ povedala dekan-ka FZO PU v Prešove, Dr. h. c. prof. PhDr. Anna Eliašová, PhD.

Spokojnosť s počínaním študentov vyjadrila aj vedúca Katedry UZS FZO PU Ing. Bc. Danko Boguská, PhD., MSc., hlavná „autorka“ pilot-

ného projektu taktického cvičenia budúcich zdravotníckych záchranárov.

V mene svojom i v mene študentov fakulty ďakujeme za krásny čas, ktorý sme spolu strávili v nádhernej prírode Košickej kotliny, v prostredí obce Kysak.

Do organizácie akcie bol zapojený širší tím, zložený zo zástupcov zložiek IZS i vedenia Vysokej školy bezpečnostného manažérstva v Košiciach. Ďakujeme prezidentovi VŠBM v Košiciach, Dr. h. c. prof. h. c. prof. Ing. Mariánovi Mesárošovi, DrSc., MBA, MSc., LL.M., prorektorovi pre informatiku a rozvoj VŠBM v Košiciach, Ing. Petrovi Lošoncimu, PhD. MBA, MSc., a Ing. Lucii Kováčovej, PhD., MSc., za angažovanosť a tešíme sa na ďalšiu spoluprácu. Touto cestou vyslovujeme poďakovanie zúčastneným zložkám IZS – Falck Záchranná, a. s.; a Záchranná služba Košice, Hasičský a záchranný zbor OR HaZZ v Prešove, a Krajské operačné stredisko Záchrannej zdravotnej služby v Prešove. Prajeme Vám, aby ste mali veľa šikovných a oddaných záchranárov, disponujúcich nielen odbornými vedomosťami a zručnosťami, ale i ľudským vzťahom a ochotou riskovať svoj život za záchranu druhého. Zároveň vám všetkým želáme veľa úspešných zásahov, veľa šťastia, ktoré je pri vašej práci veľmi dôležité.

PaedDr. Ivana FEDURCOVÁ, PhD.
FZO PU

DAJME KNIHÁM DRUHÚ ŠANCU

„Knihy sú lietadlom, a vlakom, a cestou.
Sú cieľom i jazdou. Sú domovom.”

Anna Guindlen

Už tretíkrát sa na Pedagogickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove konala dňa 28. 3. 2018 „Burza kníh“, ktorá potešila nejedného zanieteneho čitateľa. Marec je označovaný ako mesiac kníh, a preto 28. marec, ktorý sa zároveň hrdí titulom Deň učiteľov (podľa narodenia jedného z najvýznamnejších učiteľov – Jána Amosa Komenského), bol vybraný pre túto akciu zámerne.

Študenti, učelia, zamestnanci a všetci priaznivci Prešovskej univerzity si v tento deň mohli vybrať, vymeniť či ponúknuť ďalej akúkoľvek knihu. Pretože táto akcia bola zameraná na ekologické vnímanie a „podávanie ďalej“ nielen kníh, ale i časopisov, platní, CD a DVD, všetci návštevníci si mohli zobrať knihy zadarmo.

Súčasťou tejto akcie boli i oslavy výročia narodenia „učiteľa národov“, ako je J. A. Komenský v mnohých smeroch označovaný. Študentky PF PU si v tento deň pripravili i množstvo zaujímavých hier a súťaží, ktoré si kládli za cieľ spríjemniť čakanie na chodbách a v priestoroch B-čkovej časti PF PU, ako napr. Nebo – peklo – raj, Ku komu patrí, Slepá

stolička, Kto som?, Odčítanie z pier, Activity, Kocka, Tajnička, Polámjazyklamy, Vytvor si vlastný citát či výroba Záložky do knihy. Za účasť na aktivitách sa každému ušla sladká odmena v podobe homemade koláčikov či skvelých čajov zo sveta kníh (Anna zo Zeleného domu, Alica v krajine zázrakov, Babička, 50 odtieňov čiernej).

Veľký úspech mal pripravený „Fotokútik“, v ktorom si okoloidúci mohli urobiť selfie s Komenským alebo pripravenými fototabličkami. Milým prekvapením bol pre všetkých „Darček pre teba“ – myšlienky a zaujímavé citáty z kníh pre spríjemnenie dňa, ktoré si ktokoľvek mohol zobrať so sebou. Knihy, ktoré si nenašli nového majiteľa, boli veno-

vané občianskemu združeniu „Podaj ďalej“, ktoré sa venuje charitatívnej činnosti v meste Prešov.

Pevne veríme, že si knihy našli nových zanietenejších čitateľov a že si čitatelia našli vzácny kúsok do svojej zbierky. Niekedy stačí málo, obohatiť svoju myseľ o poznanie, že môžeme ponúknuť iným to, čo ja už nepotrebujem, že môžeme robiť výnimočné veci jednoducho, kdekoľvek a nezištne.

PaedDr. Lucia ŠEPELÁKOVÁ, PhD.
PF PU
Foto: Štefan ONDIKA

Doc. PaedDr. Patrik Derfiňák, PhD., patrí k prvým absolventom Prešovskej univerzity v odbore dejepis – výchova k občianstvu. Ako vysokoškolský učiteľ pôsobil od roku 1999 na Katedre dejín Fakulty humanitných a prírodných vied. Po spojení pracovísk je od roku 2005 členom Inštitútu histórie na Filozofickej fakulte. Výskumne sa orientuje najmä na obdobie 19. storočia, s osobitným dôrazom na hospodárske a regionálne dejiny. Je autorom a spoluautorom 22 knižných prác, stovky vedeckých štúdií a množstva ďalších odborných a popularizačných textov. Z tých novších možno spomenúť monografiu Židia na východnom Slovensku (spolu s prof. P. Švorcom) či druhý zväzok Pamätnej knihy mesta Prešov (spolu s dr. Domenovou). Autorsky sa podieľal na nedávno vydanom prvom zväzku Dejín Prešova (zost. prof. P. Kónya) i pripravovanom druhom zväzku. Už osemnásť rokov participuje na vydávaní vedeckého periodika Annales historici Presovienses, od roku 2010 ako predseda redakčnej rady a hlavný redaktor. Je členom ďalších redakčných rád a komisií nielen v odbornej oblasti, ale i verejnom živote. Aktívne pôsobí tiež v rámci slovenského šachového života, nielen ako hráč druholigového družstva Slávie PU, ale tiež ako tréner mládeže. Od marca roku 2018 pôsobí ako riaditeľ Inštitútu histórie na Filozofickej fakulte PU.

INŠTITÚT HISTÓRIE MÁ NOVÉHO RIADITEĽA

Pán docent, kedy a prečo ste sa začali zaujímať o históriu?

História ma zaujala už na základnej škole. Ako študent gymnázia som sa zúčastňoval archeologických vykopávok a Stredoškolskej odbornej činnosti. Mojim snom bolo venovať sa archeológii. Postupne som sa však aj vďaka mojim učiteľom, najmä doc. I. Michnovičovi, stále viac venoval otázkam hospodárskych a regionálnych dejín, predovšetkým v období tzv. dlhého 19. storočia. Pri tomto mojom výskume mi do značnej miery pomohla skutočnosť, že som súčasne študoval aj účtovníctvo a finančný manažment. Keď som však dostal ponuku na ďalšie pôsobenie v univerzitnom prostredí, s radosťou som ju prijal.

Takže Vaša cesta k práci historika bola pomerne priamočiara.

V podstate áno, i keď som sa nevyhol niektorým drobným „odbočkám“. Za tie považujem napríklad niekoľkoročnú spoluprácu s médiami, so speleológmi či skúmanie histórie športu. Pre prácu v oblasti dejín sú však v Prešove veľmi dobré podmienky. Viaceré unikátne historické knižnice, múzeum a predovšetkým miestne archívy ponúkajú prakticky nevyčerpatelné možnosti pre skúmanie dejín od stredoveku až po súčasnosť. V tomto smere môžem spomenúť, že napríklad iba nedávno vyšla tlačou prvá časť monografickej práce venovanej dejinám Prešova, resp. že na Inštitúte histórie už sedemnásť rokov vydávame vedecký časopis Annales historici Presovienses, ktorý sa vo veľkej miere orientuje na prezentáciu výsledkov výskumov práve z tohto prostredia. I to dokazuje, že historici tu

majú dostatok práce. Samozrejme, k môjmu rozhodnutiu zostať na koniec v Prešove prispeli aj ďalšie skutočnosti. Okrem iného fakt, že moji predkovia sa tu usadili a začali pracovať už pred viac ako dvesto rokmi.

Je zaujímavé, že popri vedeckej práci a pedagogickom pôsobení nachádzate dostatok času i na odborné či popularizačné projekty.

Samozrejme, výchova budúcich učiteľov, historikov či archivárov je pre nás spolu s prezentáciou našich vedeckých výskumov tou najdôležitejšou činnosťou. Dejepis však dlhodobo patrí medzi najmenej obľúbené predmety na väčšine slovenských škôl. Cieľom popularizácie v podobe článkov, rozhlasových relácií či prednáškových cyklov, na ktorých príprave sa podieľam, je v prvom rade ukázať krásu i význam ponúkaných skúseností zo života našich predkov. V tomto smere je pre mňa cennou skúsenosťou už niekoľkoročná spolupráca s redaktormi slovenského rozhlasu a televízie i rôznych printových médií. Rovnako pre mňa osobne veľmi prínosné boli stretnutia a diskusie so záujemcami o dejiny na prednáškach v Prešove, Svidníku, Bardejove či Košiciach. Mnoho zaujímavých možností na prezentáciu dejín priniesli aj publikácie venované minulosti jednotlivých miest a obcí východného Slovenska. Na možnostiach ako priblížiť a medzi ľuďmi ešte viac podporiť záujem o vlastné mesto či región však pracujem napríklad aj v rámci mestských odborných komisií, prípadne rôznych dobrovoľníckych aktivít. Viaceré pamiatky priamo v meste Prešov sme tak v rámci komisie pre evidenciu pamätihodností zaradili do osobitného

2. ROČNÍK ERASMUS DAY NA FAKULTE MANAŽMENTU

Dňa 28. 2. 2018 sme v priestoroch zasadačky vedeckej rady Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove usporiadali 2. ročník informatívno-prezentačného dňa pod názvom Erasmus Day o možnostiach študentských mobilit, stáží a absolventských stáží.

zoznamu a tým ich viac priblížili či pripomenuli obyvateľom, resp. prispeli k ich ochrane.

To všetko sú však viac-menej pracovné aktivity. Čo robíte vo svojom voľnom čase?

Je pravdou, že voľného času nie je nazvyš a v prvom rade sa ho usilujem venovať rodine. Pokiaľ ale mám možnosť, rád sa zapájam do rozvoja šachového života v Prešove, pričom mojou srdcovou záležitosťou je šachový oddiel Slávie PU. Okrem náročných druholigových zápasov príležitostne vypomáham aj družstvu juniorov, hrajúcich v tretej Slovenskej národnej lige. Donedávna som sa pokúšal svoje šachové skúsenosti odovzdávať aj mladým talentovaným šachistom. Žiaľ, väčšina z nich po absolvovaní strednej školy odchádza na univerzity do zahraničia. Okrem toho medzi moje obľúbené aktivity patrí turistika či prechádzky so psíkom.

Rozpätie Vašich aktivít je pomerne široké. Dajú sa však využiť pri Vašej súčasnej funkcii riaditeľa inštitútu?

Dúfam, že áno. I keď v súčasnom náročnom období je to možno príliš optimistické konštatovanie. Až čas ukáže, či sa mi podarí aspoň niektoré z plánov na rozvoj inštitútu naplniť. Verím však, že s pomocou kolegov, vedenia fakulty a univerzity áno.

IH FF PU

Hlavným cieľom tohto podujatia bola naša snaha o propagáciu programu Erasmus+ za účelom upozorniť na termín podania prihlášok na študentské mobility prostredníctvom programu Erasmus+ pre akademický rok 2018/2019. Aj keď bol tento deň primárne určený pre študentov, na stretnutí sa mohli o svojich možnostiach vycestovania do zahraničia informovať aj všetci pedagogickí a nepedagogickí pracovníci Fakulty manažmentu PU. Naším zámerom bolo poskytnúť im podrobné informácie ohľadom vycestovania do zahraničia či poskytnutie rady ohľadom výberu partnerskej univerzity v zahraničí alebo týkajúcej sa administratívneho procesu, od podania prihlášky až po vyplnenie všetkých ostatných potrebných dokumentov. Okrem hlavného cieľa, a to propagácie a motivácie študentov prihlásiť sa a zúčastniť sa mobility na zahraničnej univerzite prostredníctvom programu Erasmus+, bolo ďalším cieľom zvýšenie informovanosti študentov o ďalších možnostiach štúdia v zahraničí aj prostredníctvom iných grantových schém a programov, čoho dôkazom bola účasť predstaviteľky organizácie SAIA, Ing. Zuzany Kalináčovej, regionálnej koordinátorky organizácie SAIA, n. o., ktorá na podujatí prezentovala možnosti tejto organizácie a ochotne odpovedala na všetky otázky záujemcov, pričom poskytovala cenné rady ohľadom jednotlivých krajín a možnosti získania finančného príspevku na vycestovanie a pobyt. Zároveň si pre študentov pripravila prezentáciu o všetkých možnostiach, ktoré im táto inštitúcia ponúka. Súčasťou tohto informačného dňa bola aj prezentácia v aule FM, určená pre súčasných študentov fakulty, kde študenti, ktorí sa už zúčastnili zahraničnej mobility prostredníctvom programu Erasmus+, in-

formovali prítomných študentov o svojich vlastných skúsenostiach, ktoré získali týmto spôsobom. Svoje štúdium na zahraničnej univerzite spropagovali pre študentov veľmi zaujímavou prezentáciou s vlastnými fotkami, pričom rozprávali o svojich zážitkoch, dojmoch a skúsenostiach. Rozprávali tiež o praktických záležitostiach, ktoré sa týkali podávania prihlášok a vyplňania potrebných dokumentov, finančného grantu, absolvovania skúšok v zahraničí až po náležitosti, ktoré museli vybaviť po návrate zo zahraničnej mobility.

Táto prezentácia sa stretla u študentov s veľkým záujmom a určite prispela k motivácii študentov prihlásiť sa na zahraničný pobyt. Na záver prezentácie v aule fakulty sa vyvinula intenzívna diskusia o konkrétnych problémoch a skúsenostiach a študenti mali možnosť sa opýtať na všetko, čo ich zaujímalo v súvislosti s absolvovaním časti štúdia na zahraničnej univerzite. 2. ročník Erasmus Day na FM sa stretol s veľmi pozitívnym ohlasom, na ktorom sa zúčastnilo veľké množstvo záujemcov o mobilitu v zahraničí. Aj keď sa na oddelení zahraničných vzťahov snažíme spolu so všetkými koordinátormi programu Erasmus+, ktorí pôsobia na fakulte, propagovať možnosti štúdia a stáží v zahraničí počas celého akademického roka, špeciálne zorganizovaný informatívno-propagačný deň Erasmus Day určite prispel k tomu, že sa nám podarilo presvedčiť študentov, aby sa prihlásili do tohto výnimočného programu, ktorý im ponúka širokú škálu možností zažiť študentský život aj na inej, zahraničnej univerzite, pričom sa snažíme motivovať aj tých, ktorí túto možnosť ešte nevyužili.

Mgr. Eva BENKOVÁ, PhD.
FM PU

INŠTITÚT ROMANISTIKY VO FRANCÚZSKU

Vybraní študenti a pedagógovia z Inštitútu romanistiky FF PU sa už tretí raz zúčastnili dvojtyždňového študijného pobytu v rámci edukačno-mobilitnej stáže Erasmus+ K2. Tento rok mali možnosť navštíviť francúzske Bretónsko.

Inštitút romanistiky FF PU v Prešove v roku 2018 úspešne zavŕšil medzinárodný projekt Strategické partnerstvá „Systèmes juridiques et droit des entreprises dans l'UE: traduire et interpréter dans la diversité“ (Právne systémy a právo obchodných spoločností v EU: preklad a tlmočenie v rozmanitosti). Projekt v rámci programu Erasmus+ K2 spája sedem partnerských pracovísk: Filozofickú fakultu PU v Prešove, Jihočeskú univerzitu v Českých Budějoviciach, Universidad de Vigo v Španielsku, Polytechnický inštitút Porto v Portugalsku, Ventspils Augstskola v Lotyšsku, Technickú univerzitu Bukurešť v Rumunsku a Université de Bretagne Sud vo Francúzsku.

Hlavným riešiteľom je JUDr. Mgr. Ivo Petrů, Ph.D. z Ústavu romanistiky Filozofickej fakulty Jihočeskej univerzity. Za Prešovskú univerzitu je hlavnou koordinátorkou prof. PhDr. Zuzana Malinovská, CSc., riaditeľka Inštitútu romanistiky FF PU v Prešove. Do projektu je za IRO FF PU zapojená Mgr. et Mgr. Adriána Koželová, PhD.

Jedným z cieľov projektu je každoročná stáž pedagógov a vybraných študentov na pôde niektorej z vybraných partnerských univerzít. Intenzívny workshop trvá dva týždne a je určený študentom prekladateľských a tlmočnických odborov alebo študentom práva z univerzít zapojených do projektu. Ročne tak získa šancu participovať na stáži spolu tridsaťpäť študentov zo všetkých siedmich štátov. Výber študentov sa realizuje vždy vopred na domácich univerzitách, a to formou písomného a ústneho testovania. V roku 2016 zorganizoval študijný pobyt Ústav romanistiky Filozofickej

fakulty na Jihočeskej univerzite v Českých Budějoviciach. V roku 2017 to bola Ventspils Augstskola v lotyšskom meste Ventspils. V roku 2018 sa pobyt realizoval vo francúzskom meste Lorient na Univerzite Bretagne Sud. Hlavnou organizátorkou bola Mariannick Guennec. Počas dvoch týždňov sa študenti intenzívne venujú prekladateľským a tlmočnickým činnostiam, ako aj aktivitám, vďaka ktorým si môžu tieto zručnosti rozvíjať. Program kurzu je tomuto cieľu prispôbený a denne prebieha v dvoch blokoch. Dopoludnia sú vyhradené pre prednášky v jednom z dvoch oficiálnych jazykov projektu, ktorými sú francúzština a angličtina. Keďže tento rok workshop organizovalo Francúzsko, takmer všetky prednášky a s nimi súvisiace ďalšie aktivity odzneli práve vo francúzštine. Prednášajúcimi boli pedagógovia z participujúcich univerzít, ale aj ďalší experti z praxe. Témy prednášok sú dané projektovým zámerom, ktorým je priblížiť študentom problematiku prekladu právnych a ekonomických textov, a to nielen z teoretického, ale predovšetkým z praktického hľadiska. Dôraz sa kladie na kontextualizáciu a špecifiká súvisiace s geografickou a kultúrnou tradíciou jednotlivých štátov. Prednášajúci sa snažia vysvetliť rozdiely v právnych systémoch, v ekonomických zvyklostiach i v spoločenskom kontexte príslušnej kultúry reflektovaných v jazyku. Inštitút romanistiky FF PU reprezentovala prof. PhDr. Zuzana Malinovská, CSc., s prednáškou *Introduction aux langages de spécialité juridique et économique. Leurs spécificités par rapport au langage ordinaire*. (Úvod do odborného jazyka z oblasti práva

a ekonómie. Jeho špecifiká vo vzťahu k bežnému jazyku).

Praktické aktivity počas popoludňajších blokov tematicky súviseli s prednáškami pedagógov a expertov. Cieľom bola príprava glosárov, profesionálneho životopisu či motivačného listu. Skupinové aktivity sa realizovali buď v národných, alebo v medzinárodných skupinách. Každoročnou úlohou študentov je napr. prezentácia fungovania obchodných spoločností (spoločnosť s ručením obmedzeným) v jednotlivých zúčastnených krajinách, vysvetlenie, ako sa možno stať v danej krajine prekladateľom na voľnej nohe alebo tlmočenie v jazykovo zmiešaných skupinách, kde si študenti majú možnosť vyskúšať úlohu reprezentantov firiem ponúkajúcich export produktov a ich zahraničných partnerov v komunikácii sprostredkovanej tlmočníkom. Študenti využívajú všetky jazyky, ktoré ovládajú. Okrem francúzštiny a angličtiny a materinských jazykov zúčastnených študentov zaznela tento rok napr. aj ruština. Večerné aktivity boli zamerané na prezentáciu kultúry jednotlivých krajín. Každoročne sa veľkej obľube teší degustácia typických národných jedál, potravinových výrobkov a nápojov. Prezentáciu často obohacuje aj hudba a tanec, neraz vo folklórnom odeve jednotlivých štátov.

Okrem mesta Lorient mohli participujúci študenti i pedagógovia spoznať ďalšie mestá Bretónska. Krásnym zážitkom bola návšteva prístavného mestečka Vannes s bohatou a zaujímavou históriou a určite výnimočnou a neopakovateľnou bola návšteva obce Carnac, ktorú preslávili neolitické menhiry zoradené do megalitických radov.

AKADEMICKÉ MOSTY

**Posledný februárový týždeň
sa niesol v duchu výmeny
a spoznávania akademických
skúseností.**

K neobvyklým zážitkom patrila aj návšteva dražby rýb a morských plodov v miestnom prístave, ktorá začínala o štvrtej hodine ráno a ukončila ju prehliadka spracovania rýb vo filetárni. Zvláštnu atmosféru celému pobytu dodávala blízkosť Atlantického oceánu, a to najmä pre nás, ktorí sme do Bretónska pricestovali z vnútrozemských regiónov Európy.

Naše študentky, ktoré reprezentovali Inštitút romanistiky FF PU, získali za svoje výkony vysoké hodnotenie. Vladimíra Gaľanová, Barbora Greššová, Mária Mojšková, Milena Nehilová a Simona Takáčová vynikajúco splnili všetky zadania a úlohy počas celého študijného pobytu. Úspech a význam celého projektu utvrdil projektový tím v rozhodnutí pokúsiť sa opätovne získať finančnú podporu v grantovej schéme Strategické partnerstvá na ďalšie tri roky. V marci toho roku projekt v spolupráci so všetkými participantmi v pozícii hlavnej riešiteľky podala Dr. Astra Skrābane z lotyšskej Ventspils Augstskoly. Za Filozofickú fakultu PU je opäť hlavnou riešiteľkou prof. PhDr. Z. Malinovská, CSc. Tematické zameranie projektu bolo na nasledujúce tri roky modifikované a priamo súvisí s profesiou prekladateľa a tlmočníka: *Systèmes juridiques et l'évolution d'un métier: traduire et interpréter dans la diversité* (Legal Systems and Evolution of the Profession: translate and interpret in the diversity; Právne systémy a vývoj profesie: preklad a tlmočenie v rozmanitosti). V prípade schválenia nového projektu sa dvojtzádnové stáže budú konať v Českej republike, v Portugalsku a v Lotyšsku. Medzi aktívnych spoluorganizátorov sa tentoraz zapojí aj naša univerzita. Na posledný, tretí rok trvania projektu je naplánovaná medzinárodná vedecká konferencia venovaná téme projektu, ako aj prezentácii a zhodnoteniu výsledkov jeho riešenia.

Mgr. et Mgr. Adriána KOŽELOVÁ, PhD.
FF PU

Výhodou akademickkej pôdy je jej nestrannosť, určitá sloboda, schopnosť ponúknuť človeku priestor pre sebarealizáciu a určite budete so mnou súhlasiť – aj inšpiráciu. Opulentnosť vedomostí iného pedagóga je determinujúca pre osobný rozvoj iného jedinca. Tieto signifikantné faktory sú určujúce pre následnú sieť turbulentných (ne)rozhodnutí... Ak máme hovoriť o akademickkej pôde, je nutné mať na pamäti cieľavedomosť a určité svetielko vízie a harmonickosti výsledného efektu. Ten je niekedy viac než zrejmý, no často zahalený rúskom tajomstva, čakajúci na ono povestné „heuréka“. Každý z nás sa spolupodieľa na formovaní spoločnosti a isteže nie stále s pozitívnym výsledkom. Ten určite neprichádza ihneď, je často trpezlivejší než my. Tieto diferentné peripetie sú odrazom objektívnych skutočností a poukazujú na neustále progredovanie, borbu s výzvami a určite aj spoluprácu. Už dávno vieme, že sila jedinca spočíva v tom, že je súčasťou celku a aj to poukazuje na prepojenosť charakterov. V tejto

súvislosti som mal tú česť stretnúť sa v rámci učiteľskej mobility Erasmus+ s vynikajúcou českou a svetovou odborníčkou v psychopédii a v komunikácii s handicapovanými osobami prof. PhDr. Beátou Krahulcovou, CSc., vedúcou Katedry psychosociálnych vied a etiky na Husitskej teologickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe. Po rozhovore s touto nesmierne erudovanou a skúsenou odborníčkou ste opäť vtiahnutý do reálnych konceptov akademickkej dôležitosti, tých pomyselných nuáns, ktoré je potrebné pochopiť v súvislostiach. Nemenej podnetné bolo stretnutie s PhDr. Monikou Novou, Ph.D., odbornou asistentkou predmetnej katedry. Jej bohaté, niekoľkoročné skúsenosti s detským domovom Mary Wardovej v Ugande sú toho explicitným dôkazom. Tento čas som mohol využiť aj na stretnutie a plodný rozhovor s vynikajúcim a medzinárodne uznávaným andragógom z Katedry andragogiky a managementu vzdelávania a riaditeľom Ústavu profesného rozvoja pracovníkov ve školství doc. PhDr. Jaroslavom Veteškom, MBA, Ph.D., z Pedagogickej fakulty Karlovej univerzity. Všetky stretnutia mali jasný cieľ, prepojiť aktuálne poznatky z praxe medzi oboma univerzitami. Cítíme istú morálnu zodpovednosť posúvať hranice poznania a modifikovať tak súčasné, možno málo efektívne metódy v predmetných oblastiach nášho výskumu.

PhDr. ThDr. Maroš ŠÍP, PhD.
PBF PU

I AKO ISLAND – I AKO INŠPIRÁCIA

Článok informuje o učiteľskej mobilitě na Univerzite v Akureyri, Island. Získané skúsenosti môžu poslúžiť ďalším kolegom pri organizácii svojich mobilit a niektoré aspekty zasa byť inšpiráciou aj pre Prešovskú univerzitu v Prešove.

Čarovný Island je zaiste na zozname tých krajín, ktoré by väčšina z nás rada navštívila, a tak nie je prekvapujúce, že mnohé cestovné kancelárie ponúkajú možnosť spoznať jeho prírodné krásy. Bilaterálna dohoda s Univerzitou v Akureyri však ponúka zamestnancom PU nielen možnosť Island navštíviť, ale aj odučiť niekoľko hodín v kultúrnej pestrej triedach a stretnúť sa s kolegami pri priateľskej a inšpiratívnej debате o tom, nakoľko nás učiteľská práca teší a ako by sa naše snaženie dalo ešte vylepšiť. Ako koordinátorka programu Erasmus+ na Inštitúte anglistiky a amerikanistiky FF PU som nemohla takúto možnosť nevyužiť už aj preto, že som spo-

lu s doc. Ivanou Cimermanovou, PhD., stála pri zrode samotnej bilaterálnej dohody, sprostredkovanej islandskými kolegami, ktorí našu univerzitu navštívili na pozvanie kolegyne z Katedry ekológie FHPV PU RNDr. Daniely Gruľovej, PhD. Let z Budapešti, meškajúci tri a pol hodiny, nebol práve najlepším začiatkom očakávaného dobrodružstva. Vinila som z toho leteckú spoločnosť a moje podozrenie zdieľali aj rozhorčení spolucestujúci, ktorí tvrdili, že meškanie určite nespôsobilo nepriaznivé počasie – to by sa vraj na Islande museli „čerti ženiť“. A čerti sa veru aj ženili! Keď ma pri vystupovaní z lietadla po šťastnom pristáti takmer odfúklo spolu s 10kg

kufrom, uvedomila som si, že islandské počasie nie je žart. Hneď ďalšia skúsenosť však bola veľmi pozitívna. Pracovníci spoločnosti, prevádzkujúcej autobusové spojenie (približne 40 minút) medzi letiskom Keflavik a centrom Reykjavíka, čakali na cestujúcich až do priletu zmeškaného lietadla a aj po 11-ej hodine v noci nás vítali s úsmevom. Nasledujúci deň sa Reykjavík ukázal vo svojej plnej kráse. Informačná tabuľa vo vestibule hotela s hodinovou predpoveďou počasia prišla vhod a potvrdila pravdivosť frázy „ak sa Ti nepáči islandské počasie, len chvíľu vyčkaj“ – v priebehu hodiny sa niekoľkokrát vystriedalo slnečné počasie so silným vetrom

a krupobitím, šľahajúcim do tváre, zamračenou oblohou a dažďom. Nepremokavé topánky, teplá čiapka, rukavice a vetrovka s ochranou proti dažďu a vetru sú ozaj povinnou výbavou. Okrem krás a zaujímavostí Reykjavíka, ktoré som spolu so skupinou nadšených turistov a najmä vďaka skvelému sprievodcovi mala možnosť spoznať, vo mne zanechal zážitok aj koncert dychového orchestra a zboru v preslávenej koncertnej sieni Harpa, a to nielen po hudobnej stránke, ale aj svojou interaktívnosťou (možnosťou zapojiť sa do recitativu poslednej skladby) a tiež neformálnym oblečením hudobníkov (tí mladší mali napriek čiernemu odevu na nohách tenisky!) i samotného dirigenta, ktorý sa zjavil v „oranžovastých“ menčestrových nohaviciach a pestrofarebnej košeli. Musím však uznať, že na kvalite koncertu to ozaj neubralo! Akureyri ma privítalo príjemným počasím a hneď pri príchode do budovy univerzity ma zaujal vynález hodný pozornosti – akési „trojkefie“ na čistenie obuvi od snehu či blata. Spolu s ďalšími kolegyňami z Fínska ma privítal hlavný koordinátor programu Erasmus+ Rúnar Gunnarsson. Dozvedeli sme sa, že sme jedna zo štyridsiatich zahraničných návštevných ich univerzity počas tohto semestra. Univerzita má približne 2000 študentov, ale keďže takmer polovica študuje diaľkovo, budova sa nezdá byť „preplnená“. Študenti sa stretávajú v „komornom zoskupení“ aj preto, že všetky prednášky a semináre sú zaznamenávané a zverejňované na intranete, kde si ich študenti v prípade neprítomnosti môžu kedykoľvek opakovane pozrieť. A to nie je všetko – ak sa študent chce hodiny aktívne zúčastniť, no zdravotný stav alebo poveternostné podmienky mu neumožňujú do školy prísť osobne, môže si bezplatne zarezervovať jedného zo štyroch „robotov“, povoziť sa po chodbách univerzity (čo som si aj ja s radosťou vyskúšala) a zúčastniť sa v takejto forme prednášok i seminárov. Na stretnutí s vedúcim Katedry jazykov Finnurom Friðrik-

ssonom som sa dozvedela, aké príjemné je byť súčasťou ich kolektívu. Vysokoškolskí učitelia majú dostatok času na rozvoj svojich odborných schopností, či akékoľvek iné aktivity. Hoci by teoreticky na pracovisku „povinne“ mali tráviť len čas odučených hodín (bez ohľadu na akademický titul má vysokoškolský učiteľ v úväzku v priemere jeden a pol predmetu za semester, čo je 4 – 5 hodín týždenne) a organizačných stretnutí, do práce všetci chodia radi a „dobrovoľne“. Každé ráno okolo 9:00 sa stretávajú pri šálke kávy a debatujú o pracovných či iných záležitostiach.

Na hodinách, ktoré som odučila, ma čakalo niekoľko prekvapení. V prvom rade to bolo medzinárodné zastúpenie jednotlivých študentov – v jednej triede sa stretli Fínky, Španielky, Maďarka, Nemka, Rakúšanka, Slovenka a len tri domáce Islandanky. Debata o reáliách tak, prirodzene, nabrala na rozmanitosti a zaujímavosti.

Ako nadšenú ochrankyňu životného prostredia ma okamžite na chodbách univerzity oslovil systém triedenia odpadu. Zaujímavým vynálezom však ešte nebol koniec. Keď som v posledný deň svojho pobytu prišla poprosiť o podpis dokumentácie, Rúnar ako správny džentlmen vstal, avšak k stolu sa nemusel opäť zohýnať – jednoduchým stlačením spínača sa doska stola vysunula do pohodlnej výšky. Takto sa dajú nastaviť stoly v kanceláriách všetkých učiteľov.

Hoci je pre našinca Island ozaj drahý, na jednej veci sa dá ušetriť. Balenú vodu tam nekupuje azda nikto, keďže vašu vlastnú fľašu vám zadarmo s radosťou naplnia kdekokoľvek,

aby sa tak predchádzalo zbytočnej výrobe plastových materiálov. Úcta Islandanov k životnému prostrediu je zrejmá vo všetkých aspektoch ich života.

Moju návštevu Islandu zakončilo zasnežené ráno v Akureyri, nádherný slnečný deň v Reykjavíku a príjemný neomeškaný let domov. Mrazivé počasie a záľahu snehu, na ktoré som sa tak tešila, som, žiaľ, na Islande na prelome februára a marca, keďže bolo netradične teplo. Priniesla som si však cenné skúsenosti nielen z odbornej časti môjho pobytu, ale aj mnoho inšpirácií, ktoré by sa určite dali aplikovať aj u nás.

Mgr. Eva EDDY, PhD.
FF PU

SKÚSENOSTI PEDAGÓGOV FZO Z MOBILITY V OLOMOUCI

Cieľom pracovnej cesty bolo školenie v rámci programu Erasmus+ na Fakulte zdravotníckych vied Univerzity Palackého v Olomouci. Vzhľadom na fakt, že vzdelávacia inštitúcia poskytuje vzdelanie s rovnakým študijným programom – ošetrovateľstvo, boli naše aktivity efektívne z hľadiska výmeny informácií.

Pracovnú cestu sme absolvovali v dňoch 12. 03. 2018 – 16. 03. 2018. V rámci samotného školenia nás čakal bohatý program. Hneď v úvode sme realizovali stretnutie s prodekanou Fakulty zdravotníckych vied Univerzity Palackého v Olomouci PhDr. Zdeňkou Mikšovou, PhD., ktorá nám vysvetlila systém vzdelávania v študijnom odbore ošetrovateľstvo v Číne (absolvovanie pracovnej cesty) v rámci tradičnej medicíny a západnej medicíny. Analyzovali sme možnosti spoločných aktivít a spolupráce v rámci projektov na oboch vzdelávacích inštitúciách.

Následne sme mali naplánované stretnutie s Erasmus koordinátorkou a zároveň vedúcou klinických

cvičení v rámci študijného odboru ošetrovateľstvo, s dr. Lenkou Mazalovou. Komparovali sme používanie ich dokumentácie v rámci teoretických a praktických hodín a možnosti hodnotenia študijných výsledkov. Počas ďalších dní sme mali zabezpečený program školenia v zasadačnej miestnosti na dekanáte FZV UP, kde nám dr. Lenka Machálková osobne predstavila a následne formou Power-Pointu prezentovala štruktúru, možnosti a metodiku používania programu EDIS, tiež spôsob evaluácie výučby predmetov. Zistili sme benefity aj úskalia spomínanej metodiky výučby študentov prostredníctvom programu EDIS, kde sme mali možnosť komparovať možnosti výučby formou E-learningu v SR a v ČR. Následne Mgr. Šárka Šaňáková podrobne analyzovala výučbu klinických cvičení predmetu „Ošetrovateľská péče v neurologii“. Bohatý program ukončila Mgr. Blaženka Ševčíková, ktorá nám podrobne vysvetlila výučbu klinických cvičení predmetu „Ošetrovateľská péče v chirurgii“ a Mgr. Radana Pěřůžková prezentovala výučbu

klinických cvičení predmetu „Ošetrovateľská péče v interně“. Školenie sme ukončili exkurziou výučbových základní, odborných učebni a napokon celého areálu univerzitnej nemocnice.

V spojitosti s našou zahraničnou cestou sme získali kontakty pre možnú spoluprácu pri odborných konferenciách; komparatívnych štúdiách a spoločných projektových aktivitách. Realizovali sme výmenu odborných vedomostí a praktických skúseností, ktoré môžeme implementovať vo výchovnovzdelávacom procese. Precízne zoznámenie sa s e-learningovým programom zabezpečí rozvoj profesionálneho a odborného rastu v materskej vzdelávacej inštitúcii.

Na základe získaných skúseností môžeme realizovať implementáciu efektívnych postupov pri zabezpečení výučby našich študentov.

PhDr. Mária KAŠČÁKOVÁ, PhD.
PhDr. Andrea OBROČNÍKOVÁ, PhD.
PhDr. Anna HUDÁKOVÁ, PhD.
FZO PU

ENVIRONMENTALISTI Z FM DISKUTOVALI O ODPADOCH

V rámci celoslovenskej kampane „Bez odpadu!“ navštívili zástupcovia občianskeho združenia Priatelia Zeme – SPZ aj Fakultu manažmentu PU. S našimi študentmi diskutovali o aktuálnej situácii v oblasti odpadov na Slovensku z pohľadu každodenného života a bežnej domácnosti.

Dňa 12. marca 2018 sa v priestoroch auly Fakulty manažmentu PU uskutočnila prednáška a diskusia so zástupcami občianskeho združenia Priatelia Zeme – SPZ o problematike nakladania s odpadmi. Samotnej diskusii predchádzalo premietanie filmového dokumentu „Bez odpadu“, ktorý je osobným príbehom dvoch mladých ľudí. Vyvoláva množstvo úsmevov a môže motivovať zmeny v správaní každého z nás. Prináša však tiež mrazivé súvislosti o globálnych dopadoch nadmerne konzumnej civilizácie. Diskutujúcimi, ktorí prijali naše pozvanie, boli Branislav Moňok a Štefan Jančo. Priatelia Zeme – SPZ pôsobia od roku 1996 ako neziskové občianske združenie, ktorého hlavným cieľom je ochrana životného prostredia, prírody, nie len na Slovensku, ale aj v európskom kontexte. Oblasť ich záujmu je sústredená na minimalizáciu znečisťovania prostredia odpadmi a toxickými látkami. Okrem toho sa venujú aj podpore udržateľných riešení ďalších ekologických problémov a ich ekonomickým a sociálnym súvislostiam. Pracujú na zastavovaní činností škodlivých pre ľudí a prírodu, ale hlavne vytvárajú a realizujú pozitívne udržateľné riešenia v prospech budúcich generácií a ostatných foriem života. Branislav Moňok sa v organizácii Priatelia Zeme – SPZ venuje téme odpadov dlhodobo. Na celoslovenskej úrovni prispieva návrhmi k tvorbe zákonných noriem vrátane nového Zákona o odpadoch, ktorý vstúpil do platnosti v roku 2016. S viacerými samosprávami spolupracoval a spolupracuje na zlepšovaní ich systémov nakladania s odpadom. V súčasnosti napríklad spolupracuje s komunitami a administratívou mesta Bratislava na rozvoji komunitného kompostovania.

V neposlednom rade tiež verejnosti sprostredkováva informácie prednáškami. Domácnosť, v ktorej žije, je už veľa rokov bezodpadová. Štefan Jančo pracoval 10 rokov v Nadácii Ekopolis, ktorá najmä formou grantových výziev podporuje environmentálne projekty mimovládnych organizácií, škôl a samospráv. Okrem toho sa podieľa aj na samotnej realizácii projektov zameraných na odpady a ochranu či podporu prirodzenej biodiverzity. V súčasnosti je členom tímu Priateľov Zeme – SPZ. Študentov Fakulty manažmentu PU téma veľmi zaujala a inšpirovala. Potvrdzuje to i fakt, že zaujímavá diskusia prekročila vyhradený čas. Mohli sme sa uistiť, že problematika odpadov mladých ľudí zaujíma a nie je im ľahostajný osud ďalších generácií.

Ing. Martin ROVNÁK, PhD.
FM PU

TERÉNNÉ PRAKTIKUM Z BOTANIKY A ZOOLOGIE

Sezóna ešte ani poriadne nezačala a študenti s pedagógmi na FHPV PU už pretavujú vedomosti, čo získali v laviciach – do praxe (pretože lepšie je raz vidieť a zažiť, ako stokrát počuť).

Tohtoročné terénne praktiká na FHPV otvárali študenti katedry biológie pod vedením pedagógov z katedry ekológie. Nakoľko majú študenti tretieho ročníka skrátený semester, bolo nutné aj tieto praktiká absolvovať skôr. Príroda ale ignoruje harmonogram akademického roka a jar akosi meškala. Preto i trochu s malou dušičkou, či vôbec už niečo bude prebudené zo zimného spánku, približne 50 študentov absolvovalo 5. apríla spolu s učiteľmi praktické vyučovanie na lokalite Borkut – Haniska (pri Prešove). Počasie v tento deň bolo priam ukázkové, a tak mali možnosť študenti

vidieť niekoľko čerstvo prebudených zástupcov našej fauny a flóry. Medzi zaujímavé nálezy nesporne patrili rozkvitnuté stráne pokryté scilami (*Scilla* sp.) a chochlačkami (*Corydalis* sp.), svoje žlté hlávky k slnku nakláňali aj podbele (*Tussilago farfara* L.). Ukázali sa aj prvé plúcniky (*Pulmonaria officinalis* L.), devätsily (*Petasites* sp.) a veternice (*Anemone nemorosa* L.). Na spomínanej lokalite sme natrafili aj na vzácny krivec žltý (*Gagea lutea* L.). Zaujímavý bol aj nález huby s názvom ohnivec (*Sarcoscypha coccinea* (Gray) Boud.). Z fauny mali študenti možnosť vidieť ropuchu (*Bufo* sp.),

trasochvosta žltého (*Motacilla flava* L.) a dokonca pozorovať a počúvať ňadla (*Dendrocopos* sp.) pri práci. Okrem nich videli aj množstvo druhov lezúceho a lietajúceho hmyzu, ktorý sa vyhrieval na slnku. Prekvapením pre všetkých bolo aj to, že dokonca aj v miestnej rieke s názvom Borkut to priam kypelo životom. Po celý čas študenti aktívne pracovali a zaznamenávali si všetky pozorovania, z ktorých neskôr vytvorili pútavé prezentácie.

RNDr. Daniela GRUŠOVÁ, PhD.
Ing. Jozef OBOŇA, PhD.
RNDr. Radoslav SMOLÁK, PhD.
FHPV PU

PONOŽKOVÝ DEŇ NA PEDAGOGICKEJ FAKULTE

Už po druhýkrát sa na Pedagogickej fakulte uskutočnila dňa 21. marca 2018 udalosť s názvom „Ponožkový deň“. I keď je názov udalosti spojený s rozdielnymi ponožkami na nohách a prvoplánovo vyčarí na mnohých tvárach úsmev, jeho podstata je spojená s vyjadrením podpory ľuďom s Downovým syndrómom. Ide o celoživotné zdravotné postihnutie, ktoré je spôsobené poruchou 21. chromozómu.

Pretože ponožky pätami k sebe do tvaru X pripomínajú chromozómy, organizácia Down Syndrom International si ich zvolila za symbol tejto akcie. Každoročne, vždy 21. 3., táto organizácia, ale i mnohé ďalšie, ktoré sa venujú ľuďom s Downovým syndrómom, vyzývajú všetkých, aby si zobrali „na každú nôžku inú ponožku“. Myšlienka je veľmi jednoduchá a pritom v sebe skrýva nesmierne vzácne vyjadrenie spolupatričnosti a solidarity ľuďom s Downovým syndrómom. Svetový deň Downovho syndrómu, ktorý bol prvýkrát vyhlásený v roku 2006 na podnet organizácií Down Syndrome International a European Down Syndrome Association, nie je náhodou stanovený na tento dátum.

Je symbolicky odvodený z číslíc 21 a 3 – pretože Downov syndróm spôsobuje trizómia (strojenie) už spomínaného 21. chromozómu. V tento deň sa i touto formou zvyšuje povedomie o tomto genetickom ochorení, konajú sa rôzne prednášky, besedy či festivaly. Na Pedagogickej fakulte PU bola táto akcia zastrešená vytvorenou udalosťou na Facebooku s názvom „Ponožkový deň PF PU 2018“. Študenti, učitelia, zamestnanci, ale i priaznivci univerzity mohli počas celého dňa zdieľať fotky svojich „neladiacich“ ponožiek a vyjadriť tak veľmi jednoduchým gestom svoju podporu. Ponožkový deň má poukázať na to, že ľudia s Downovým syndrómom

sú súčasťou našej spoločnosti a nemali by byť na jej okraji. Bez ohľadu na predsudky by sme si mali (ale nielen) v tento deň uvedomiť, že ide o ľudí, ktorí sú napriek svojim zdravotným problémom pozitívne naladení a dokážu si vychutnať každý deň naplno. Cieľom tejto akcie je teda aj priestor na zamyslenie sa každého z nás, do akej miery sme vďační za to, že sme zdraví a dokážeme prijímať tento dar s pokorou.

PaedDr. Lucia ŠEPELÁKOVÁ, PhD.
PF PU

V PREŠOVE ZAZNELA RUSKÁ AUTORSKÁ PIESEŇ

23. novembra 2017 sa v Ruskom dome v Prešove uskutočnil master class Ruská autorská pieseň včera a dnes, ktorý zorganizovali Nadácia Ruský klub 1923 a Inštitút rusistiky FF PU. Hlavným koordinátorom podujatia bol doc. PhDr. Valerij Kupka, CSc., z Inštitútu rusistiky FF PU.

Každé podujatie súvisiace s ruským jazykom a kultúrou, ktoré sa uskutoční v Prešove, je pre miestnych rusistov, priateľov ruského jazyka i milovníkov ruskej kultúry vzácnou udalosťou. Spomenutý master class venovaný ruskej autorskej piesni, teda osobitej časti ruskej (literárnej) kultúry, možno nepochybne zaradiť k najcennejším prešovským kultúrno-vzdelávacím rusistickým podujatiam. Umelecký význam master classu značne umocnila aj osobnosť lektorky. Prednášajúcou a zároveň umeleckou účinkujúcou bola poetka a pesničkárka Oľga Zaleská z Minska, pre ktorú je ruská autorská pieseň nielen

hudobnou záľubou, ale aj povoláním, ba dokonca životným štýlom. Oľga Zaleská je totiž aj umeleckou riaditeľkou bieloruského festivalu autorskej piesne Veľká pesničkárska rybačka (Boľšaja bard-rybalka), hlavnou tvorivou koordinátorkou umeleckého združenia Medzi svojimi (Svoja sreda), v rámci ktorého v hlavnom meste Bieloruska organizuje umelecké večery (autorskej piesne), a tiež pôsobí ako autorka a moderátorka rovnomennej rozhlasovej relácie o autorskej piesni. Nepochybne práve v tom tkvie pútavosť prednášky, úprimnosť a presvedčivosť umeleckého výrazu, ktorými autentickejšia predstaviteľka súčasnej ruskej

autorskej piesne pohladila duše poslucháčov. Študenti IRU FF PU si tak časti učebných osnov z ruskej literatúry 20. storočia a dejín ruskej hudby súvisiace s ruskou autorskou piesňou vypočuli v autentickom jazykovom a umeleckom stvárnení. Oduševnený vokálny prejav Oľgy Zaleskej je pridanou hodnotou aj jej bluesových či džezových piesní. V takýchto hudobných polohách sa prešovským milovníkom dobrej hudby predstavila na koncerte v Literárnej kaviarni Viola, ktorý sa uskutočnil 21. 11. 2017.

Mgr. Marek CHOVANEC, PhD.
FF PU

VÝZVA PRE MLADÉHO ČLOVEKA

Každý človek niečo hľadá. Mladý človek vďaka svojmu entuziazmu patril vždy k skupine, ktorá dokázala a dokáže meniť smerovanie vlastného života i život na lokálnej i svetovej úrovni. Aj dnes je mnoho mladých, ktorí sa zapájajú, ba sú tvorcami života vo svojom okolí, v škole, v meste či v cirkvi v rozmere farnosti, národa i sveta. Častokrát si to neuvedomujeme, ale naša vďaka by mala patriť tým, ktorí sa snažia tento život usmerňovať k dobru. Teda okrem rodičov, pedagógov, vychovávateľov, kňazov a mnohých iných by mala patriť animátorom i dobrovoľníkom, pretože konajú v rámci svojich možností, ba i viac. Robia to, čo dostali, čo sa naučili, pretože bol tu niekto pred nimi, kto im odovzdal myšlienku, že to má zmysel.

Aj z týchto dôvodov Gréckokatolícka teologická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove poskytla priestor a čas na diskusiu o niektorých otázkach týkajúcich sa pomoci mladému človeku, ako sa nájsť, no zároveň aby aj on sám bol nástrojom hľadania a pomoci iným v službe animátora či dobrovoľníka. Uvedomujúc si dôležitosť sprevádzania mladého človeka sa na akademickej pôde 10. apríla 2018 konala vedecká

konferencia s názvom: Výzva pre mladého človeka s podtitulom Stratený, hľadaný, neustále nachádzaný: evanjelizácia, pastorácia, animácia. Prečo tu a teraz? GTF PU si uvedomuje potrebu reagovania na výzvy doby a potrieb človeka ako takého, no najmä toho mladého. Mnohí mladí pociťujú akýsi hlad po aktivite, no cítia sa stratení, a mnohí ani nevedia, čo im chýba. Ďalším dôvodom uskutočnenia tejto konferencie bolo túžba dať príspevok k blížiacemu sa Národnému stretnutiu mládeže P18 v meste Prešov. Určite nezanedbateľná je i úroveň celosvetového významu, kedy sa Cirkev pripravuje na biskupskú synodu na tému „Mladí, viera a rozlišovanie povolania“, ktorú zvolal Svätý Otec František na október 2018.

Konferenciu otvoril svojím úvodným slovom dekan GTF PU Mons. prof. ThDr. Peter Šturák, PhD. Podujatie bolo rozdelené do troch blokov. V prvom bloku boli príspevky zamerané skôr vedecky a teoreticky. Čo pripravilo pôdu pre stret s odbornou a praktickou formou skúsených pracovníkov v praxi. Prvým príspevkom bola otázka takzvanej „generácie Y“ z úst doc. PaedDr. Mojмира Vážanského, CSc., z Pedagogickej

fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (PF UK). Príspevok niesol názov Miesto mladého človeka v súčasnej spoločnosti. Na túto tému nadviazal príspevkom Druhá novembrová generácia duchovný správca Univerzitného pastoračného centra Dr. Štefana Héseka v Prešove ThDr. Marek Varga, PhD. Príspevky, ktoré odznali, tvorili filozoficko-pedagogicko-psychologický vstup pre teologický pohľad dôležitosti sprevádzania. ThLic. Iveta Strenková, ThD., (GTF PU) vystúpila s témou Umenie kráčať s iným na jeho ceste (Sk 8,26-40). Okrem iného poukázala na fakt, že len ten dokáže sprevádzať, kto bol sprevádzaný. Konferencia sa niesla aj v ekumenickom rozmere prostredníctvom ThDr. Marie Ciprovej z Husitskej teologickej fakulty Karlovej univerzity v Prahe. Jej príspevok niesol titul Kristus jako odpověď hledajícímu (se) mladému člověku. Zaujímavým prechodom medzi teóriou a praxou bolo vystúpenie akademika a lídra gospelovej skupiny Rieka života, pôsobiaceho aj ako laického misionára pri kláštore redemptoristov v Podolínci, PaedDr. ThDr. Bohumíra Živčáka, PhD., s príspevkom Ako znovu získať stratený život. Poukázal na dô-

ležitosť úlohy animátora, ktorý má dávať život. Ďalším vedecko-odborným príspevkom v oblasti sociálnej práce a animácie bola téma Animácia ako jedna z možností pôsobenia na mládež v špeciálnych výchovných zariadeniach, ktorej autorom sú doc. PhDr. Nataša Bujdová, PhD. – doc. Mgr. Stanislav Špánik, PhD., z Vysoké školy zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety. Blok ešte viac praktických príspevkov začal Mgr. Patrik Maľarčík s popisom a predstavením Gréckokatolíckeho mládežníckeho centra Bárka v Jusovej Voli. V príspevku s názvom Starostlivosť a formácia o animátora poukázal na činnosť centra, ako aj na novo rozbehnutý projekt mobilizácie, ktorý má za cieľ aktivizovať tzv. animátorov, ktorí už prešli formáciou centra a stratili kontakt s činnosťou animátora. Mgr. Ivana Strelcová poukázala na dôležitosť správneho spoločenstva v živote mladého človeka i na možné nebezpečenstvá jeho absencie. Tento fakt zdôraznil vo svojom svedectve Andrej, klient Gréckokatolíckej charity. Príspevok niesol názov Spoločenstvo – život v ňom a mimo neho. ThLic. Martin Harčár (UPC) vystúpil s príspevkom Syndróm vyhorenia. Ako ho rozpoznať? Ako mu predchádzať? Ako znovu „Horieť“? Ďalšie príspevky predniesli doc. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD., (GTF PU) Mediálny obraz mladého človeka; Mgr. Dominika Hradiská (Prešovské dobrovoľnícke centrum) Úloha koordinátora dobrovoľníkov v práci s dobrovoľníkmi; JUDr. PhDr. Mgr. Stanislav Bujda, PhD., (PF UK) Ak chceš byť IN, tak buď kresťan! Mgr. Mariana Gordanová (GTF PU) – Mgr. Miroslava Psárová (FF PU) Mladý človek v službe animátora; ThLic. Martin Tkáč, PhD., (GTF PU) Pokus o priblíženie života mladého človeka v Prešove. Tieto príspevky sa opierali o skúsenosti z animácie na Slovensku a Ukrajine, ako aj o vlastné prieskumy.

ThLic. Martin TKÁČ, PhD.
GTF PU
Foto: Erik HRABČÁK

PÚŤ SPOJENÁ S DUCHOVNOU OBNOVOU

Medzi turistom a pútnikom je nemalý rozdiel. Turista prichádza na historické miesta, aby kultúrne pookrial a spoznal pamiatky času. Pútnik sa líši od turistu tým, že na svojej ceste po vyznačených miestach neutonie iba v obdivovaní krás a pamiatok, ale sa snaží prežiť a sprítomniť si dobu svätých, ktorí zanechali na miestach, po ktorých sa on uberá, nemiznúce stopy. Nehasnúce príklady týchto svedkov viery sú pre neho povzbudením a posilou pre život.

Skúsenosť z povzbudenia, posilnenia a duchovného zážitku z púte mali aj študenti Gréckokatolíckej teologickej fakulty i iných fakúlt PU v Prešove, ktorí sa spoločne 9. marca 2018 vydali na jedno z najstarších pútnických miest gréckokatolíkov – do Ľutiny (okr. Sabinov). Po pešom päťkilometrovom presune z Pečovskej Novej Vsi do Ľutiny nasledovalo predstavenie tohto pútnického miesta bohoslovcom pastoračného ročníka Jakubom Jasičkom. Spoločne spievanú modlitbu Tretieho času, ktorá bola – ako je zvykom v pôstnom období – spojená s poklonami sv. Efréma Sýrskeho, sme v neďalekom pútnickom dome sv. Mikuláša vystriedali za drobné čajové občerstvenie a ochutnávku domácich koláčov. Telo bolo po ceste a únave posilnené, bolo potrebné nasýtiť aj našu dušu, čo je v podstate zmyslom každého putovania. Tu bol priestor na katechézu o. Petra Tirpáka, ktorý sa pri jej ohlasovaní opieral o obraz dobrého pastiera z 23. žalmu. Zároveň zdôraznil, že Boh sa nám prihovára v tichu, ktoré nie je nedostatkom zvuku, ale je priestorom, do ktorého vstupujeme, aby sme počuli niečo v nás. Slová Písma vytvorili priestor pre hlbšie

osobné rozjímanie a prijatie sviatosti zmierenia a pokánia. Program pokračoval výstupom na Ľutinskú horu, pri ktorom sme sa pomodlili zastavenia Krížovej cesty. Tie boli spoločne s krátkou úvahou prezentované študentmi. Dosiahnuť vrchol na tejto svätej hore pre nás znamenalo uvedomiť si osobný kríž života a jeho zmysel, ako to predstavil o. Martin Tkáč z Gréckokatolíckeho mládežníckeho pastoračného centra v Prešove, ktoré sa venuje službe stredoškolskej a vysokoškolskej mládeže v meste Prešov (Ul. Hurbanistov 2, oproti hotelu Dukla; www.gmpc.grkatpo.sk). Po pôstnom obede sme sa „ponorili“ do obsahu veľmi pútavého ruského filmu s názvom Ostrov. Hlavný hrdina – bývalý námorník – ktorý prežil útok nemeckých vojakov, sa po svojej záchrane ocitol na ostrovnom kláštore a ako mních Anatolij zasvätil svoj život Bohu a pokániam, aby odčinil svoj hriech. Film a diskusia plná inšpirujúcich myšlienok bola posledným bodom programu duchovnej obnovy a púte študentov na začiatku letného semestra.

doc. ThDr. Peter TIRPÁK, PhD.
GTF PU
FOTO: Júlia Kocureková

VITAJTE NA DNI ABSOLVENTOV PEDAGOGICKEJ FAKULTY

Dňa 16. marca 2018 sa po úspešnom nultom ročníku uskutočnil na Pedagogickej fakulte PU prvý ročník jedinečného podujatia pod názvom Odborný seminár absolventov Pedagogickej fakulty, familiárnejšie nazývaný tiež Deň absolventov Pedagogickej fakulty.

Pedagogickej fakulte PU sa týmto podujatím podarilo úspešne založiť tradíciu Dňa absolventov Pedagogickej fakulty, a to v rámci Klubu absolventov PF PU v Prešove.

Dňa 16. marca 2018 sa všetci vo-pred prihlásení absolventi PF mohli stretnúť v priestoroch Pedagogickej fakulty PU, na svojej alma mater, a to v rámci Odborného seminára absolventov, ktorý pre nich pripravila ich domovská fakulta a ktorý sa uskutočnil v aule Mikuláša Moyzeša (miestnosť b204) so začiatkom o 14:00 hod.

V rámci odborného seminára vystúpila s otváracím príhovorom, ako aj krátkou prezentáciou o kreovaní a zmenách fakulty v plynutí času dekanka PF PU doc. Jana Burgerová. Nasledovali aj pre absolventov

fakulty určite zaujímavé prednášky na aktuálne témy – s prednáškou na tému Matematika v predškolskej edukácii vystúpila dr. Edita Šimčíková; o mieste Hudobnej výchovy v predškolskej edukácii oboznámila prítomných absolventov dr. Anna Derevjaníková a blok prednášok uzavrela dr. Lucia Mikurčíková s problematikou Inklúzie v primárnom vzdelávaní.

Po oficiálnej časti odborného seminára nasledovali neformálne stretnutia absolventov s učiteľmi, ako aj absolventov navzájom, a to v priestoroch dekanátu PF počas slávnostne ladeného občerstvenia pre všetkých účastníkov krásneho podujatia, ktoré nádherným spevom otvorila Bc. Erika Kentošová, študentka magisterského štúdia na PF.

Absolventky i absolventi PF v inter-ných rozhovoroch s učiteľmi veľmi oceňovali, že si na nich fakulta aj po mnohých rokoch spomenula a aj takýmto netradičným spôsobom ich k sebe znovu pritiahla. Zároveň vyjadrili túžbu, aby sa toto odborné podujatie zachovalo, pretože nasledujúci rok by chceli prísť znovu a „dať vedieť“ o akcii aj bývalým kolegyniam, ku ktorým sa informácia o Dni absolventov PF z rôznych dôvodov nedostala.

Hodnotnou súčasťou stretnutia boli aj cenné skúsenosti našich absolventiek a absolventov z praxe, pričom naznačili a pomenovali aj niektoré súčasné problémy a výzvy, pred ktoré ich uplatnenie na trhu práce neustále stavia.

Na záver si snáď možno už len zaželať, aby budúci 2. ročník Odborného seminára absolventov PF priniesol minimálne rovnako bohatú účasť zanejímavých a nadšených absolventov fakulty, ktorí na svoju alma mater nechcú zabudnúť – rovnako ako s nimi nechce strátiť kontakt ani Pedagogická fakulta PU, ktorá sa už navždy stala súčasťou ich pracovného portfólia.

Dovidenia opäť o rok, milé absolventky a absolventi!

Mgr. Radoslav RUSNÁK, Ph.D.
PF PU

Foto: AV CCKV PU

ŠKOLA HROU, HRA ŠKOLOU

V školskom roku 2017//2018 sme zopakovali jeden z najúspešnejších kurzov na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte PU – Moderné spoločenské hry a ich využitie v sociálnej práci.

Dvojsemestrálny kurz realizujeme intenzívne – v celodenných blokoch s malou skupinou študentov. Nezáleží na predchádzajúcich skúsenostiach či vedomostiach. Frekventanti posledného kurzu boli z radov štúdia bakalárskeho, magisterského i doktorandského. Záleží iba na ochote vyskúšať všetko pociťovo, naplno, na vlastnej koži – pretože veľkú časť diskutovaných hier musia absolventi i odohrať. Musíme spomenúť, že súčasná zostava hrala vždy naplno – a na víťazstvo (jedincov i tímov); to dokladajú i ilustračné fotografie.

V porovnaní s minuloročným behom došlo k niekoľkým výrazným zmenám a to nielen čo sa týka zaradenia nových typov hier, ako napríklad tímové spoločenské hry (napr. Krycí jména) či posilnenia hier určených na rozvoj komunikácie všeobecne (od Blafuj cez V hlavní roli po Dixit). Venovali sme sa viac i hrám pre usmernenie agresie (napr. Rampage) či hrám vhodným pre deti s ADD/ADHD.

Výraznejšie sme sa venovali i kvalite spracovania hier (vrátane tzv. luxusných verzií). Toto nebolo samoúčelné: výstupom kurzu totiž boli vlastné výtvary študentov.

Zatiaľ čo v minulom behu všetci frekventanti vyrábali mankalu (hru mimoriadne populárnu v arabskom svete a vo významnej časti Afriky, ale prakticky nedostupnú v našich obchodoch), tohtoroční absolventi mali hru nielen vyrobiť, ale i vymyslieť. A, samozrejme, vyskúšať – a to nielen v rámci kurzu. S potešením sme zistili, že to, čo sa študenti naučili na kurze, už prenášajú do praxe: od zavádzania týchto hier do aktivít s deťmi v detskom domove po zlepšenie komunikácie v rámci vlastnej rodiny.

Kurz sme zakončili vyskúšaním si iného typu hier: laser game a jej rôzne herné režimy v Pulzar Aréne v Prešove. I túto aktivitu prežívali frekventanti naplno: od vytvorenia graficky zaujímavej pozvánky cez samotné hranie až po rozoberanie ukončenej hry pri ako inak nealko-

holicom občerstvení. Vzhľadom na výbornú spätnú odozvu budeme aktivitu výhľadovo opakovať.

Mgr. Lucia DROTÁROVÁ, PhD.
PBF PU

VALENTÍNSKE VYZNANIE SP: ŠTUDUJEM, ČO MILUJEM, MILUJEM, ČO ŠTUDUJEM

Na sv. Valentína sa u nás láskou nešetrilo. Vyznania svojmu odboru prejavili študenti a študentky Inštitútu edukológie a sociálnej práce v rozmanitých podobách a plných emócií. Tie „naj“ boli aj ocenené.

„Študujem, čo milujem, milujem, čo študujem“ bol názov valentínskej iniciatívy, ktorú tento rok začal IEaSP FF PU ako tradíciu aj do ďalších rokov. „Naším cieľom bolo prostredníctvom tejto aktivity zistiť u našich študentov vzťah k odboru, ktorý študujú, no na druhej strane aj spätnú väzbu pre nás, vyučujúcich, či dokážeme prostredníctvom neštandardnej formy zistiť aj iný typ informácií, aké sú súčasťou syláb,“ uviedla riaditeľka inštitútu prof. PhDr. Beáta Balogová, PhD. Podľa jej slov táto aktivita môže pomôcť uvedomiť si či zvýšiť identitu s odborom a zdôrazniť význam vzťahu študenta k svoj-

mu študijnému zameraniu. A výsledky predčili očakávania. Kreativite študenti a študentky pustili uzdu a desiatky rozmanitých vyznaní svojmu odboru boli ozajstným dôkazom, že naši budúci sociálni pracovníci a pracovníčky na prešovskej škole sociálnej práce študujú, čo skutočne milujú. Vyznania k odboru sociálna práca, ktorého tradícia sa na Slovensku začala písať práve na našom inštitúte pred 60 rokmi, mali rôzne podoby, veršovačky, pozmenené citáty slávnych, úprimné slová od srdca, či list adresovaný najlepšej priateľke – sociálnej práci. Všetky vyznania však

mali spoločného menovateľa – lásku k tomuto odboru, k IEaSP i vyučujúcim. Aj to je dôkazom, že štúdium u nás má pridanú hodnotu aj v také dni, akým je deň sv. Valentína. Vedzte, milé študentky a študenti, že čítanie Vašich vyznaní sa neobišlo bez dojatia.

Za kolektív a našu sociálnu prácu
ĎAKUJEME!

1. miesto: Katarína Husivargová
2. miesto: Miriama Šarišská
3. miesto: Petra Guntášová

IEaSP FF PU

VÝBER Z VYZNANÍ:

„Sociálna práca, moja milá, veľmi si ma potešila. V tento deň by som ti vyznať chcela, toľko vďaka – je jej príliš veľa. Budem sa snažiť po tvojom boku, aby sa klient cítil lepšie na každom kroku. Ako každá jedna veda, musím sa ťa učiť ešte veľa. Do budúca si však trúfam, ovládať ťa a tak nezúfam. Nech rozkvitáš do sveta a nech je to riadna osвета!“

„Sociálna práca nie je práca, je to poslanie, poslanie budovať lepšiu budúcnosť, je to moja srdcovka.“

„Kvalita je tou, čo sa u nás nosí, prax sama ukázala, že v odbore sme ktosi! ... a že je lásky málo? Stačí sa len obzrieť... V našej sociálnej práci je jej množstvo pre každého.“

„Je mi cťou študovať odbor, ktorý má vo svojej podstate zakorenenú šľachetnosť a vždy víťaziacu lásku k človeku.“

„Ak chceš účinne pomáhať ľuďom zlepšiť ich kvalitu života - zmeň najskôr seba, prostredníctvom osobnostného rastu. Štúdium odboru sociálna práca Ti v tom výrazne pomôže.“

„Preto v dnešný deň Lásky a v deň Sv. Valentína by som sa chcela poďakovať celému pedagogickému zboru Inštitútu edukológie a sociálnej práce za ich LÁSKU k ľuďom a k práci, ktorú sa snažia po celý čas dávať nám, a učia nás šíriť ju ďalej k tým, ktorí ju potrebujú.“

DOCENT FRANKOVSKÝ OSLAVUJE ŠEŠŤDESIAT ROKOV

Doc. PhDr. Miroslav Frankovský, CSc., v tomto roku oslávil okrúhlych šesťdesiat a zároveň mu za dlhoročný a mimoriadny vedecký prínos bola udelená zlatá medaila od rektora Prešovskej univerzity Dr. h. c. prof. PhDr. Petra Kónyu, PhD.

Doc. Frankovský patrí medzi uznávaných vedeckých pracovníkov v oblasti psychológie a manažmentu v podmienkach Slovenskej republiky, ktorého predmetom dlhoročného výskumu je problematika sociálnej inteligencie, zvládanie náročných situácií a kognitívne omyly v kontexte osobnosti manažéra. Od roku 2004 pôsobí vo funkcii prvého prodekanu pre vedu a výskum a podpredsedu vedeckej rady Fakulty manažmentu PU. Je členom Katedry manažérskej psychológie FM PU.

Doc. Frankovský sa narodil 29. 1. 1958 v Prešove, kde vyrastal do desiatich rokov a potom sa s rodinou presťahoval do Košíc, kde žije dodnes. S manželkou Ivetou má dve dcéry. Vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa v odbore psychológia ukončil v roku 1981 na Katedre psychológie Filozofickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach. Na spomínanej univerzite získal v roku 1984

aj titul PhDr. Vedeckú hodnosť CSc. získal v roku 1991 v Ústave experimentálnej psychológie SAV v Bratislave. Vedecko-pedagogický titul docent mu bol udelený v roku 2003 Masarykovou univerzitou v Brne. Je členom Vedeckej rady PU v Prešove, Vedeckej rady FM PU, Vedeckej rady Dubnického technologického inštitútu v Dubnici nad Váhom. Je členom Odborovej komisie pre doktorandské štúdium v odbore manažment a Odborovej komisie pre doktorandské štúdium v odbore psychológia. Ako člen vedecko-výskumného tímu European Social Survey je nositeľom Descartovej ceny.

V rámci dlhoročného profesijného pôsobenia bol riešiteľom 16 výskumných medzinárodných a domácich grantov, z toho bol vedúcim 4 riešiteľských tímov a zástupcom 4 výskumných grantov. Výsledky z riešenia uvedených vedecko-výskumných projektov publikoval vo

vedeckých monografiách, karentovaných vedeckých časopisoch a ďalších publikačných výstupoch, indexovaných v databáze WOS (33 publikačných výstupov) a SCOPUS (20 publikačných výstupov). Odborník, akým je doc. PhDr. Miroslav Frankovský, CSc., je obrovským prínosom pre Prešovskú univerzitu a Fakulta manažmentu, kde zástava dôležitú funkciu a v neposlednom rade je dobrosrdečným a láskavým kolegom na Katedre manažérskej psychológie FM PU, kde rozdáva rady a skúsenosti svojim mladším kolegom. Touto cestou by sme mu v mene Katedry manažérskej psychológie a Fakulty manažmentu PU chceli zaželať ešte veľa pracovných úspechov, elánu do ďalšieho života a nech neustále obohacuje svoje okolie optimizmom a entuziazmom.

PhDr. Tatiana LORINCOVÁ, PhD.
FM PU

PREZENTÁCIAMI VÝSLEDKOV SME OSLOVOVALI ZÁUJEMCOV O ŠTÚDIUM GEOGRAFIE

Katedra geografie a aplikovanej geoinformatiky sa pravidelne zúčastňuje marketingových aktivít univerzity a výnimkou nebol ani prvý kvartál roku 2018, keď sme pokračovali v zabehnutých kol'ajach dňa otvorených dverí, zodpovedali zvedavé otázky na Veľtrhu Kam na VŠ? a odštartovali prvý ročník prezentácie v OC Eperia.

Dňa 7. februára sme prezentovali spolu s ostatnými katedrami zo všetkých fakúlt Prešovskej univerzity možnosti štúdia u nás na veľtrhu s názvom – Kam na VŠ? Podujatie sa uskutočnilo v priestoroch spojenej školy L. Podjavorinskej v Prešove a bolo jedným zo šiestich podobných podujatí uskutočňovaných po celom Slovensku. Zaradili

sme sa tak medzi viaceré slovenské aj zahraničné školy, prezentujúce svoje študijné odbory pre viac ako 33-tisíc študentov zo 114 gymnázií a stredných škôl v Prešovskom kraji. Potešil nás záujem mladých ľudí o štúdium geografie, keďže počas veľtrhu nebola taká chvíľa, aby sme neodpovedali na zvedavé otázky o možnostiach štúdia, uplatnení,

skúškach či študentskom živote a rôznych iných témach spájajúcich sa so štúdiom. Už tradične sme otvorili brány kompetenčného centra v rámci celouniverzitného dňa otvorených dverí s cieľom upútať nádejných budúcich geografov. Pre všetkých návštevníkov boli v našich priestoroch pripravené zaujímavé prednášky,

ako aj rôzne aktivity, kvízy, hry, slepé mapy a pod. V prednáškovej časti program otvorila prezentácia katedry a jej činnosti, na ktorú nadviazali ďalšie atraktívne prednášky. Moderným a veľmi aktuálnym bolo vystúpenie s 3D technológiami v geografickom výskume a možnostiach využívania diaľkového prieskumu Zeme pri práci geografa. Nasledovalo oboznámenie záujemcov s možnosťou pravidelných výstupov prešovských geografov na najkrajšie vrcholy v okolí Prešova, prinášajúce jedinečné zážitky spájajúce študentov-geografov naprieč ročníkmi. Nielen výstupy, ale aj terénne praktiká zamerané na fyzickú geografiu vo Vyšných Ružbachoch a potulky Slovenskom na týždenných exkurziách prinášajú nezmazateľné spomienky našim študentom. Prostredníctvom pútavých fotografií a aj komentárov samotných študentov sme aspoň čiastočne mohli ukázať, aké je to byť geografom na Prešov-

skej univerzite. Hranice našej krajiny sme prekročili pri prezentácii každoročnej zahraničnej exkurzie. Tá posledná si za cieľ vybrala spoznať prírodné a kultúrne krásy Českej republiky. Vo svete sme ostali pri prednáške o možnostiach pobytu spojeného so štúdiom v zahraničí v rámci programu Erasmus+. Veľký úspech zožal geografický kvíz, zameraný na významné udalosti roka 2017 v rôznych kútoch našej pla-

néty. Počas celého dňa sme sa tešili hojnej účasti záujemcov o štúdium geografie. Radi by sme touto cestou ešte raz poďakovali všetkým účastníkom a organizátorom z radov zamestnancov i študentov. Novinkou v prezentovaní našej práce a možností štúdia bola sobota 10. marca v Obchodnom centre Eperia, kde sme zaujali návštevníkov možnosťami modelovania zeme prostredníctvom 3D modelu Veľkej a Malej Studenej doliny v Tatrách s pôsobivou ukážkou nasvecovania bieleho modelu farebnými tematickými mapami za pomoci projektora. Takto mohli vidieť rôzne prezentované mapové vrstvy bez toho, aby si museli predstaviť reliéf len za pomoci farebnej hypsometrie či vrstevníc, ako býva zvykom pri klasických dvojrozmerných mapách. Záujemcovia o štúdium u nás mali možnosť si priamo na mieste podať prihlášku a získať odborné informácie poskytované študijným oddelením FHPV.

Mgr. Tomáš PASTERNÁK
Mgr. Matúš MAXIN
FHPV PU

VÝSKUM OCENENÝ NA HARVARDSKEJ UNIVERZITE

Prešovská univerzita v Prešove svojím vynálezom číslo 288313/2015, ktorý vznikol v úzkej spolupráci s firmou Medicproduct, a. s., Lipany, dokáže unikátnym spôsobom získavať antokyány z plodov bobulovitých rastlín, spočívajúcim v eliminácii všetkých negatívnych podmienok prostredia ich rozkladu. Technológia izolácie nestabilných prírodných látok sa realizuje pri nízkej teplote, optimálneho pH prostredia, bez prítomnosti svetla, kyslíka a kysličníka uhličitého. Izolované čisté a stabilizované antokyány vo forme lyofilizovaného prášku v zatavenej vialke s atmosférou dusíka sa v súčasnosti testujú ako možné liekové preparáty na choroby pohybového ústrojenstva človeka.

Spolupracujúcimi inštitúciami v riešení tejto problematiky sú Univerzita štátu Illinois a Rushova Univerzita v Chicagu, IL, USA, Ibadanská Univerzita v Ibadane, Nigéria, a Rashtrasant Tukadoji Maharaj Nagpurská Univerzita v Nagpure, India. Rozsiahla vedecká činnosť pod záštitou Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) s extraktmi antokyánov sa realizovala výskumom ich aplikácie na model L6 – potkaních svalových buniek. Následkom použitia prírodných komponentov sa zlepšuje ich rast o 200 až 300 %, tiež regenerácia a zároveň dochádza k priamemu zabráneniu bunkovej smrti, teda apoptózy.

Pre vysvetlenie týchto skutočností sa opísal mechanizmus prejavu aktivity antokyánov na molekulárnej úrovni. Samy sa výrazne podieľajú na znížení aktivity génov BCL a BAX, zodpovedajúcich za usmerňovanú bunkovú smrť, zvýšením aktivity génu PPAR γ , regulujúcom metabolizmus glukózy s ich výsledným efektom na výraznú aktiváciu SIRT1 génu. Iniciácia činnosti SIRT1 génu ukazuje celkové zlepšenie metabolizmu svalovej bunky s podnietením jeho ochrany proti fyziologickým a riadiacim poruchám hlavne v staršom bunkovom veku.

Výsledky získané vedeckou spoluprácou všetkých pracovísk naznačujú, že antokyány izolované z plodov rastlín bránia bunkovej smrti (apoptózy) v svalovom tkanive a môžu sa stať užitočné pre preven-

tívnu liečbu sarkopénie a pre diietické liečenie Duchennovej svalovej degenerácie (DMD – Duchenne Muscular Dystrophy).

V tejto súvislosti si je potrebné uvedomiť význam uvedených záverov výskumu a vývoja. Sarkopénia je s vekom súvisiaca strata svalovej hmoty, sily a funkčnosti. Začína sa prejavovať už po dosiahnutí 40. roku života a rapidne sa zrýchľuje jej priebeh k 75. roku. Najčastejšie sa prejavuje u fyzicky neaktívnych ľudí, žiaľ, dnes sa stáva bežnou aj u tých, ktorí zostali fyzicky aktívni po celú dobu života. Ďalšou zlou správou je, že sarkopénia a osteoporóza (ubúdanie množstva kostnej hmoty) sú príbuzné stavy a jeden často sprevádza alebo nadväzuje na druhý.

Na druhej strane DMD je vrodená dedičná choroba charakteristická stratou aktívnej svalovej hmoty u chlapcov. Prejavuje sa už po niekoľkých rokoch života problémami s chôdzou, behom a vstávaním. Postihnutý touto chorobou v puberte je už plne viazaný na invalidný vozík. Smrť nastáva v 30. roku života pre silné zápalové ochorenia pľúc s následným srdčným infarktom. Pravdepodobnosť jej výskytu je 1 : 3000 narodených detí, pričom liečba na priame potlačenie choroby (tzv. kauzálna liečba) neexistuje.

Uvedené výsledky boli prezentované na viacerých vedeckých podujatiach vo svete (Wicks et al., 2018 a 2017; Patel et al., 2017). Poznatky o vy-

užití izolovaných čistých a stabilizovaných antokyánov (extraktov), izolovaných z ríbezle čiernej a bazy čiernej, na zlepšenie rastu a potlačenie bunkovej smrti (apoptózy) v potkaních L6 svalových bunkách dostali ocenenie excelentného príspevku v plagátovej prezentácii (obrázok 1) na 22. výročnej vedeckej konferencii na svetovo prestížnej Harvardskej univerzite v Bostone, MA, USA, v septembri 2017.

doc. RNDr. Ivan ŠALAMON, CSc.
FHPV PU

SKÚMALI SME AJ ČAJ...

Kvalita potravín v hypermarketoch je čoraz častejšie riešenou témou v médiách s bohužiaľ nie práve najlepšimi výsledkami. Čoraz viac ľudí sa preto prikláňa k pestovaniu plodín alebo ich zberu priamo z prírody. Tým viac pohodlným stačia na zber aj stromy rastúce popri frekventovaných uliciach v mestách. Je ich konzumácia bezpečná?

Zimné mesiace sú obdobím, kedy väčšina z nás siaha po čajoch častejšie ako inokedy. Čaj pijeme ako podpornú liečbu pri rôznych ochoreniach, na zohriatie alebo len preto, že nám jednoducho chutia. Určite ste počuli rôzne reklamné slogany, ktoré hovoria o tom, že ten a ten produkt pochádza z panenskej prírody a preto je úplne najvhodnejší na konzumáciu. A ak si bylinky na čaj zbierate a sušíte sami, iste

viete, že najvhodnejšie je ich zbierať čo najďalej od frekventovaných ciest alebo iných vysoko znečistených oblastí (napr. v okolí priemyselných závodov).

Vedci z katedry ekológie, ako sme už viackrát avizovali, riešia mnoho zaujímavých a aktuálnych tém. To, či je čaj pripravený z bylín rastúcich popri cestných komunikáciách menej nevhodný na konzumáciu, bolo hlavnou témou aj jednej z bakalár-

ských prác. Pre výskumné účely si ako modelovú rastlinu – často používanú čajovinu, ktorá rastie tesne v blízkosti ciest, vybrali kvety lípy. V čase plného kvetu študent katedry ekológie spolu so svojim školiteľom zozbieral kvety z viacerých líp rastúcich popri rôzne frekventovaných cestách v meste Prešov. Kvety následne usušili a pripravili na analýzu prítomnosti rizikových prvkov – ťažkých kovov (celkovo 15 prvkov). Výsledky boli prekvapujúce. Analýzou získaných výsledkov a ich porovnaním s výsledkami analýz komerčne využívaných čajov bolo zistené, že čaje pripravené z kvetov lípy rastúcej popri cestách v meste Prešov nie sú extrémne znečistené, a tak nepredstavujú zdravotné riziko pre konzumenta. Dokonca, podľa prítomnosti nameranej koncentrácie niektorých prvkov boli komerčne predávané čaje na tom horšie ako nami stanovované vzorky. Vedecká činnosť pracovníkov katedry ekológie má široké zameranie. Aj keď za poznáním často cestujeme do vzdialených krajín a mnoho výskumov realizujeme za hranicami Slovenska, nezabúdame ani na mesto Prešov. A keďže v roku 2017 mesto oslavovalo významné jubileum – 770. výročie prvej písomnej zmienky, venovali sme mu vo svojich vedeckých aktivitách viac pozornosti.

RNDr. Lenka Demková, PhD.
Ing. Jozef Oboňa, PhD.
FHPV PU

VÝSTAVA 3D MODELÝ ARTEFAKTOV Z DOBY BRONZOVEJ

3D skenovanie a 3D tlač predstavuje významnú súčasť technologického napredovania, pričom je otázkou budúcnosti, kedy dôjde k jeho ešte podstatnejšiemu rozšíreniu. Prešovská univerzita disponuje takouto technológiou a s jej využitím sa môže podieľať na ochrane a sprístupnení archeologického kultúrneho dedičstva.

Chodba Centra excelentnosti sociohistorického a kultúrnohistorického výskumu PU v hlavnej budove univerzity je od 23. 4. 2018 dejiskom výstavy „3D modely artefaktov z doby bronzovej“. Expozícia sa realizuje v rámci projektu Program Interreg V-A 2014 – 2020 Slovensko – Poľsko: Spoločné dedičstvo: slovensko-poľské pohraničie v dobe bronzovej/Wspólne dziedzictwo: pogranicze słowacko-polskie w epoce brązu – INT/EK/PO/1/1/B/0070. Projekt sa uskutočňuje v súčinnosti s Rzeszowskou univerzitou a jeho cieľom je ochrana, rozvoj a propagácia archeologického kultúrneho dedičstva, mapovanie, identifikácia vybraných archeologických nálezísk a ich následné predstavenie v atraktívnej podobe pre odbornú a širokú laickú verejnosť nielen cezhraničného územia.

Výstavu otvoril doc. M. Javor, ktorý privítal prítomných účastníkov vernisáže a priblížil ciele a etapy realizácie projektu. Následne Ing. R. Mochnacký, ktorý taktiež spolupracuje s univerzitou prezentoval publiku integráciu projektu v širších súvislostiach. Doc. M. Vizdal, ktorý v projekte vystupuje ako vedecký garant a významnou mierou sa podieľal na príprave výstavy, svojím výkladom priblížil jednotlivé obrazové materiály a vybrané 3D artefakty vo vitrínach. Na podujatí boli prítomní odborníci z vedeckých a univerzitných kruhov zo Slovenska a Poľska, študenti PU, ako aj laická verejnosť. Po prezentácii sa účastníci mohli formou kolokvia

podrobnejšie informovať o priebehu skenovania a tlače, ako aj o dobe bronzovej, ktorá predstavuje jedno z vrcholných pravekých období, neobmedzované štátnymi hranicami. Propagáciu zdrojov kultúrneho archeologického dedičstva slovensko-poľského pohraničia zabezpečuje mapová aplikácia, internetová stránka projektu (<http://unipo-interreg.novyweb.sk/>), publikácia a konferencia, ktorej súčasťou bude exkurzia. Ochranu a propagáciu kultúrnych zdrojov pomocou inovatívnych metód dokumentácie a výskumu realizuje 3D skenovanie a 3D tlač. Nakoľko Centrum excelentnosti sociohistorického a kultúrnohistorického výskumu PU disponuje 3D skenerom Geomagic Capture a 3D tlačiarňou ZPrinter 650, výsledkom sú 3D skenované modely artefaktov z doby bronzovej, ktoré sú uložené v univerzitných a múzejných depozitároch, resp. expozíciách. Pre ich spoznávanie má táto propagácia zásadný vplyv. Vzácné artefakty sú uložené v inštitúciách, ktoré sú na to určené, avšak pre bežného človeka málo prístupné na dotyk a bližšie oboznámenie sa s nimi. 3D modely umožnia záujemcom vidieť detaily artefaktu bez strachu nejakého jeho poškodenia a zároveň môžu prísť bližšie k ľuďom. Dejepisári a historici na našej univerzite alebo študenti a žiaci stredných a základných škôl sa môžu stretnúť s takmer identickým „artefaktom“ a tak lepšie spoznávať naše kultúrne dedičstvo. Študenti prvého ročníka dejepisu a histórie určite ocenia

v rámci skúšky z praveku takýto osobný kontakt a ak sa podaria aj ďalšie skenovanie a výtlačky, napr. vzory a tvary jednotlivých nádob z kultúr, môžu

ich takto ľahšie rozlišovať a pochopiť. Z osobných skúseností viem, že ako študenti by sme za takúto príležitosť boli istotne vďační.

Čo sa týka realizácie skenovania, je potrebné sa poďakovať všetkým inštitúciám, ktoré na tejto úlohe spolupracovali a boli ochotní a ústretoví poskytnúť nám na tieto účely svoje predmety zo zbierkových fondov. Artefakty, ktoré boli vybrané, pochádzali z Historického múzea v Sanoku, Okresného múzea v Rzeszowe, Univerzitného depozitára archeologických materiálov v Rzeszowe, Inštitútu histórie FF Prešovskej univerzity, Múzea v Kežmarku, Tripolitany – Krajského múzea v Prešove, Podtatranského múzea v Poprade, Vihorlatského múzea v Humennom a Archeologickej spoločnosti Triglav, s. r. o. Myslím, že nebudem ďaleko od pravdy, keď poviem, že takýto projekt a výstava sú jedinečné svojho druhu nielen v rámci východnej časti Slovenska a Poľska, ale v rámci celého územia týchto štátov.

Výstava bude v priestoroch centra excelentnosti trvať do 11. 5. 2018, následne sa presunie do priestorov Rzeszowskej univerzity, kde sa vernisáž uskutoční dňa 21. 5. 2018, pričom sa neskôr počíta s jej premiestnením späť na pôdu PU. Zvyšovanie povedomia o potrebe ochrany archeologického dedičstva je čím ďalej tým aktuálnejšie, nakoľko sme v období stavebnej expanzie svedkami nebývalej rýchlej devastácie pokladov ukrytých pod zemou. Propagácia kultúrneho archeologického dedičstva tak predchádza hrozbe jeho zničenia rôznymi skupinami obyvateľstva bez hlbšieho historického povedomia

Mgr. Adriána VOĽANSKÁ, PhD.
ÚDK CCKV PU

foto: Mgr. Adriána VOĽANSKÁ, PhD.,
Marcel MRAVEC AV CCKV PU

350 ROKOV VYSOKÉHO ŠKOLSTVA V PREŠOVE

Výchova a vzdelávanie sú bytostne spojené s existenciou ľudstva, jeho napredovaním, hľadaním odpovedí na problémy i rozvojom duchovného a materiálneho bohatstva. Vysoké školy v pyramíde inštitucionálneho vzdelávania sú na jej vrchole. Ich úlohou je pripravovať elitu spoločnosti, rozvíjať pokrok, bádať, skúmať, hľadať odpovede na mnohé otázky z najrôznejších oblastí ľudského poznania.

Vznik, existencia i úspešné napredovanie vysokého školstva má svoje časovo-priestorové, politické i hospodárske kontúry. Okrúhle výročia ponúkajú priestor pre hľadanie odpovedí na otázky: kto sme, odkiaľ a kam kráčame, ako sa nám darí naplňovať ambície a predsavzatia, s čím máme problémy a ako ďalej.

Som presvedčený, že sme hrdí na svojich predkov, ktorí v Prešove pred niekoľkými storočiami videli potrebu založiť školu, ktorá by pripravovala vzdelancov-nositelov múdrosti a pokroku.

Prešovské (evanjelické) kolégium začalo písať neobyčajnú trajektóriu vysokoškolského vzdelávania v tomto meste. Cez všetky peripetie, existenčné zápasy dokázalo pripravovať vysokokvalifikovaných odborníkov, ktorí niesli pochodeň vzdelanosti a šírili dobré meno nášho mesta.

Aká bola teda ďalšia cesta vysokoškolského vzdelávania v našom meste?

Vo Vydavateľstve Prešovskej univerzity v Prešove bola v tomto roku publikovaná práca autorského kolektívu (prof. Konya, doc. Lukáč, doc. Coranič, prof. Šafin) – 350 rokov vysokého školstva v Prešove, ktorá historické kontúry etablovania vysokoškolského vzdelávania v meste Prešov precízne mapuje.

Ako uvádzajú autori v úvode: „Táto kniha je o tristopäťdesiatročnej ceste vysokého školstva v Prešove. Ces-

te, na začiatku ktorej stálo Kolégium hornouhorských stavov ako vysoká škola nového typu a na konci jedna z najväčších slovenských univerzít s excelentným výskumom v humanitných, spoločenskovedných i prírodovedných odboroch: Prešovská univerzita.“

Jej preštudovanie iste poslúži ako inšpirácia i motivácia pre súčasníkov i budúce generácie, aby to, čo k akademickej pôde bytostne patrí, a to kultivácia ľudského umu, múdrosti a dobra, bolo na Prešovskej univerzite prítomné ďalšie desaťročia.

prof. PhDr. Milan PORTIK, PhD.

prorektor pre vedu, umenie, šport a akreditáciu PU

Peter KÓNYA
Eduard LUKÁČ
Jaroslav CORANIČ
Ján ŠAFIN

350

ROKOV VYSOKÉHO ŠKOLSTVA V PREŠOVE

PREŠOV
2018

JARNÝ KONCERT KATEDRY HUDBY

Pravidelné semestrálne koncerty Katedry hudby IHVU FF sa doteraz realizovali ako koncerty súboru Camerata academica a jeho hostí. V apríli t. r. (17. 04.) sa jednoducho premenovali na koncerty Katedry hudby IHVU FF PU, hoci ich dramaturgická koncepcia zostala nezmenená. Na koncerte sa prezentovali študenti bakalárskeho stupňa štúdia učiteľstva hudobného umenia, najmä v hre na nástroji a speváckych výkonoch, ako umeleckých výstupoch v predmete hlasová výchova.

V dramaturgii odzneli diela skladateľov rôznych umeleckých slohov s akcentom na slovenskú tvorbu. Z celkového počtu 16 výstupov zaujali spomedzi sólistov Zuzana Gallyová v piesni Bartolomeja Urbanca Zahrajte mi tichúčko (ped. Mgr. Jana Ljubimová). Táto pieseň bola uvedená pri príležitosti 100. výročia narodenia a 35. výročia úmrtia skladateľa. Z klaviristov sa výrazovo a technicky presvedčivým výkonom prezentovala Laura Kavčáková (ped. doc. Ljubov Gunder) v romanticky stavanej skladbe Babadžaňana Elegia. Svoju klavírnu improvizáciu študent 2. roč. Vladimír Plachetka (ped. Ljubov Gunder), ktorý v rámci koncertu aj sprevádzal sólistov a tiež vystúpil s klaviristom Júliusom Urmacherom ako klavírne duo v známej skladbe G. Gershwinu Sumertime. Z husľových vystúpení strhol publikum k potlesku svojím výkonom Gabriel Mačejovský (ped. Dagmar Čurová, dis. art.) v americkom folkovom tanci Hoedown. Flautistka Kamila Skladaná (ped. Mgr. Ivona Očkovičová) predniesla Variácie pre flautu sólo na pieseň Márie Royovej slovenského skladateľa Ivana Valentu, v ktorých okrem technického zvládnutia očarila zamatovo-farebným tónom. Z niekoľkých komorných zoskupení sa tentoraz presvedčivým muzikál-

ným výkonom predstavilo gitarové trio (ped. Mgr. Renáta Kočišová, PhD.) v známej Sarabande barokového skladateľa G. F. Händla. Záverečné vystúpenie komorného orchestra Camerata academica malo slávnostný a ďakovný charakter. Ďakovný list vedenia Prešovskej univerzity odovzdal súboru prorektor pre vedu, umenie a akreditáciu Prof. Milan Portík, CSc., a zároveň poďakoval doterajšiemu umeleckému vedúcemu doc. Karolovi Medňanskému, PhD., za 25 rokov tvorivej práce s telesom, ku ktorým sa pridalo aj ďalšie poďakovanie súčasného ved. katedry doc. Marušina. V trojčastovej Sinfonii J. Zacha a v Canzone Terzadecima G. Frescobaldiho sa na poste umeleckej

vedúcej a dirigentky v presvedčivom umeleckom výkone s orchestrom predstavila nová kolegyňa katedry hudby Mgr. art. Hana Schlosser, ArtD.

prof. Mgr. art. Irena Medňanská, PhD.
FF PU

VÝSTAVA PROJEKTU VERSUS 2017 V ŠARIŠSKEJ GALÉRII

Projekt Versus (iniciatíva občianskeho združenia Rutenicart) sa od svojich začiatkov v roku 2011 zaoberá experimentálnou implementáciou folklórnych prvkov do súčasného jazyka výtvarného umenia. Jednotlivé ročníky boli konkrétne tematicky zamerané na úžitkovú tvorbu, ľudovú architektúru, ľudový ornament, genius loci slovenskej krajiny. Stálymi členmi projektu Versus sú traja pedagógovia z Katedry hudobnej a výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty PU, a to Táňa Bachurová, Tomáš Telepák a Slavomír Capek. Východiskovou témou tohtoročnej výstavy projektu Versus 2017, otvorenej v Šarišskej galérii dňa 18. januára 2018, bola rozprávka – presnejšie reflexie rozprávky v súčasnom umení. Inšpiračným východiskom bola slovenská ľudová rozprávka, ktorá je organicky spätá so slovenským folklórom.

Štúdie mnohých antropológov, etnografov a historikov dokazujú, že rozprávky z kultúrneho okruhu Euroázie sa vyznačujú veľmi podobnými archetypmi. Je tomu tak aj preto, že sa vyvíjali v kontexte nomádskeho agrárneho kultúrneho komplexu. Ich spoločným menovateľom je okrem iného „šamanská iniciačná cesta“ symbolizujúca „rituál/skúšku dospelosti“, prežívajúci ako rezíduum v postavách hlavných protagonistov ľudových čarodejných rozprávok, ktorí sa vybrali z domu

na ďalekú cestu (motív odlúčenia od rodiny – symbol počiatku duchovného hľadania), kde museli prekonávať ťažké prekážky, ktoré ich mali zoceliť a duchovne aj materiálne obohatiť. Preto sme nevyhlúčili možnosť inšpirácie aj rozprávkami z iných, vzdialenejších krajín. V prácach niektorých autorov (Táňa Bachurová) ožili numinózne pôsobiace „totemické postavy“, pripomínajúce elementálne (odvod. od „elementálov“) bytosti či chtónické entity zo škandinávskych

alebo severoamerických mýtov, ktoré neskôr prenikli do rozprávok týchto národov. V ďalších prácach z výstavy sa tejto autorke podarilo „čistými“ kompozíciami, redukovanými na totemickú znakovosť, obísť výpravnú naratívnu, tak typickú pre výtvarné prepisy rozprávok, ktorá niekedy môže znižovať výtvarnú kvalitu. Šamanské inšpirácie môžu evokovať aj manipulované fotografie-koláže Tomáša Telepáka, ktorý, vychádzajúc z génia loci hlbokých lesov v okolí Slniečného ma-

jera, oživil na svojich fotografiách panteón lokálnych panteistických duchov. Ich „skutočný“ presvedčivý výraz akcentoval progresívny jazyk počítačovej grafiky, umožňujúci na prvý pohľad neuveriteľné priesa-ky fantastických dimenzií do našej všednej reality.

Podnetným inšpiračným okruhom boli aj rôzne, dnes už ikonické rozprávkové postavy zo slovenských ľudových čarodejných rozprávok (Loktibrada, Valibuk, Miesiželezo, víly, škriatkovia, Plavčík, Vratko, zakliate princezné, ježibaby) ako tajomné archetypy človeka z dávnych čias a hľadanie možností ich demaskovania v kontexte súčasnej doby (tajomné paralely, ktoré sa môžu týkať našich národných črt?). Dôležitým východiskom bolo hľadanie netradičného zobrazenia týchto pitoreskných „postavičiek“ a to tak po stránke formálnej, ako aj obsahovej. Mnohí z nás, odchovaní knižnou kultúrou, to poznajú z detstva. Väčšina z týchto notoricky známych rozprávkových figúrok a situácií boli a sú zobrazované klišeovitými spôsobmi, poplatnými konkrétnym a dlhodobým prežívajúcim kánonom v ilustračnom zobrazení, oscilujúcim na rozhraní veristicky stvárnenej, povinnej veselosti a hravosti, s nutnou dávkou programovej hyperbolizácie ako charakteristického znaku rozprávkových fiktívnych svetov. Spoločne sme teda hľadali

možnosti, vzájomne sa inšpirujúc, ako nájsť nový a svieži výraz pre tieto dnes už strnulé schémy. Zákonite sme sa tak nevyhli ani tragikomickým polohám, ktoré odľahčili sterilnú dôstojnosť doposiaľ nedotknuteľných akademických schém: Vlado Seman prišiel s „cynickými komiksovými verziami“ ošúchaných príbehov, napr. „Išlo vajce na vandrovku“, kde personifikoval „kultové“ vandrujúce vajce do anonymného zvedavého vajčka-zelenáča, opúšťajúceho bezpečie papierového kartónu, aby si hneď vzápätí, na začiatku svojej púte, rozbilo „držku“; irónia sa zas objavila v podaní Slava Capeka, ktorý konceptuálne „zamuroval“ mladú pannu (v podobe keramickej plastiky) za stenu z ekologických tehál (využívajúc reálny gotický výklenok galerijnej pivnice) ako narážku na nevyspytateľnú dvojkoľajnosť niektorých mýtov, ktoré neodkazujú k hlbšiemu poznaniu, ale dešifrujú krutú realitu, pôvodne maskovanú rozprávkovými príbehmi. V ďalších priestorových aj plošných prácach Slava Capeka, zastúpených na výstave, sa stretávame s pseudoarcheológiou, kryptoarcheológiou či kryptozoológiou ako súčasnými výtvarnými stratégiami, skúmajúcimi „novodobé mýty“ (púštny červ z mongolskej púšte – Olgoj Chorchoj), ktoré majú potenciál, aby sa v blízkej budúcnosti stali modernými rozprávkami súčasnej

pretechnizovanej civilizácie. Výstavy sa zúčastnili aj dvaja skúsení fotografi, dlhodobí členovia združenia, Dávid Doroš a Patrik Čech. Obaja reflektovali tému nezamieniteľným svojiským rukopisom. Pre oboch je príznačné – čo bolo veľmi originálne – že sa pokúsili extrahovať znaky rozprávky z prítomnosti... Patrik Čech s jeho povestným „čuchom“ na zaujímanie vzácných okamihov, fotí a vytvára súčasnú rozprávku z náhodných stretnutí zdanlivo nesúvisiacich predmetov, ľudí, zvierat, prírodnín, ktoré vytvárajú, občas za asistencie počítačového programu, nové, vtipné, osviežujúce rozprávky pretrvávajúce v zajatí nevšedných kompozičných riešení. Dávid Doroš predstavil na veľkoformátových fotografiách cyklus prírodných výjavov z anonymnej krajiny (Regetovka a jej okolie) so zjednocujúcim názvom „Kde bolo, tam bolo...“ Sú to sekvencie do seba ponorenej zasnívanej krajiny, na ktorú pomaly sadá hmľa, skrze ktorú presvitajú posledné záblesky zapadajúceho slnka... Tak trochu strašidelná, zlovestná rozprávková predohra. Utekajme, o chvíľu sa tadiaľ bude vracat domov Vratko v podobe namosúreného, unaveného hladného starca (Dávid fotí na klasický film a táto poctivá „stará dobrá ručná práca“ veľmi pripomína aj cyklus krásne strašidelných farebných drevorytov českého grafika,

vizionára a mystika Jozefa Váchala s názvom „Šumava umírající, romantická“).

K aktualizacným tendenciám v prístupe k rozprávke prispel aj ďalší, nový člen Mišo Kačmár. Ten sa predstavil dvomi rozmernými plechovými obrazmi, do ktorých kladivom „vbíjal“ farebné škvrny. Podľa kurátora výstavy Mgr. Jozefa Ridillu ide o vynález originálnej, novej netradičnej techniky. Žiadalo by sa jedným dychom dodať, že tu ide o kladivový impresionizmus. Prístup Michala Kačmára, hlavne čo sa témy týka, je originálny v tom, že sa pokúsil hľadať princípy rozprávky mimo jej výsostné vody. Niektoré jej znaky, ako napríklad tajomnú nepreniknuteľnosť niektorých záhad a symbolov, v prenesenom význame nachádza v zložitom labyrinte mediálnych polopráv a lží, tak typických pre súčasnú politiku. Na oboch obrazoch je v majstrovej štylizácii farebných škvŕnových zhlukov zobrazený Donald Trump v jeho typickom dynamickom zápale pri rečení. Väčšia kompozícia, kde je Trump vyobrazený ako enigmatická persóna v kutane, s kazateľsky rozhodnutými rukami („spasiteľ euroamerickej civilizácie“), sa nazýva „Zrod čarodeja“ a odkazuje na nespochybniteľne magické/rozprávkové pozadie náhleho zrodu a racionálne nevysvetliteľnej moci a charizmy niektorých kontroverzných osobností svetovej politiky. Vyslovene tradičným, ale vskutku čarovným a remeselne dobre zvládnutým výstupom sa zmocnila témy Julka Čuchtová Mádziková, ktorá sa prezentovala kvalitnými olejomaľbami na plátne s typickými rozprávkovými exteriérmi a interiéromi. Za autorkiným vyzretým prejavom sa skrýva šikovná ilustrátorka, so zmyslom pre napínavý príbeh, ktorý autorka odieva nadprirodzeným svetlom dúhových farebných odtieňov, ktoré však nepôsobia gýčovito. Jeden z Júliiných obrazov „presakuje“ do reality. Šaty hlavnej protagonistky, ktorá je centrálnym bodom kompozície, reálne „visia“, pokračujú skrze spodnú hranicu

obrazu. Akoby autorka ponechala túto dcéru lesov, tancujúcu v závratí obrovského množstva energických siločiar, balansovať na rozhraní dvoch svetov. Júlia obohatila výstavu aj o vlastnoručne vyrobené figúrky lesných víl a ježibabiek, ktoré navyše „komunikovali“ s detským návštevníkom prostredníctvom QR kódu zabudovanými svetielkami vo svojich hrudiach. Júlia tak spojila alúziu na klasické rozprávky s virtuálnou realitou, v ktorej žijeme. Čo je vlastne virtuálnejšie?

Jediný autor, ktorý uchopil tému „konceptuálne“ je Jaroslav Švestka. Pohral sa skôr s významom slov a mediálnymi/vizuálnymi obrazmi rozprávky v súčasnosti. Zaujala ho banalizácia tohto žánru, ktorý už oslovuje len tie deti, ktoré sú rodičmi vedené. Na rozmerné plátno prefotil čiernobiely fotografu z internetovej stránky „rozpravky.sk“, s motívmi ilustrácií k slovenským rozprávkam. Výjav celkovo pôsobí sterilne a nudne. Do tejto vizuálne „mŕtvej“ podkladovej matrice, zdanlivo nikam nevedúcej brány, vstúpil abstraktným expresívnym maliarskym gestom skúseného koloristu, poučeného majstrovsky ladenými ohňostrojmi farebných abstraktných kompozícií jeho obľúbenca Gerharda Richtera. Podarilo sa mu tak to, čo sľubuje v názve svojho diela „Vyliate rozprávky“. Vyliať esenciu rozprávkovej imaginácie, niečo, čomu už dnes nemôžeme porozumieť racionom, len intuitívne. Pre Milku Blaškovú, absolventku ateliéru ilustrácie Dušana Kállaya, bola téma výstavy príležitosťou k návratu. Opäť si po dlhom čase vyskúšala obľúbené klasické grafické techniky (viacfarebný linoryt, suchá ihla). V diptychu s názvom „Čáry-máry fuk“ sa zaoberala témou/znakom/symbolom kopca/hory v slovenskej ľudovej čarodejnej rozprávke. Štýl autorky je charakteristický programovou a autenticky pôsobiaceou naivitou, tak typickou pre spontánny detský výtvarný prejav. Túto programovú naivitu Milka Blašková obratne prepája s rafinovanými slovnými hračkami v názvoch

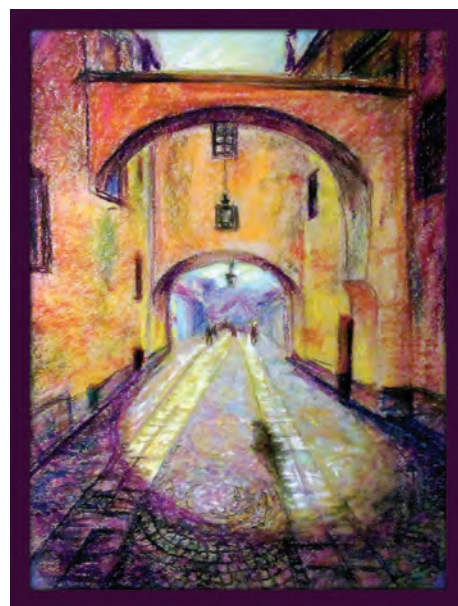
svojich diel, ktoré zvyknú odkazovať k viacerým významovým vrstvám, čím sa jej zdanlivo „detský“ pôsobiaci ilustrácie zároveň približujú ku konceptuálnym stratégiám. Výstava projektu Versus 2017, reflektujúca tému rozprávky v súčasnom umení, potrvá v Šarišskej galérii do 25. februára 2018.

Mgr. Slavomír CAPEK
doktorand PF PU
Foto: archív autorov

VÝSTAVA RASTISLAVA KOTALA V UK PU

Dňa 22. marca 2018 sa
v Univerzitnej knižnici PU
v Prešove (UK PU) konala vernisáž
výstavy výtvarných diel Rastislava
Kotala, ktorú v rámci cyklu
„Absolventi prezentujú“ pripravila
UK PU.

Mgr. Rastislav Kotla sa narodil sa
v roku 1968 a je absolventom Ka-
tedry výtvarnej výchovy Pedagogic-
kej fakulty UPJŠ v Prešove (1992),
kde medzi jeho pedagógov patrili
akademickí maliari Július Hegyessi
a Ivan Šafranko. Venuje sa komornej
malbe a kresbe (figúra, portrét, záti-
šie...), ale aj reštaurovaníu obrazov.
Je spoluzakladateľom umeleckého
zoskupenia „Per Spectrum“. Zúčast-
nil sa viacerých spoločných výstav.
V súčasnosti pôsobí v slobodnom
povolaní.

Program vernisáže výstavy KALEI-
DOSKOP RASTISLAVA KOTALA
otvoril riaditeľ knižnice Ing. Peter

Haľko. V úvodnom slove pripo-
menul, že ide už o piatu výstavu
v UK PU v rámci cyklu „Absolventi
prezentujú“, ktorá predstavuje ďal-
šieho z rady úspešných absolventov
výtvarnej výchovy niektoej z fakúlt
univerzity.

Vystavované výtvarné diela R. Ko-
tala pútavo a erudovane priblížil
vo svojom kurátorskom príhovore
doc. Peter Kocák, PhD., akad. maliar
– vysokoškolský pedagóg pôsobia-
ci na Katedre výtvarnej výchovy
a umenia FF PU.

Veľmi pôsobivou súčasťou vernisáže
bol hudobný program, ktorý dotvo-
ril vizuálny zážitok z vystavovaných

diel. V programe účinkovali členo-
via súboru Thesaurus Harmonicus
pôsobiaci na Katedre hudby FF PU
Mgr. Michal Hottmar, PhD. – ar-
cilitna a Kamila Skladaná – spev
(odborná príprava Mgr. art. Silvia
Stencláková, ArtD.) V ich podaní
zazneli diela, ktoré skomponovali
skladatelia M. Galilei, J. Dowland
a G. Caccini.

Výstava bola sprístupnená v Univer-
zitnej knižnici PU do konca apríla
2018.

Ing. Peter HAĽKO
Foto: Archív UK PU

KALEIDOSKOP RASTISLAVA KOTALA

Kurátorský príhovor

Kaleidoskopom maliarskych výrazov a námetov obrazov Rastislava Kotala sa pokúsime nahliadnuť do sveta jeho umenia. Je pre mňa príjemným momentom otvárať sólo výstavu autora, absolventa našej alma mater, katedry výtvarnej výchovy a umenia. Na súčasnej výstave jeho malieb a kresieb i pastelov predstavuje výber z tvorby: série ženských aktov, mestských zákutí, komornejších krajinných detailov, niekoľko voľných portrétov a autopoortrét. Ide o komornú tvorbu klasickej maľby a kresby. Kotalova maľba sa vyvíja z pevných výtvarných základov, získaných štúdiom u majstrov J. Hegyessyho, I. Šafránka, T. Gála a D. Srvátku. Klasická kompozícia, klasický prístup k téme, no originálny vklad do gesticky výbušnej štetcovej techniky, vlastný maliarsky prednes, markantný najmä v expresívnejších, maliarsky veľmi sugestívnych aktoch. V aktoch sa Kotalov maliarsky prínos prejavuje najvýraznejšie. Sústreďuje sa na objemovú i lineárnu skratku. Uzavretá forma figúry vyplňa celý priestor obrazu. Jeho prednes osciluje medzi pastóznou expresívnou gestickou maľbou a lazúrnou transparentnosťou plošných vrstiev obrazu. Pravým opakom tejto polohy sú kresby aktov, pastelý na tónovaných podkladoch. Od prepracovanej, prekryvanými pastelovými vrstvami vytvorenej pastelovej figúry na neutrálnom pozadí po minimalisticky úsporné kresby v monochrómovej škále ide autorovi o klasickú tému ženskej krásy. Maximálnu intimitu dosahuje v pasteloch na tmavých tmavých podkladoch. Máme možnosť porovnať obe polohy tvorby autora: v exaltovanej expresívnej maľbe a tichej, intímne pokojnej pastelovej kresbe. Ako deň a noc. Druhou témou diel Rastislava Kotala sú krajinné motívy. Ako vodák je v prírode častejšie než bežný mestský človek. Skúma, ponára sa do nálad intímne blízkych prešovských

zákutí. Hľadá a nachádza impresiu a svetelné efekty exteriéru. Tu sa asi najviac prejavuje autorova tichá, hĺbavá až rozjímajúca poloha jeho diel. Tieto práce oceňujem pre ich nenútenú vzdušnosť, jasnú a priehľadne číru svetelnosť a pravdivú farebnosť, no nie popisnosť. Zhrnutím tejto úvahy o dielach výtvarníka Rastislava Kotala by mohlo byť lapidárne konštatovanie, že ako všetko vo všehomíre tvorí plus a mínus (a Tajomstvo), a ako aj večná energia tvorenia a premien, tak aj jeho diela možno porovnávať: ako deň a noc – výraznú gestickú a pokojnú hĺbavú maľbu, expresivitu a intimitu. Oba póly jeho maliarskeho prejavu sú rovnocenné, na percipientovi zostáva vybrať si.

doc. Peter Kocák, PhD., akad. mal.

FF PU

Foto: Archív UK PU

JOZEF VOSKÁR: MILOVNÍK ČLOVEKA I PRÍRODY

RNDr. Jozef Voskár, tit. kanonik, sa po maturitnom ukončení stredoškolského štúdia v Banskej Bystrici rozhodol ísť študovať na Prírodovedeckú fakultu Vysoké školy pedagogickej v Bratislave, odbor biológia a chémia, s perspektívou stať sa stredoškolským profesorom, čo aj promočným aktom dosiahol. Dostal najprv miesto na Gymnáziu v Lipanoch, kde pôsobil len krátko. Podobne krátko pôsobil aj ako metodik pre biológiu a chémiu v Krajskom pedagogickom ústave v Prešove. Vzhľadom na stále rastúci ideologický a protináboženský tlak odišiel zo školských služieb a išiel pracovať do Krajského ústavu štátnej ochrany prírody v Prešove ako odborný pracovník pre ochranu fauny. Tu jeho odbor biológie nadobudol viac vedecko-výskumný a prakticko-ochranársky charakter ako terénneho zoológa a ekológa. V prvých rokoch na menovanom pracovisku zároveň absolvoval aj rigoróznu skúšku v tomto odbore na Univerzite Komenského v Bratislave, kde obhájil titul doktora prírodných vied (RNDr.). Keďže tieň ideologického tlaku totalitného systému ho všade sprevádzal, nebol v tom čase členom žiadnych rád alebo grémií. Príroda bola preňho jediným slobodným pracoviskom. A vzhľadom na to, že sa už začiatkom 70. rokov postupne dostával pod tichý vplyv jezuitov, prijal do celej svojej činnosti i do svojho života ich rehoľné heslo: „Všetko pre väčšiu česť a slávu Božiu.“ V roku 1993 nastúpil na Gréckokatolícku bohosloveckú fakultu vtedy ešte vo zväzku UPJŠ v Košiciach. Po začlenení tejto teologickej fakulty do Prešovskej univerzity v roku 1997, pedagogicky na nej pôsobil do roku 2005, keď odišiel na aktívny odpočinok.

Počas totality si bol viac známy ako profesionálny ochranca prírody. Ako si sa vlastne dostal k duchovnému povolaniu?

V čase keď moja túžba po maturite ísť do seminára a stať sa kňazom bola zmrazená udalosťami 50. rokov (likvidácia kláštorov, diecéznych kňazských seminárov, likvidácia gréckokatolíckej cirkvi, súdnie a zatváranie biskupov, kňazov a laikov a zriadenie jediného kňazského seminára pod kontrolou ateistického ministerstva kultúry), prišlo moje rozhodnutie hľadať životnú alternatívu. A tak „padol lós“ na štúdium prírodných vied. Ako ženatý muž a otec šiestich detí som naplňal profesijný i rodinný život vo veľmi skromných materiálnych podmienkach, ale vo vnútornom pokoji, radosti a zároveň presvedčení, že životné kríže môžu ešte priniesť svoje sladké ovocie. Keď totalitný režim v období tzv. normalizácie opäť pritvrdil svoj tlak proti cirkvi, rozhárali sa stále viac ohne podzemných katakombálnych štruktúr náboženského života. K jezuitskému ohnisku som sa dostal aj ja a začala pre mňa desaťročná tajná príprava na kňazstvo. Opäť sa aj vo mne rozhorel oheň nádeje, že Boží plán stať sa kňazom sa naplní. A tak sa aj stalo. Opäť „pre väčšiu česť a slávu Božiu“. Diakonskú vysviacku som tajne prijal v roku nástupu sv. pápeža Jána Pavla II. na Petrov stolec a po roku som prijal tajne aj kňazstvo. Keďže môj pôvodný obrad bol rímskokatolícky, kňazstvo som mohol ako ženatý muž prijať po zmene obradu, ktorý mi udelil pápež Ján Pavol II. Tento cirkevnoprávny úkon ako kľúč ku kňazstvu ma zaväzuje k veľkej vďačnosti a láske k východnému obradu a k veľkej horlivosti v kňazskej službe.

Kňazskú vysviacku si prijal neverejne v katakombálnej cirkvi. Tento pojem je dnes pre mladú generáciu už takmer neznámy. Môžeš ho stručne vysvetliť?

V starom Ríme v časoch prenasledovania sa prví kresťania zhromažďovali v utajených podzemných priestoroch, kde čítali Božie slovo a slávili Eucharistiu. Boli to katakomby, kde aj pochovávali svojich mŕtvych a kde praktizovali svoj kultový život. Podobná situácia nastala za totalitného režimu aj v bývalom Československu, kde protináboženský ateistický tlak nadobudol bojový charakter s plánom likvidácie cirkvi. Na tieto mimoriadne podmienky v živote cirkvi zareagoval aj pápež Pius XII. vydaním mimoriadnych fakúlt, ktorými sa mohli riadiť utajené formy života cirkvi v katakombách, nakoľko normálne kontakty štátu s Vatikánom boli zmrazené. Vatikán bol považovaný za cudziu imperialistickú mocnosť, s ktorou spolupráca sa považovala za špioňácku činnosť proti socialistickému zriadeniu. Fakulty pápeža Pia XII. umožňovali tajné svätenie biskupov, kňazov, budovanie rehoľných a laických spoločenstiev a tajných výchovných inštitúcií pre výchovu kňazov a rehoľníkov. Katakombálna cirkev nebola druhá cirkev oproti tej, ktorá žila na povrchu, ale bola iba utajená časť cirkevných štruktúr jednej katolíckej cirkvi v bývalom Československu. Pápež Ján Pavol II. v Prahe povedal: „Obidve časti trpeli a prinášali obeť rôznym spôsobom s prijatím veľkých rizík zo strany tlaku cirkevných tajomníkov a všadeprítomnej ŠtB. Paragraf 178 Trestného zákona – „Marenie dozoru štátu nad cirkvami“ v súdnych kauzách náboženských procesov bol na dennom poriadku. Odpor prostredia však, v ktorom sme aj v katakombách cirkvi žili, bol zdro-

jom pre upevňovanie našej viery, bol zdrojom veľkej radosti, horlivosti a odhodlania pre Krista trpieť a prinášať obety rôzneho druhu. V katakombách sme pochopili, že cirkev za 40 rokov totalitného systému prešla svojou veľkou katarziou a Duch Boží, ktorý ju aj v tomto ťažkom období riadil, ju posunul do nových kvalít. Ak nepochopíme, čo nám Boh chcel povedať za 40 rokov totality, znova si nájde spôsob, ako nám opäť vydrhnúť chrbty drôtenou kefou.

Po nástupe na Gréckokatolícku bohosloveckú fakultu v Prešove si rozvinul akademickú pedagogickú činnosť v odbore kresťanská filozofia. Ako si spomínaš na toto obdobie? Je filozofia tvojou životnou láskou?

Po všetkých útrapách utajeného štúdia a formácie som sa dal k dispozícii pri budovaní našej bohosloveckej fakulty v Prešove. Ako Kristus vzkriesený po útrapách Veľkého piatku, tak vstala aj naša fakulta, aby priniesla nový život plný dynamiky rozvoja. Do tohto budovania Kristus pozval aj mňa, „neobloženého titulmi spredu aj zozadu“, ako pomocníka ku veľkým mužom z katakomb cirkvi Mons. Krajňákovi a Mons. ThDr. h. c. Tóthovi, prodekanom našej fakulty. Všetky kapacity a ve-

domosti z utajeného štúdia som vkladal do budovania kvalít našej fakulty, ktorá už dnes má nepochybne svoj vysoký kredit. Nebola to len filozofia, ktorú som s horlivosťou prednášal, bola to i etika a bol to tiež môj profánny odbor biológie, ktorý ma inšpiroval ako prodekana pre rozvoj zaviesť ako na prvej teologickej fakulte na Slovensku výučbu environmentalistiky. Ako potomkovia týchto mojich pedagogických aktivít zostala na našej fakulte periodická edícia zborníka *Theologos* a tradícia kolokvií *Disputationes quodlibetales*. Všetko toto je súčasťou mojej životnej lásky budovať Kristovu cirkev pod jezuitským heslom „Ad maiorem Dei gloriam“.

V rámci eparchiálnej charity si pôsobil ako jej duchovný správca. Venovať sa ľuďom na periférii je viditeľným znakom Božej starostlivosti o človeka a dôležitým poslaním cirkvi, ako to učí aj súčasný pápež František. Dnes je veľa materiálnej i duchovnej biedy okolo nás. Ako môže cirkev pomôcť zmierňovať túto biedu?

Okrem štyroch rokov klasickej farskej pastorácie vo farnosti Renčišov (o. Sabinov) som bol celý svoj kňazský život posielaný k službe ľuďom na „perifériách“, čo som vnímal ako špeciálnu pastoráciu. Najprv to

bola duchovná služba v nemocnici, potom služba väzenského kaplána, služba notára na cirkevnom súde v manželských kauzách nulity a tiež notára-aktuára v beatifikačných procesoch našich dvoch blahoslavených biskupov Gojdiča a Hopka. Ďalej služba v zbore konzultorov pre sídelného biskupa a nakoniec služba duchovného správcu eparchiálnej charity. Takmer všade bol potrebný osobný kontakt s ľuďmi, ktorých život vtiahol do zložitých ťaživých i bolestných situácií, kde právom očakávajú od nás prejavy sympatie, empatie, úprimnej pomoci a najmä pocit Božej blízkosti a Božej lásky. Ak s pokorou priznáme „Milosťou Božou som tým, čím som“, každý, s kým sa stretneme, by mal nadobudnúť presvedčenie, že je ešte niekto, kto mu Božiu lásku a dobrotu dá zakúsiť.

Jedným z globálnych problémov súčasného sveta je ohrozenie životného prostredia. Nie je to už len technický, ale najmä morálny problém dnešného konzumného štýlu života. Ako sa pozeráš na jeho riešenie, resp. na environmentálnu výchovu predovšetkým mladej generácie?

Už v raji zaznel Boží výrok, čo človek môže a čo nemôže urobiť. Ale pokušenie „budete ako Boh“ ho priviedlo k tomu, že začal robiť aj to, čo

mu Boh zakázal. A táto prax z raja nadobúda stále väčšie rozmery až po súčasnosť, keď je ešte inšpirovaná konzumným životným štýlom a bezhraničnou slobodou, ktorou človek rozvracia prirodzený poriadok sveta. Výchova k rešpektovaniu Božieho poriadku v prírode musí začať už v rodine cez školskú výchovu až do spontánneho mravného konania každého jednotlivca. Kresťan musí byť vzorový typ človeka, ktorému Boh prikazuje prevziať zodpovednosť za stvorenstvo a za zdravé životné prostredie v tom najširšom slova zmysle. Vyzýva nás k tomu aj dlho očakávaná encyklika *Laudato si'*, ktorú celému svetu daroval terajší rímsky pápež František. Príkladný morálny vzťah nielen dobrého kresťana, ale každého človeka na tejto zemi nám ukázal patrón ochrancov prírody a životného prostredia sv. František Assiský. Vzťah človeka ku stvorenstvu a životnému prostrediu je predovšetkým morálnym problémom, preto jeho výchova musí prechádzať cez pokánie k novým správnym postojom človeka 21. sto-

ročia. Táto profánna oblasť môjho niekdajšieho povolania dostala svoje miesto aj v službe kňaza, keď som sa stal členom subkomisie KBS pre environmentálnu výchovu, ktorej predsedom je práve náš o. arcibiskup a metropolita Ján Babjak, veľký kancelár našej teologickej fakulty PU.

Ak môžem byť trochu osobný, tak priznám, že pri stretnutí s tebou cítiť ľudskosť. Aké sú podľa teba zdroje formovania integrálnej ľudskosti?

Svätý Otec František už viackrát adresoval nám kňazom výzvu k ľudskosti, byť človekom medzi ľuďmi. Ak sa nám to ako-tak aj darí, v pokore si musíme položiť otázku, ktorú nám všetkým adresoval sv. Pavol: „Čo máš, človeče, čo by si nebol dostal? Tak čo sa chvasceš?“ A tu aj ja s určitosťou viem, že to platí aj pre mňa, jedného z posledných kňazov vychovaného v katakombách cirkvi v minulom storočí.

Zhovárал sa:

doc. ThDr. Michal HOSPODÁR, PhD.

GTf PU

Foto: archív RNDr. Jozef VOSKÁR, tit. kanonik

ROZHOVOR S ÚSPEŠNÝM ABSOLVENTOM

Jedným z úspešných absolventov Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove je Mgr. Filip Slabej, ktorý už počas štúdia na Katedre andragogiky FHPV PU začal spolupracovať s nemeckou firmou DEKRA, ktorá má na Slovensku centrálu v Bratislave, zameriavajúcu sa na rozvoj a vzdelávanie, strategické poradenstvo, výber zamestnancov a dočasné pridelenie zamestnancov. V poslednom ročníku štúdia rozbiehal pobočku spoločnosti DEKRA v Prešove, kde až do ukončenia štúdia pôsobil ako personálny konzultant. Po absolvovaní štúdia začal pracovať v centrále v Bratislave, kde sa prepracoval cez pozície HR konzultanta, projektového manažéra, lektora až na funkciu riaditeľa centra vzdelávania, poradenstva a HR služieb, ktorú v súčasnosti zastáva.

Čo Vás motivovalo prísť študovať na FHPV PU v Prešove a čo bolo dôvodom výberu práve danej fakulty, prípadne konkrétneho odboru?

Motivácia študovať na Prešovskej univerzite v Prešove odbor andragogika sa postupne stupňovala. V prvej fáze, keď som sa dozvedel, že existuje odbor andragogika, ma zaujalo, že som ho do toho momentu vôbec nepoznal a začal som si o tomto odbore hľadať informácie. Po prečítaní dostupných informácií ma samotný odbor zaujal tak, že som sa rozhodol jednoznačne podať prihlášku. Pri čítaní profilu absolventa som si niekoľkokrát povedal, že toto chcem, toto je to, čo som hľadal a čo ma bude naplňať. Samotný profil absolventa odboru andragogika mi dal odpoveď na jednu, do toho momentu nezodpovedanú, otázku, a to – Čo chcem v živote robiť? V tom profile som sa našiel a rozhodol som sa za každých okolností študovať práve tento odbor.

Ako si spomínate na Vaše vysokoškolské štúdium?

Na svoje vysokoškolské štúdium spomínam veľmi rád, a to z viacerých dôvodov. V prvom rade je to kvôli ľuďom, ktorí ma pri štúdiu obklopovali. A teraz nehovorím len o spolužiakoch, kamarátoch z in-

ternátu, ale aj o pedagógoch, ktorí boli pre nás inšpiráciou a zdrojom informácií. Živo si spomínam, ako nás nútili kriticky myslieť, podnecovali nás ku kreativite a k tomu, aby sme si zo štúdia odboru andragogika zobrali čo najviac užitočných informácií pre svoju budúcu prax. Spomínam si aj na momenty, kedy sme, ako asi každý študent, podcenili prípravu na prednášky, semináre, cvičenia a pedagógovia nám ako kolega kolegovi trpezlivo dohovára- li, vychovávali nás k zodpovednosti. Veľmi som si ich za to vážil, za ten prístup, ktorý nebol, ako sme si to pamätali zo strednej školy učiteľ verzus žiak, ale bol kolega verzus kolega. A tento prístup mi dal do života veľa, naučil ma zodpovednosti. Práve vďaka tomu prístupu som pedagógov nechcel sklamať a z hodiny na hodinu som sa pripravoval zodpovednejšie. Celé moje štúdium andragogiky sa nieslo v tom duchu, ako to začalo na začiatku, postupne som sa objavoval, hľadal som si tie veci, ktoré ma bavili, naplňali a im som venoval maximálne úsilie, maximálnu snahu. Štúdium ma vďaka tomu prístupu bavilo čím ďalej, tým viac. Z každej hodiny som si dokázal odniesť informáciu, ktorá ma obohatila alebo podnietila moje kritické myslenie.

V čom Vás na Vašu profesijnú dráhu pripravilo štúdium na FHPV PU? Ako Vás štúdium obohatilo?

Štúdium andragogiky mi v prvom rade odpovedalo na otázku, čo chcem v živote robiť. Pripravilo ma po stránke vedomostí z oblasti personalistiky a vzdelávania dospelých a dodnes z informácií, ktoré som sa naučil počas štúdiu, čerpám pri príprave a realizácii rozvojových programov. Andragogika ma pripravila na prezentovanie, vystupovanie pred publikom, sebavedomú komunikáciu a z toho v mojej práci ťažím každý deň.

Čo by ste chceli študentom Prešovskej univerzity odkázať, možno zapísať? Aký je Váš recept na úspech? V rámci štúdia je potrebné venovať sa všetkému, ale odporúčam každému študentovi, aby si v rámci štúdia našiel to, čo ho najviac baví, a tomu sa venoval s maximálnym úsilím. Môj recept na úspech – „Robte veci poriadne, najlepšie ako viete, ono sa Vám to vráti.“

Zhovárala sa: PhDr. Katarína MAYER, PhD.
FHPV PU

Foto: archív Mgr. Filip SLABEJ

INSTELOM 2018

Súťažná prehliadka študentskej televíznej tvorby

V dňoch 13. a 15. apríla 2018 zorganizovala Televízia Mediálka súťažnú prehliadku študentských televízií INSTELOM 2018.

Hlavnou ideou tohto podujatia je spoznávanie tvorby iných študentských kolegov, ktorú zároveň hodnotí odborná porota. Tá pozostáva z profesionálov z mediálnej praxe, ktorí svojimi skúsenosťami a cennými radami usmerňujú študentov v ich tvorbe a snažia sa im ukázať správny smer pracovnej progresivity. Väčšinu z nich tvorili osobnosti z verejnoprávneho prostredia RTVS, ktorými boli Ľubica Drutarovská (vedúca tímu publicistiky, štúdiá RTVS v Košiciach), Andrej Blizniak (kameraman, RTVS), Ján Svrček (špecialista ľudských zdrojov, RTVS) a redaktorskú zložku zastupoval Vlado Jurek (TV JOJ). Okrem ocenených príspevkov boli aj také, ktoré mali v sebe viacero nedostatkov. Konštruktívna kritika a pohľad

odbornej poroty však ozrejmili to, čoho by sa mali študenti pri tvorbe vyvarovať, a zároveň im ponúkla možnosť odbornej exkurzie priamo v priestoroch verejnoprávnej televízie RTVS.

Tohto tretieho ročníka, ktorý hostila Prešovská univerzita v Prešove, sa zúčastnili tri študentské televízie. Okrem domácej Televízie Mediálka to boli Študentská televízia z Technickej univerzity v Košiciach a študentská televízia í-Téčko zo Žilinskej univerzity. Členovia jednotlivých televízií sa okrem vopred prihlásených príspevkov, ktorých bolo viac ako štyridsať, museli zapojiť aj do práce v teréne, ktorej tohtoročná téma bola „Prešov ako mesto na území ničoho“. Súčet bodov jednotlivito ocenených príspevkov

priniesol veľmi tesné prvé miesto študentskej televízii í-Téčko. Televízia Mediálka skončila hneď za nimi, získala však špeciálne ocenenie poroty v kategórii „Krátky film“ za príspevok *Into The Book*, ktorý porota mimoriadne ocenila. Ocenenie za svoju prácu dostali menovite tvorcovia Vlado Palša, Roman Kazimír, Dávid Novotný a Katarína Vizínová, ktorí sú zároveň študentmi mediálnych štúdií.

Napriek tomu, že žiadna zo študentských televízií sa nevyvarovala rôznorodých chýb, porota sa zhodla na tom, že v prípade, ak by sa všetky študentské televízie spojili do jedného celku, mohli by spoločne vytvoriť profesionálne médium.

Bc. Lea KÚTNIKOVÁ
riaditeľka Televízie Mediálka

UNIVERZITA HOSTILA ODBORNÝ SEMINÁR PRE KRIMINALISTOV

Kriminalistický a expertízny ústav Policajného zboru (KEÚ PZ) organizoval v spolupráci so Slovenskou kriminalistickou spoločnosťou a Prešovskou univerzitou v Prešove (PU) odborný seminár na tému „Kriminalistika v praktických príkladoch“. Štrnásty ročník seminára sa konal 13. marca na pôde PU. Počas bloku prednášok boli prezentované výsledky praktických skúmaní jednotlivých forenzných odvetví, v ktorých je ústav činný.

Účastníci semináru mali možnosť vypočuť si odborné prednášky z odvetví, ako sú balistika, biológia, daktyloskopia, genetická analýza, foto-video, elektrotechnika, pyrotechnika, trasológia, informatika, metalografia, písomoznalectvo či chémia.

Činnosť kriminalistického a expertízneho ústavu bližšie priblížil zástupca riaditeľa KEÚ PZ Jozef Mlkvík. „Kriminalistický a expertízny ústav bol zriadený v roku 1991 ako organizácia na zabezpečenie kriminalisticko-technickej a expertíznej činnosti pre potreby policajného zboru, orgánov činných v trestnom konaní a súdov, ako aj na zabezpečenie vedecko-technického rozvoja v tejto oblasti.“

Ústav od svojho vzniku spracuje ročne v priemere okolo 30 000

znaleckých výstupov. „Všetky stopy, ktoré k nám prídu, sú evidované.

Ročne máme približne 100 000 stóp, ktoré je potrebné vyhodnotiť a zaevidovať. Každoročne vypracovávame výstupy vo forme znaleckých postupov,“ dodal Jozef Mlkvík.

Okrem slovenských hostí sa na seminári zúčastnili aj zahraniční experti. Ivo Beroun z Kriminalistického ústavu Praha, ktorý prednášal o výbuchoch v laboratóriách. O analýze krvných obrazcov informoval Kamil Januszkiewicz z Varšavy. Z Vojvodského kriminalistického laboratória v Rzeszowe o odoberaní porovnávacieho materiálu z vonkajšej strany ruky prednášala Magdalena Kruczek.

Odborný seminár prilákal množstvo hostí, pre ktorých boli pripravené rôzne prezentácie z viacerých od-

vetví. „Všetky bloky prednášok ma zaujali, hlavne z toho dôvodu, že nám boli ukázané aj príklady z praxe. Najviac ma upútala prezentácia z odvetvia trasológie, keďže vďaka odtlačku topánky v snehu dokázali vypátrať páchatela,“ zdôverila sa jedna zo študentiek, ktorá sa seminára zúčastnila.

Henrieta Hlinková
študentka FF PU
(Unipo Press)

ŠTUDENTSKÉ MÉDIÁ PU UKÁZALI SVOJE FUNGOVANIE ŽIAKOM Z MOLDAVY NAD BODVOU

Zaujímajú sa o svet médií a na svojej škole si založili vlastnú televíziu. Reč je o žiakoch z Gymnázia Štefana Moysesu v Moldave nad Bodvou, ktorí sa v stredu 14. marca prišli pozrieť, ako fungujú médiá na pôde Prešovskej univerzity. Redaktori z Unipo Pressu, študenti pôsobiaci v TV Mediálka či Rádiu PaF si pre nich pripravili bohatý program, počas ktorého si mohli aj sami vyskúšať prácu vo vysokoškolských médiách.

Na úvod druhého ročníka exkurzie žiakov privítal Michal Bočák, vedúci Katedry komunikačných a mediálnych štúdií ISMŠ FF PU. Po úvodnom slove nasledovala krátka diskusia, počas ktorej študenti z gymnázia dostali spätnú väzbu od vyučujúcich mediálnych štúdií ohľadom fungovania ich vlastnej študentskej G-vízie, ktorú založili len v decembri 2017, ale postupne si získava priazeň celého gymnázia.

Za všetkým stál študent mediálnych štúdií
Michal Soroka je momentálne v konciacom ročníku magisterského stup-

ňa a sám vyučuje mediálne zamerané predmety na Gymnázium Štefana Moysesu v Moldave nad Bodvou. Práve on bol iniciátorom tejto exkurzie. „*Patrí mu za to osobitná vďaka, rovnako ako aj redakčným tímom našich médií, ktoré pripravili pestrý program*“, povedal pre Unipo Press Michal Bočák. Zároveň dodal, že na exkurzii sa mu páčila novinka v podobe hodnotenia sľubne sa rozvíjajúcej G-vízie.

Práca v študentských médiách im môže pomôcť na prijímačkách

Po vyše troch hodinách aktivít na záver nechýbalo ani ich vyhod-

notenie. Vďaka študentom, ktorí sa zúčastnili na exkurzii, vznikol napr. aj článok *Unipo odpovedá špeciál* alebo príspevky v Rádiu PaF či Televízii Mediálka. „*Máme radosť z toho, že stredné školy samy ponúkajú čoraz viac možností praktickej práce v médiách. Okrem iného aj preto, že za ňu možno získať body v rámci prijímačej skúšky na mediálne štúdiá*“, uzavrel pre Unipo Press Michal Bočák.

Bc. Dominik CENKNER
študent FF PU
(Unipo Press)

INÝ KRAJ, INÝ MRAV (?)

Keďže tohtoročná zima bola u nás nekonečne dlhá, pociťovala som potrebu „zmeniť vzduch“. Využila som teda pár dní voľna, spojila príjemné s užitočným a vycestovala som navštíviť svoju kamarátku do Talianska. Nebývala som teda v hotelovom rezorte ani penzióne. Počas celého týždňa som bola plnohodnotnou členkou tradičnej neapolskej rodiny a okúsila si, ako chutí skutočný, bežný život vo „veľkej čižme“. Jazyk nie je ani zďaleka jediná vec, ktorou sa líšime. Počas môjho pobytu som narazila na niekoľko úsmevných odlišností, ktoré s našimi južanskými „bratmi“ určite spoločné nemáme.

So „sedem míľovými čižmami“ až do... posteľe

Určite vás mama neraz pokarhala, nech jej nebeháte obutí po dome. V Neapole by sa vám toto nestalo, rodičia by totiž išli aj sami proti sebe. Nezáleží na tom, či máte tenisky, sandále, lodičky alebo čižmy, či je vonku sucho, chodníky samá mláka alebo ste sa práve vrátili

z piesočnatej pláže, topánky si nechávajú na nohách. Nakoľko v dome nemali žiadne koberce, nebolo to až také náročné na údržbu. Rozum sa mi však dočista zastavil, keď sa kamarátka nevyzula ani v momente, keď si ľahla do postele či na gauč.

Lepšie neskoro ako nikdy

Zatiaľ čo u nás sa nočné nálety na chladničku považujú za smrteľný hriech, Talianov sa to netýka. PRANZO! Ozvalo sa o štvrtej z kuchyne a ja som vyštartovala s tečúcimi slinami ako Pavlovove psy. A výsledok? Prišla som domov o tri kilá ťažšia.

Rýchlejší vyhráva

Odkiaľiva patríam k milovníkom adrenalínových športov, za volant v Neapole by som však nikdy nesaďla. Na ich cestách by mi totiž nepomohol ani plný počet bodov zo skúšok v autoškole. Tam sú totiž nejaké značky alebo učebnicové pravidlá bezpredmetné. V kruhovom objazde má prednosť ten, kto úspeš-

nejšie vytlačí ostatných; na stopke stačí poriadne zatrubiť, aby tí ostatní vedeli, že sa rúte do križovatky a ak si myslíte, že sa popri ceste nedá parkovať aj v dvoch radoch súbežne vedľa seba, Taliani vás vyvedú z omylu.

Stolček prestri sa!

Obrus celý špinavý od džemu, omrvinky všade navôkol a použitý príbor hodený uprostred stola. A taniere? Čisté a nedotknuté. Taliani ich totiž pri raňajkách nepoužívajú. Pečivo si natierajú priamo na stole, potom omrvinky len zhrnú do prostred obrusu, ten vyprášia a voilá – žiadne starosti s umývaním riadu.

Tak vidíte – sto ľudí, sto chutí. Samozrejme, správanie jednej rodiny sa nedá zovšeobecne pripísať celej krajine, napriek tomu sa však aj na takýchto drobnostiach si možno overiť platnosť porekadla iný kraj, iný mrav.

Dominika BLEŠČÁKOVÁ
študentka FF PU

VEĽKÁ NOC PO TALIANSKY

Tento rok som sa na Veľkú noc rozhodla využiť voľno na malé dobrodružstvo. Zima mi už naozaj liezla na nervy, preto som zamierila na juh do Talianska.

Sviatočný týždeň sa v Taliansku začína podobne ako u nás, už na Kvetnú nedeľu – tzv. Domènica delle Palme, keď si Taliani v kostoloch posväcujú palmové vetvičky, ktorými na Veľkonočnú nedeľu požehnáva najstarší muž v domácnosti ostatných členov rodiny. Počas Veľkého piatka sa takmer v každom meste koná živá krížová cesta, v ktorej ochotnícki herci znázorňujú celý proces Ježišovho ukrižovania. Do Talianska som pricestovala na Bielu sobotu večer, keď bolo vo vzduchu cítiť vrcholiace prípravy. Keďže sa ňou oficiálne končí pôst, išli sme sa trochu zabaviť do mesta. Milo ma prekvapilo, že keď sa ručička na hodinách prehupla do nového dňa, všetci prerušili svoje debaty a začali sa objímať a s úsmevom vykrikovať Buona Pasquetta a Auguri (Šťastnú Veľkú noc).

Veľkonočnú nedeľu sme začali rannou bohoslužbou, potom sme pripravili štedré pohostenie. Taliansky veľkonočný obed sa začína na pravé poludnie a končí večer. Skutočne sa počas popoludnia nikto nepostavil od stola. Obed zahŕňal asi desať chodov, no už pri štvrtom som ledva dýchala. Na náš tradičný kurací vývar by ste sa tešili márne. Tu sú sviatočným jedlom totiž lasagne, ktoré predstavujú prvý chod. Po nich nasleduje šťavnatá jahňacinka, zvyčajne dochutená rozmarínom a troškou vína. Tradičnou veľkonočnou dobrotou sú u Talianov grilované artičoky, ktoré však môjmu maškrtnému slovenskému jazyčku veľmi nesadli. Zatiaľ čo u nás sa Veľká noc neodmysliteľne spája s tradičnou hrudkou, barančekom alebo veľkonočnou plnkou, Taliani sa tešia najmä na Tortano – múčny koláč pripomínajúci bábovku, avšak v slanej verzii, plnený kúskami údeného mäsa, prosciutta, salámy a vajčiek. Keďže ja som bola v rodine Neapolčanov, ich najväčšou veľkonočnou špecialitou bola Pastiera Napoletana, nazývaná aj Crostata. Je to koláč

robený z jemného maslového cesta plnený fantastickou domácou ricottou. Na vrchu môže byť džem alebo kúsky kandizovaného ovocia.

Kým som dojedala Pastieru, pohostinná gazdinka už predo mňa prestrela tanier plný tradičných talianskych zákuskov, prízvukujúc, že musím každý z nich ochutnať. Talianky si s prípravou týchto sladkých hriechov ťažkú hlavu nerobia, zvyčajne si kúpia už hotový balíček, vyskladaný podľa ich želaní.

Sladkou bodkou obeda – alebo už večere – bolo obrie čokoládové vajíčko ukrývajúce drobné prekvapenie. Samozrejme, chýbať nemohlo silné picollo, ktoré by postavilo na nohy asi aj mŕtveho. Okolo siedmej večer sme sa všetci vybrali sa navštíviť ostatných členov rodiny. Domov sme sa vracali za svitania. Unavená som však nebola, u každého nás totiž pohostili kávou a pri takom množstve kofeínu a talianskeho prekrikovania sa bolo zaspatie nemožné. Bola to však nezabudnuteľná noc, naplnená smiechom a pozitívnou energiou, na ktorú určite tak skoro nezabudnem.

V pondelok ráno ma žiadna oblievačka nečakala (jupí), väčšina Talianov totiž na Veľkonočný pondelok – Pasquettu – zamkne svoje obydlia a hor sa na výlet. Okolo obeda sme sa vybrali na rodinné barbecue – piknik na pláži. Potom sme sa stretli s talianskou mládežou a vybrali sa na beach party.

Moja tohtoročná Veľká noc bola skutočne odlišná od tých predošlých, vôbec to však neľutujem. Pričuchla som k novej kultúre a na vlastné oči si zažila porekadlo iný kraj, iný mrav. Hodnotím to však ako peknú skúsenosť a jeden z najnezabudnuteľnejších zážitkov môjho života.

Tak teda, arrivederci, milí čitatelia!

Dominika BLEŠČÁKOVÁ
študentka FF PU

MÔJ ERASMUS+ POBYT NA CYPRE

Volám sa Anh Hong Tran Thi a som študentkou 2. ročníka v študijnom programe turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo na Fakulte manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. Minulý školský rok som prostredníctvom Erasmus+ pobytu strávila semester na Cypre.

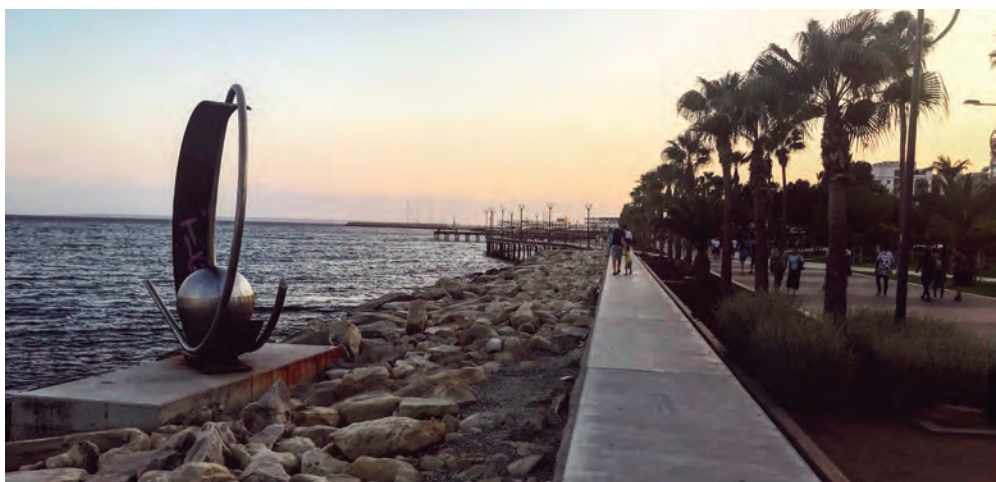

Keď som sa prvýkrát dozvedela o možnosti stráviť určitý čas na zahraničnej univerzite, považovala som to za skvelú príležitosť. Začala som teda zisťovať, čo všetko musím urobiť, aké sú stanovené termíny a v neposlednom rade s ktorými univerzitami má moja univerzita uzavreté zmluvy o výmene študentov. Výsledkom bola podaná prihláška na Erasmus+ študijný pobyt na University of Central Lancashire v Pyle na Cypre. Už v počiatočnej administratívne veľmi náročnej časti som musela preukázať komunikačné a koordinačné schopnosti, ako aj schopnosť manažovania času. Na Erasmus+ pobyt som sa napokon dostala a ten ma obohatil aj v úplne inom smere ako iba bežné štúdium nezahŕňajúce žiadne pobyty. Nám zahraničným Erasmus študentom bola venovaná omnoho väčšia pozornosť, pretože v mnohých prípadoch nastala jazyková bariéra a krajinu a zázemie univerzity poznáme len z toho, čo sme sa predtým dočítali na internete. Od prvého dňa nám však bol prideľovaný takzvaný koordinátor, ktorý nás oboznámil s univerzitou a pomáhal nám vybavovať úvodné formality na študijnom oddelení. Rovnako sme mali vytvorený program zahŕňajúci rôzne výlety a pod. Práve cez nášho koordinátora som spoznala veľké množstvo zahraničných študentov z rôznych krajín a s mnohými som sa zblížila. Erasmus+ pobyt výrazne obohatil môj sociálny život,

dopomohol mi spoznať nové kultúry a budovať moje názory a náhľady na život. Človek, ktorý sa vráti z Erasmu, nie je už tým istým, ktorý naň odchádzal. V konečnom dôsledku sa z vás stane tolerantnejší človek a vytvoríte si silné priateľstvá, ktoré snáď pretrvávajú veľmi dlho. Erasmus pobyt ponúka takmer neobmedzenú slobodu a voľnosť. Študent sa na mobilitu stáva silnejšou osobnosťou, je výrazne asertívnejší. Je veľmi aktívny a skúša úplne nové veci, o ktorých možno ani pred svojím príchodom nikdy neuvažoval. Súvisí to aj s faktom, že obvyčajne má viac voľného času, ako by mal doma. So slobodou ide ruka v ruke samostatnosť, ale aj zodpovednosť. Musí si zabezpečiť stravu cez víkendy a večer, keď je školská kantína zatvorená. Zároveň si ešte musí sledovať svoj grant a rozvrhnúť ho tak, aby mu vyšiel na celé obdobie pobytu, čo je veľmi náročné, obzvlášť ak je veľmi aktívny. Toto sú veľmi užitočné skúsenosti pre reálny život po ukončení celého štúdia, zvlášť vtedy, ak študent študuje v rodnom meste a býva s rodičmi. Študent si rozvíja

svoje kritické myslenie a nevyhne sa ani porovnávaniu štandardov svojej novej a domovskej krajiny, či už sa jedná o životnú úroveň, sociálne istoty, zabezpečenie, spôsob dopravy, zmýšľania ľudí a aj samotnej úrovne univerzitného vzdelania. Na mojej cyperskej univerzite bolo štúdium zamerané veľmi prakticky. Musela som odovzdať veľké množstvo zadání a projektov, kde som musela napríklad opísať situáciu, zamýšľať sa nad dôvodmi a vytvoriť plán na odstránenie nedostatkov. Značná časť štúdia pozostávala z tímových prác, ktoré ma obohatili nielen z hľadiska zlepšenia medziľudských vzťahov a vzájomného porozumenia, ale tak tiež ma prinútili k zodpovednosti. Aj napriek tomu, že ma na začiatku tento kolobeh školských povinností vylakal, v konečnom dôsledku mi to dalo veľa užitočných skúseností a hlavne nezabudnuteľných zážitkov. A preto celý pobyt hodnotím pozitívne a rozhodne neľutujem, že som sa vydala touto cestou.

Anh Hong Tran Thi
študentka FM PU

LITERÁRNA MOSKVA

Štúdium v zahraničí je nielen vynikajúca životná skúsenosť a záruka zdokonalenia sa v cudzom jazyku, ale aj výborná príležitosť spoznať ľudí a kultúru krajiny, ktorej súčasťou sa na pár mesiacov stávate.

Ako interná doktorandka Inštitútu rusistiky FF PU pod odborným vedením doc. PhDr. Valerija Kupku, CSc., som absolvovala semestrálny vedeckovýskumný pobyt na Literárnom inštitúte A. M. Gorkého v Moskve. Spolupráca s literárnym inštitútom sa začala ešte v roku 2016, keď sa na pôde inštitútu rusistiky konala prednáška rektora Literárneho inštitútu A. M. Gorkého a pedagóga Moskovskej štátnej Lomonosovovej univerzity prof. Alexeja Nikolajeviča Varlamova, DrSc., spisovateľa, publicistu, literárneho vedca, prekladateľa a kultúrneho činiteľa.

Do Ruskej federácie som vycestovala v rámci akademickej mobility, ktorú zabezpečuje agentúra SAIA, n. o., na základe bilaterálnych dohôd medzi oboma krajinami. Literárny inštitút bol založený v roku 1933 z iniciatívy spisovateľa Maxima Gorkého, ktorého meno nesie od roku 1936. Je to jedinečný a jediný literárne zameraný inštitút v Ruskej federácii, ktorý sa špecializuje na svetovú literatúru a preklad umeleckej literatúry. Táto architektonická pamiatka, komplex budov z 18. – 19. storočia sa nachádza v centre Moskvy neďaleko Puškinovho námestia a ulice Tverskaja. Toto miesto sa vždy spájalo s literatúrou. V roku 1812 sa tu narodil ruský spisovateľ A. I. Gercen, sústreďovala sa tu ruská literárna spoločnosť 19. storočia, N. V. Gogol, V. G. Belinskij, P. J. Čadajev a iní. V 20. rokoch 20. storočia v priestoroch inštitútu sídlili spisovateľské organizácie a literárne múzeum. So svojou tvorbou tu vystupovali významní ruskí básnici A. A. Blok, V. V. Majakovskij, S. A. Jesenin. V priestavbách žili svetoznámi spisovatelia A. Platonov, V. Ivanov, O. Mandelštam, D. Andrejev, B. Pasternak. V súčasnosti v literárnom inštitúte

pôsobia celosvetovo uznávaní literárni vedci, kritici, ale i spisovatelia, ktorí vedú tvorivé semináre so študentmi dennej a externej formy štúdiá. Pravidelne sa na pôde inštitútu organizujú študentské divadelné predstavenia, koncerty, autorské čítania, literárne súťaže, besedy s ruskými, ale i zahraničnými spisovateľmi a redaktormi literárnych časopisov, medzinárodné konferencie a iné.

V rámci medzinárodnej spolupráce študujú na literárnom inštitúte aj študenti zo zahraničia, napríklad z Nemecka, Talianska, Vietnamu, Číny a Južnej Kórey.

Moskva, metropola Ruskej federácie, je bohatá na kultúrne a spoločenské podujatia a iné voľnočasové aktivity, vďaka ktorým som popri štúdiu navštívila nielen najznámejšie pamiatky Moskvy: múzeá, galérie, parky, filmové štúdiá, divadlá, chrámy, ale tiež mnoho iných, legendami opradených miest, historických uličiek, kultúrnych pamiatok a architektonických skvostov mesta. Unikátny je v tomto smere verejný projekt Prechádzky po Moskve, ktorý ponúka návštevníkom mesta, ako aj samotným Moskovčanom bezplatné exkurzie po stopách literárneho, architektonického, spoločenského a historického života hlavného mesta Ruska.

Pravidelne sa v Moskve konajú knižné a filmové festivaly, ako napríklad festival detskej knihy pod vedením spisovateľa J. Nečiporenko v Ruskej štátnej detskej knižnici, medzinárodný knižný veľtrh Non-fiction, medzinárodný filmový festival o ľudských právach – STALKER, ktorého sa v roku 2017 zúčastnil aj ruský divadelný a filmový režisér, scenárista a publicista A. Končalovskij, a iné. Nemenej príťažlivými sú aj autorské stretnutia v Dome knihy na Arbate, výstavy

v literárnych múzeách, galériách či v Ruskej štátnej knižnici.

Za možnosť a príležitosť absolvovať vedeckovýskumný pobyt na Literárnom inštitúte A. M. Gorkého v Moskve sa chcem osobitne poďakovať doc. PhDr. V. Kupkovi a prof. A. N. Varlamovovi, DrSc.

Mgr. Jana HUŤOVÁ
doktorandka FF PU

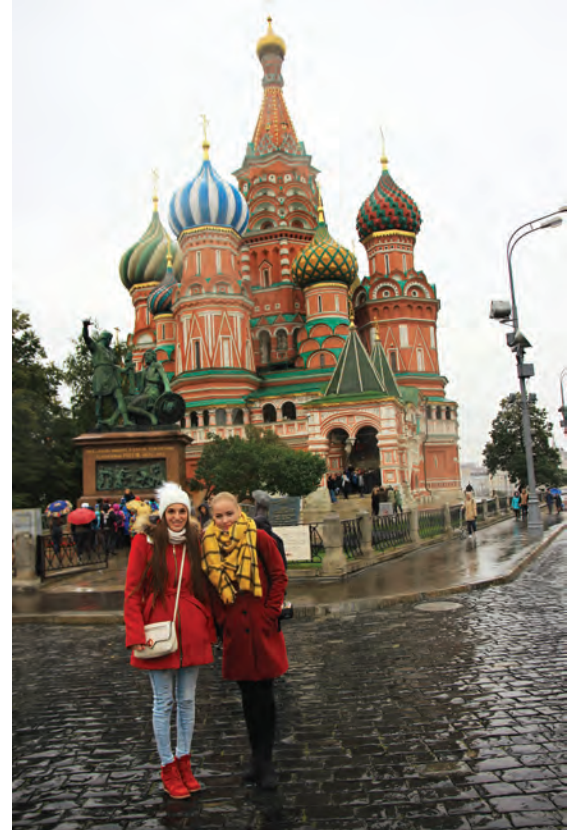
ŠTUDIJNÝ POBYT V MOSKVE

Študentky rusistiky sa zúčastnili dvojmesačného študijného pobytu v Štátnom inštitúte ruského jazyka A. S. Puškina v Moskve. Počas dvojmesačnej jazykovej stáže sa študentky zúčastňovali na výučbe, no popritom spoznávali aj krásy hlavného mesta Ruskej federácie, kultúrne pamiatky a tradície, ochutnávali národné jedlá a zúčastňovali sa rôznych podujatí.

Šesť študentiek, jedna študentka bakalárskeho stupňa a päť študentiek magisterského stupňa Inštitútu rusistiky Filozofickej fakulty PU, sa zúčastnilo dvojmesačného študijného pobytu v Moskve v Štátnom inštitúte ruského jazyka A. S. Puškina. V mesiacoch október a november sme sa, my, študentky rusistiky, zúčastňovali na každodennej výučbe na inštitúte, no popritom sme spoznávali aj krásy hlavného mesta. Od pondelka do piatka, okrem stredy, sme pod vedením skúsených pedagógov absolvovali výučbu na inštitúte. Streda bola študijným dňom, ktorý bol určený pre vlastný výskum alebo na kultúrne vzdelávanie v podobe návštev kultúrnych pamiatok, múzeí, galérií a podobne. Na inštitúte sme absolvovali rôzne predmety, napr. praktický kurz ruského jazyka, súčasný ruský jazyk, súčasná ruská literatúra, história ruskej kultúry a geografia Ruska.

Na hodinách praktického jazyka sme robili rôzne cvičenia zamerané na gramatiku, ale takisto aj na konverzáciu na rôzne témy, pracovali sme aj s rôznymi videami. Najväčší prínos vidíme v komentovanom pozeraní rôznych videí a takisto aj jazykovej a kulturologickej analýze ruského vzdelávacieho seriálu, ktorý sme mali za domácu úlohu pozerať každý týždeň a s ktorým sme ďalej pracovali v podobe rôznych motivačných a analytických úloh a dialógov.

Na inštitúte sa konali rôzne podujatia, napr. ku Dňu učiteľov a študentov. Konal sa tam aj VII. medzinárodný festival ruskej kultúry pod názvom Istoki. Na Deň oslavy študentstva študenti z každej krajiny reprezentovali svoju krajinu rôznym spôsobom, či už spevom, tancom, piesňou, videom, alebo prezentáciou. Slovensko bolo prezentované krátkym videom o krásach Sloven-

ska a spevom piesne. Na medzinárodnom festivale Istoki sme si vypočuli nádherné národné ruské piesne, ktoré spievali nielen ruskí, ale aj zahraniční študenti, ktorí študujú ruský jazyk.

Ubytovanie bolo zabezpečené na internáte, ktorý bol spojený s budovou školy, čo bolo výhodou. Internát bol určený najmä pre cudzincov. Spoznali sme sa tam s mnohými cudzincami a vytvorili nové priateľstvá, napr. so študentmi zo Španielska, Francúzska, Kuby a, samozrejme, z Ruska. Najviac študentov na inštitúte bolo z Číny, no stretli sme sa aj so študentmi z Thajska, Izraelu, Brazílie, Mexika, Pakistanu, Indie a podobne.

Svoj voľný čas sme trávili spoznávaním ruskej kultúry. Naše prvé kroky viedli na Červené námestie, kde sme sa pokochali nádherným rozprávkovým Chrámom Vasilija Blaženého, Pamätníkom Minina a Požarského, Spasskou vežou, Štátnym historickým múzeom a Mauzóleom V. I. Lenina. Navštívili sme taktiež Kremľ s prehliadkou nádherných chrámov, zvonice Ivana Veľkého, najznámejšieho dela „Cár-pušky“ a najväčšieho zvonu na svete „Cár-zvonu“. Očarujúce boli prechádzky po významných uliciach Starý a Nový Arbat, kde sa okrem pamätných miest a budov nachádza množstvo obchodov so suvenírmi a reštaurácií. Videli sme najväčší pravoslávny chrám na svete, Chrám Krista Spa-

siteľ, Veľké divadlo, Moskovskú štátnu univerzitu M. V. Lomonosova, významné pamätníky, sochy a krásne stanice metra. Navštívili sme aj múzeá a galérie, najviac sa nám páčilo Múzeum kozmonautiky a Štátna Tretiakovská galéria s významnými umeleckými dielami. Takisto sme nevynechali ani najväčší obchodný dom GUM, kde sme si pochutnali na tradičných ruských palacinkách – „blinoch“. Moskva je známa taktiež svojimi nádhernými parkami a sadmi. Navštívili sme Alexandrovský sad s hrobom neznámeho vojaka a večným ohňom, Park Víťazstva, Park Kultúry, Park Gorkého, Park Kolomenskoje a park s cárskou usadlosťou Caricyno. V cárskej usadlosti Caricyno sme si mohli urobiť fotografie v historických šatách. Na vychýrenom Izmajlovskom trhu sme si nakúpili rôzne tradičné ruské suveníry za zlacnené ceny a porozprávali sa s miestnymi obchodníkmi. Na významný ruský sviatok Deň národnej jednoty, ktorý sa slávi 4. novembra, sa v centre mesta, ale aj na rôznych námestiach konali oslavy, kde sme si vypočuli tradičné ruské piesne, videli netradičné tance a kostýmy z rôznych oblastí Ruska, napr. z Kaukazu, popozerali si ruské majstrovské dielne a jarmoky. Popri štúdiu sme stihli aj krátky poznávací výlet do cárskeho Petro-

hradu, odkiaľ sme si odniesli nezapodnuteľné zážitky a spomienky. Niektoré z nás navštívili aj Kazaň a zúčastnili sa celodenného výletu v mestečku Sergijev Posad, ktoré patrí do tzv. turistického Zlatého kruhu Ruska.

Všetkým študentom rusistiky by sme určite odporúčali, aby sa zúčastnili podobného študijného pobytu a tým získali potrebné jazykové a životné skúsenosti, spoznali kultúrne pamiatky a tradície Rusov, nadviazali nové priateľstvá a pritom sa zdokonalili v ruskom jazyku. Agentúra SAIA ponúka vynikajúcu možnosť, ako sa na chvíľu ponoriť do každodenného života Rusov. Sme vďačné inštitútu, že sme sa mohli zúčastniť takeho študijného pobytu a prakticky využiť svoje znalosti ruského jazyka v každodennej komunikácii s Rusmi a cudzincami a tým obohatiť naše doterajšie štúdium.

Bc. Gabriela Turisová
študentka FF PU

SPOZNÁVAM ŠKANDINÁVIU...

(2. ČASŤ)

Dánsko, Nórsko, Švédsko, Fínsko – to je Škandinávia. Je turisticky príťažlivá pre jej prírodné atraktivity, biele noci, kedy v najsevernejších oblastiach slnko nezapadá, nórske fjordy, fínske jazerá, dánsko-švédske mosto-tunel Öresund a mnohé ďalšie atraktivity... A z nich som niektoré v lete 2017 navštívila.

V rámci štvrtého dňa zájazdu sme už o desiatej hodine doobeda stáli na polostrove Bygdøy pred Vikingským múzeom zrkadliacim národnú históriu a život predkov dnešných Dánov, Nórov a Švédov. Už samotná tabuľa umiestnená pred múzeom poukazovala na pohyb Vikingov a podnikanie výprav po celom svete. Interiér múzea nám predostrel mohutné konštrukcie vikingských lodí, kostrové pozostatky nájdených vikingských tiel, ktoré, pokiaľ to boli telá veliteľov či iných vplyvných vodcov, boli pochovávané často v drevených lodiach. Na cestu v ich posmrtnom živote boli vybavení pri pohreboch, kde telá pochovávali so zásobami jedla, veslami či vybavením na varenie. Zážitok z múzea umocňovala videoprojekcia premietaná na klenbách polooblukovitých stien ponad vrak vikingskej lode. Pro-

jekcia zobrazovala príbeh života, radostí i útrap, ako aj majestátne pochovávanie Vikingov. Z múzea sme ďalej pokračovali do Vigeland parku, kolosálneho parku plného sôch od sochára Gustava Vigelanda. Popoludní nadišiel čas vybrať sa na cestu do Bergenu. Okrem malých prestávok sme zastavili na obhliadku dreveného kostola Gol Stave, ktorý je zároveň aj múzeom a neobišli sme ani prírodné skanzeny, prostredníctvom ktorých sme nahliadli do života miestnych obyvateľov. Cesta do Bergenu, najupršanějšího, ale druhého najväčšieho mesta Nórska, bola dlhšia, než sme predpokladali, no o to dychvyrážajúcejšia. Videli sme lazy, po okolí roztrúsené domčeky Nórov, kam zvyknú chodiť na víkendy, cestovali sme cez miesta, kde sa striedali vysoké pohoria s jazerami a pohoria pokryté pokrývkou snehu, ktorá

sa na nich dlhodobo držala, jazerá, na ktorých bol vytvorený hrubší či tenší ľad, teplota na niektorých miestach dosahovala vysoko mínusové hodnoty, nám však bolo v autobuse príjemne teplo. V závislosti od nášho stúpania či klesania sa neustále striedali tieto obrazy, úkazy, ktoré v spojení s občasným výskytom drevených domčekov s typickými načerveno natretými latami, zelenými strechami, bielymi okenicami a dverami dokopy tvorili neuveriteľne nádhernú, rozprávkovú a harmonickú krajinu. Oblaky boli na dosah ruky. Za pár hodín sme si niekoľkokrát prešli všetkými štyrmi ročnými obdobiami. Toto bola jedna z vecí, ktorú treba v živote jednoducho vidieť, pretože ani tisíce slov nedokážu opísať takú scenériu, silu a čaro prírody, to, na čo je aj človek so svojou činnosťou prikrátka. Počas cesty sme sa len raz zastavili, a to

pri vodopáde Vøringsfossen, ktorý sa nachádza v národnom parku Hardangervidda. Ďalej nasledovalo mnoho tunelov vybudovaných priamo cez skalnaté steny masívov, v niektorých boli dokonca vystavané kruhové objazdy, cestu obohacovali mnohopočetné vodopády a pohľad na dlhý biely a impozantný most Hardangerfjordu. Prechádzali sme aj tunelom Lærdal, ktorý je dlhý 25 km, čím je zároveň najväčším tunelom v škandinávskych krajinách. Z Osla sme teda šli cez Hønefoss, Gol, Geilo, Eidfjord až do Bergenu, ktorý sa svojou tradíciou nezaprel a pršalo nám takmer po celý čas. Vysadili nás v centre, odkiaľ sme si to namierili priamo k lanovke, ktorá nás vyviezla na mestskú vyhlídku Fløyen vo výške 320 m n. m. Modrý vozeň lanovky sa nazýva Blåmann a červený Rødhette. Modrý nás vyviezol smerom nahor, červený zas nadol. Pri tomto výhľade na mesto bolo veľmi ľahké predstaviť si a pochopiť, prečo bolo toto miesto v minulosti hlavným centrom obchodovania. Naše ďalšie kroky smerovali do centra Bergenu. Prvou zastávkou bola návšteva Kostola sv. Márie, odkiaľ sme sa pobrali do historicky najstaršej časti Bergenu – Bryggen. Jej zaujímavosťou sú hanzové domy ako spomienka na časy, kedy bol Bergen jedno z významných miest nemeckého hanzového spolku. Dnes sú v nich reštaurácie, kaviarne či obchody so suvenírmi a patria do chráneného svetového dedičstva UNESCO. Pokračovali sme k rybiemu trhu, ponúkajúcemu ryby a morské príšerky od výmyslu sveta. Na konci trhu nám pani sprievodkyňa oznámila čas rozchodu a opätovného stretnutia. Tento deň sme zakončili návštevou Kostola sv. Jána, odkiaľ sme sa pobrali do hostela Montana, kde sme strávili noc pred piatym dňom. Hneď ráno sme znovu vyrazili na cestu, tentokrát do malebnej dedinky Flåm. Prvé, čo nám uduro do očí, bola obrovská, niekoľkokoposchodová luxusná loď s názvom „Crown Princess“. Bohužiaľ, tou sme nešli. Na nás čakala o niečo menšia loď, ktorá nás vzala

z Flåmu do Gudvangenu po Lustrafjorde, čo je 42 km dlhý nórsky fjord, ktorý je prítokom Sognefjordu, najväčšieho fjordu na svete. Plavba nám ukázala majestátne masívy pokryté zeleňou, z ktorých stekali do fjordu početné menšie i väčšie vodopády, roztrúsené domčeky či kostoly tvoriace malé dedinky Otternes, Aurland, Undredal, Stigen, Beitelen, Sagfossen, Dyrval, Styvi a Bakka. Plavbu nám spríjemnil pohľad na ďalšie výletné lode, ako aj na kajakov prechádzajúcich okolo. Boli sme už skoro v cieľi a pre Nórsko to bola naša posledná atrakcia. Presunuli sme sa teda do švédskeho mesta Göteborg, kde sme cestovali celú noc. Bolo 21. júna desať hodín ráno, keď sme po prvýkrát uzreli radnicu mesta so sochou Gustáva II. Adolfa, zakladateľa druhého najväčšieho mesta Švédska. Nebola to ale naša cieľová destinácia. Namierené sme mali cez centrum do Trädgårdssjöföreningen – honosného a nádherného parku, ktorý je oprávnené nesmiernou pýchou mesta. Ďalej sme prechádzali na koniec hlavného

göteborgského bulváru k fontáne, v strede ktorej sa vypínala socha Poseidóna, držiaca rybu a mušľu. Okolo sochy sa nachádzajú historické budovy mestského divadla, múzea umenia, mestskej knižnice a Concert hall, kde sídli a vystupuje Národný orchester Švédska. Zaujímavosťou je aj socha revolvéru so zauzlenou hlavňou. Údajne bol jej autor natoľko šokovaný zastrelením Johna Lennona, že vytvoril túto sochu, ktorú nazval Non-Violence. Pobyt v tomto najväčšom univerzitnom meste Škandinávie nám spríjemňovalo ako slnečné počasie, tak aj živé vystúpenia. V závere dňa sme sa už len boli prejsť k prístavu, ktorého súčasťou je aj Lilla Bommen, 22-poschodový mrakodrap prezývaný aj Rúž a vo večerných hodinách sme sa opäť nalodili na trajekt v Ystade a v rovnakých šlapajách sme sa uberali naspäť domov na Slovensko.

Bc. Miroslava POLAČKOVÁ
študentka FM PU

PREŠOVSKÉ PAF-KO PRIVÍTALO KOLEGOV ZO SLOVENSKÝCH A ČESKÝCH RÁDIÍ

Viac ako 100 študentov zo slovenských vysokých škôl a jednej českej univerzity si v Prešove od 22. do 25. marca zmeralo svoje hlasy. Asociácia členov a sympatizantov IRŠ a Internátne rozhlasové štúdio Rádio PaF pozvalo svojich kolegov „rozhlasákov“ na 14. ročník súťažnej prehliadky tvorby internátnych rozhlasových štúdií a univerzitných rádií Rádiorallye 2018. Odborným garantom bol Rozhlas a televízia Slovenska.

V čom spočíva Rádiorallye?

Rádiorallye je síce amatérska súťaž, no študenti sa vždy usilujú o čo najlepšie nahrávky. Tie si vzájomne hodnotia účastníci – redaktori, moderátori, hudobní dramaturgovia a zvukári zo zúčastnených univerzitných rádií (Rádio K2 z Jihočeské univerzity v Českých Budějoviciach, TLIS Bratislava, Aetter Trnava, RAPEŠ Žilina, Rádio X Žilina, INRO Zvolen, PULZ rádio Ružomberok, ŠTuRKO Košice, Rádio 9 Košice a Rádio PaF Prešov).

Súťažné kolektívy poslali do uzávierky spolu 116 nahrávok v kategóriách, ako literárno-dramatické relácie, spravodajstvo a publicistika, hudobné programy, jingle či reklamy. V programe už tradične nechýbala ani simulácia živého vysielania a kategória novinárskej pohotovosti: redaktorské tímy si zrebujú témy a počas troch hodín musia tému spracovať do vysielateľnej podoby.

Študentov hodnotila aj odborná porota

Prácu možných budúcich rozhlasových kolegov okrem samotných študentov sledovali aj zástupcovia z profesionálnych médií. Hlavným porotcom je zakladateľ súťaže Rádiorallye Ľuboš Kasala, no odborné rady poskytli aj Ladislav Eliaš, Michaela Slivková-Kirňáková (RTVS), Martin Karlík (Český rozhlas Radiožurnál, Praha), Marek Mikušek, Juraj Arieli Neveselý a Katarína Vargová (FUN rádio) a Ivana Gáll Bajerová (Rádio Košice).

Zastúpenie v porote mali aj českí kolegovia. Pozvanie do odbornej poroty prijal redaktor a moderátor Českého rozhlasu Martin Karlík: „Pre mňa je Rádiorallye akýsi barter, teda výmenný obchod. Študenti z IRŠ-iek na mňa chrlia svoje nadšenie a zápal pre rozhlasovú vec. Ja im na oplátku odovzdávam svoje skúsenosti. Na podujatí síce hodnotíme a bodujeme a potom odovzdávame diplomy, ale ja osobne zbožňujem

túto možnosť zdieľať skúsenosti a elán,“ vyjadril sa ešte pred začatím súťaže.

...ale zúčastniť sa!

Štrnásty ročník Rádiorallye sa niesol, ako zvyčajne, v priateľskom duchu a ani jedno zo zúčastnených rádií neodišlo bez diplomu. Celkovým víhercom sa stal tím Rádía 9, ktorému sa podarilo prekaziť víťaznú šnúru rádia ŠTURKO z Košíc. Naši PaFkáči si odniesli prvé miesto – cenu poroty aj cenu rádií v kategórii Vlastné hudobné záznamy za nahrávku Ovečky súperia; ceny rádií – rovnako prvé miesta v kategórii Spravodajstvo a publicistika za reportáž o bezbariérovom prístupe a v kategórii Téma Rádiorallye za nahrávku Prešovské jatky. Okrem toho získali naši kolegovia aj diplom za organizáciu tohto ročníka súťaže. Srdečne gratulujeme!

Bc. Viktória KOŇSOVÁ
študentka FF PU

